

**ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ ГУРЛАН ВА ЯНГИБОЗОР ТУМАНЛАРИДА ҚАТТИҚ МАИШИЙ
ЧИҚИНДИЛАРНИ ЙИҒИШ, САРАЛАШ ВА СОТИШ БЎЙИЧА КЛАСТЕРИНИ
ДАВЛАТ ХУСУСИЙ ШЕРИКЛИК АСОСИДА ХУСУСИЙ ШЕРИККА ТОПШИРИШ
БЎЙИЧА**

ЛОЙИҲА БАҲОЛАШ ҲУЖЖАТИ

Тошкент 2022

Мундарижа

1. Резюме	3
2. Молия бўлими.....	11
3. Ижтимоий бўлим.....	18
4. Маркетинг тадқиқотлари бўлими	24
5. Техник-технологик бўлим	32
6. Экологик бўлим.....	40
7. Институционал бўлим	43
8. Архитектура-қурилиш бўлими	46
9. ДХШ тўғрисидаги битимнинг тузилмаси.....	47
10. Давлат томонидан тақдим этиладиган қўллаб-қувватлаш турлари.....	48
11. Лойиҳани амалга ошириш режаси	49
Хулоса.....	51

1. Резюме

Дунёнинг деярли барча мамлакатларида каттик маиший чиқиндилар аҳоли жон бошига ҳар йили 1 фоизга ошмоқда. Ҳозирги кунда чиқиндиларнинг 800 дан ортиқ тури қайд этилган бўлиб, улар сонининг келгусида янада ортиши башорат қилинмоқда.

Статистик маълумотларга кўра, Японияда резина ва кабел буюмларининг 34 фоизи, шиша буюмларнинг 43 фоизи, қоғоз ва картоннинг 54 фоизи чиқиндини қайта ишлаш эвазига олинаркан. Бу борада Хитой тажрибаси янада ҳайратланарли. Улар алюминий, темир, мис каби металллардан ясалган буюмларнинг 33 фоизини, жун, ипак, чарм-атторлик буюмларининг 34 фоизини турли чиқиндиларни қайта ишлашдан олишади.

Айтиш жоизки, атроф-муҳитни ишлаб чиқариш ва истеъмол чиқиндиларидан муҳофаза қилиш табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш ҳамда экологик тоза технологияларни амалиётга татбиқ этиш муаммолари билан узвий боғлиқдир.

Таҳлилларга кўра, сўнгги йилларда республикамизда йилига 100 миллион тоннадан ортиқ саноат чиқиндиси (унинг 14 фоизи токсик чиқиндилар тоифасига мансуб), 35 миллион тоннага яқин маиший чиқинди ҳосил бўлади. Чиқиндихоналар ва чиқинди сақлаш омборхоналарида 2 миллиард тоннага яқин саноат, қурилиш ва маиший чиқинди сақланаётгани ҳамда улар 12 минг гектар майдонни эгаллаб турганини инобатга олсак, чиқиндиларнинг салбий таъсирини тасаввур этиш қийин эмас.

Мамлакатимизда сўнгги йилларда амалга оширилаётган кенг кўламли қурилиш ишлари, йилдан-йилга кенгаётган кичик бизнес ва хизмат кўрсатиш сектори табиий равишда чиқиндини тўплаш ва қайта ишлаш тижоратини кенгайтишига хизмат қилади. Ушбу кенгайтиш эса соҳага хусусий ишбилармонларни жалб қилиш, бу борада давлат-хусусий шериклик (ДХШ) асосида фаолият олиб боровчи корхона ташкил қилишни талаб этади.

Лойиҳани технологик ва молиявий харитасини тузишда бирламчи маълумотлар ва уларнинг ишончилиги жуда муҳим маълумот ҳисобланади. Шунинг учун давлат-хусусий шерикчилиги доирасидаги лойиҳаларда асосий бирламчи маълумотлардан бу бир кишига тўғри келувчи кунлик ҚМЧ нормаси бўлиб ҳисобланади. Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси томонидан вилоятларда ўтказилган эксперимент натижалари кўра Хоразм вилоятида 1 киши учун ҚМЧ миқдори 0,75 кг деб қабул қилинган (иловада келтирилади).

Лойиҳанинг номи

Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманларида қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, саралаш ва сотиш бўйича кластерини давлат хусусий шериклик асосида хусусий шерикка топшириш бўйича қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, саралаш кластер хизматларини давлат-хусусий шерикчилиги асосида бошқариш.

Ташаббускор ҳақида

Хоразм вилоятидаги мазкур Давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш режалаштирилган лойиҳанинг ташаббускори Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси 2017 йил 21 апрелдаги “Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида давлат бошқаруви тизимини такомиллаштириш тўғрисида”ги ПФ-5024 сонли президент фармонида асосан, собиқ Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ўрнига ташкил этилган.

Лойиҳанинг ҳисоб-китоб қилинган умумий қиймати

ДХШ асосидаги ушбу лойиҳанинг провард мақсади бўлиб Хоразм вилоятида чиқинди саралаш бўйича тўлиқ (100%) даражада қамраб олиш ҳисобланади. Ушбу лойиҳада давлат тақдим этган асосий воситалар ва хусусий шерикка сотиб олиш таклиф қилинадиган асосий воситалар катнашади. Мазкур лойиҳанинг умумий қиймати **6 132 360,60** минг сўмни ташкил қилади.

Лойиҳа амалга ошириладиган манзил (вилоят, туман, шаҳар)

Хоразм вилояти — Ўзбекистон Республикаси таркибидаги вилоят. 1925 йил февралдан 1938 йил январгача Хоразм округи, 1938 йил 15 январда вилоят мақомига ўтказилган. Умумий майдони 6 300 квадрат километр. Иқлими континентал, ўртамиёна совуқ қиш ва қуруқ иссиқ ёз бўлади. Вилоят аҳолиси 1 924,2 минг киши (2022 йил 1 январь), аҳолининг 67 фоизи қишлоқ жойларда яшайди. Вилоят 12 та маъмурий туманга ажратилган, маъмурий маркази Урганч шаҳри.

Табиати. Вилоят чўл зонасида, Хоразм воҳасининг ғарбий қисмида жойлашган, ўртача 100 м. баландликда жойлашган. Рельефи пасттекисликдан иборат. Қорақум чўлига туташган ғарбий ва жануби-ғарбий қисми қум билан

копланган. Фойдали қазилмалардан оҳактош, қум, гил ва бошқа қурилиш материаллари бор. Иқлими кескин континентал.

Аҳолиси, асосан, ўзбеклар (96,3%), шунингдек туркман, рус, козоқ, татар, корейс, қорақалпоқ ва бошқа миллат вакиллари яшайди. Аҳолининг ўртача зичлиги 1 км² га 305,4 киши. Шаҳарликлар 636,1 минг киши, қишлоқ аҳолиси 1 288,1 минг киши.

Қадимда Хоразмда яшовчи ўзбек қабилалари бир неча этник гуруҳ бўлиб, улар Абулғози Баходирхон (1643-1664) томонидан 4 гуруҳ (тўп) га бўлинган. Ҳар бир гуруҳга 2 қабила (1-гуруҳга уйғур ва найман, 2-гуруҳга қўнғирот ва қиёт, 3-гуруҳга нукуз ва манғит, 4-гуруҳга қанғли ва қипчоқлар) бирлаштирилган. Шунингдек, бир неча қабила қолдиқлари (жалойир, кенагас, дўрмон, юз, минг, ших, катағон) ва айрим этник гуруҳлар (алиэли, хўжаэли ва сайидлар) мавжуд бўлган. Амударёдан сув оладиган каналлар ва суғориладиган ерларнинг катта қисми шу қабила ва уруғларга тақсимлаб берилган ва улар аста-секин ўтроқлашиб, деҳқончилик билан шуғулланганлар. Қолган гуруҳлар Хоразмда жуда кам бўлиб (қўнғиротлар ва бошқалар) вилоятнинг Гурлан ва Шовот туманлари, манғитлар Гурлан тумани ва Шовот тумани (Анбар Манақда), қиётлар Шовот туманида, қипчоқлар Урганч, Шовот ва Қўшқўпир туманлари, дўрмонлар Урганч ва Шовот туманларида, хидирэли Урганч ва Хивада, тама Хонқа ва Боғот туманларида жойлашган.

Хўжалиги. Хоразм вилояти иқтисодиётида қишлоқ хўжалиги билан бирга саноат ҳам салмоқла ўрин эгаллайди. Пахта толаси, калава ип, гилам, озик-овқат маҳсулотлари, машина ускуналари экспорт қилинади.

Вилоятда пахта тозалаш саноати ривожланган (барча туман марказлари ва Урганч шаҳрида пахта тозалаш заводлари бор). Гурлан, Боғот, Хонқа, Урганч, Хива ва Ҳазораспда тўқимачилик, пиллакашлик, тикувчилик; Хивада гилам фабрикаси – “Хива гилами” АЖ ишлаб турибди. Фаолият кўрсатаётган жами корхона ва ташкилотлар 13 748 та.

Вилоятда 36 қўшма корхона ва уларнинг филиаллари ишлаб турибди. Ўзбекистон—Туркия “Багат Текстиль”, “Хоразм-Нуртоп”, “СемурғСанТе”, “Хоразм Текстиль”, “Мемгилам”; Ўзбекистон—АҚШ “Амерозиндустриес”, “Хива маликаси”, “Нурлайт”, “Раҳнамо Нур”; Ўзбекистон—Германия “Юнихо”, “ЎзОлмонХотелз”, “Хива Карпет”; Ўзбекистон—Британия “Хива”; Ўзбекистон—Россия “НамунаАгрофуд”; Ўзбекистон—Италия “Мева”; Ўзбекистон—Украина “КиевХоразм”; Ўзбекистон—Хитой “Азия Текстиль

ЛТД”; Узбекистан—Туркменистон “ҒайратХумоюн” ва бошқа шулар жумласидандир.

Қишлоқ хўжалиги асосини пахтачилик ва ғаллачилик ташкил этади. Полизчилик, сабзавотчилик, боғдорчилик, чорвачилик, пиллачилик ҳам ривожланган. Ширкат, ижара ва хусусий фермер, деҳқон хўжаликлари, акциядорлик жамиятлари фаолият кўрсатади. Вилоятда жами экин майдони 232,1 минг гектар.

Хоразм вилоятининг харитадаги ўрни. Фото: Википедия

Транспорти. Хоразм вилояти орқали Тошкент-Москва, Душанбе-Москва йўналишида темир йўл ўтган, Урганч-Тошкент, Хива-Тошкент йўналишларида поездлар қатнайди. Транспорт йўли узунлиги 128 км. Амударё устига қурилган Ҳазорасп темир йўл кўприги ишга туширилиб (2004 йил), Ҳазорасп-Мискин-Тошкент темир йўл масофаси қисқарди. Кўприк суткасига 14 поезд, 20 минг автомобиль ўтказиш имкониятига эга. Вилоятдаги қаттиқ қопламали автомобиль йўлларининг узунлиги 2 750 км. Хива-Урганч йўналишида троллейбус қатнови (1997 йилдан) йўлга қўйилган. Урганч, Хива шаҳарларидан Тошкент, Самарқанд, Навоий, Бухоро, Нукус ва бошқа шаҳарларга автобуслар қатнайди. Урганч шаҳрида халқаро ва маҳаллий йўналишлар аэропортларидан хорижий давлатлар (ш.ж. Москва, Санкт-Петербург, Қозон, Оқтов ва бошқа), шунингдек Тошкент, Термиз, Фарғона ва бошқа шаҳарлар билан мунтазам авиация алоқаси ўрнатилган. Вилоят орқали Ўрта Осиё-Марказ, Бухоро-Урал, Туркменистон-Россия халқаро газ магистрал қувурлари ўтказилган.

Меъморий ёдгорликлар.

Хоразм вилоятидаги тарихий ва меъморий ёдгорликлар жаҳонга машҳур. Вилоятда 149 меъморий ва шаҳарсозлик, 16 археологик, 21 монументал санъат ва ҳайкалтарошлик ёдгорликлари бор. Меъморий ёдгорликларнинг асосий қисми Хива шаҳрида жойлашган.

Унинг Ичан қалъа қисми эса ЮНЕСКОнинг Умумжаҳон маданий мероси рўйхатига киритилган. Хивадаги ёдгорликлардан Жума масжиди (X-XVIII асрлар), Пахлавон Маҳмуд меъморий мажмуаси (XIV аср, XIX-XX аср бошлари), Саид Алоуддин (XIV-XVIII асрлар), Уч Авлиё (1549,1821) мақбаралари, Тошҳовли (XIX аср), Кўҳна Арк (XVII-XIX асрлар) саройлари, Муҳаммад Аминхон мадраса ва минораси ҳамда бошқа объектлар меҳмонлар ва сайёҳлар диққатини ўзига тортади. Шунингдек, Хива, Ҳазорасп, Хонқа, Шовот, Янгиариқ, Қўшқўпир, Боғот ва бошқа туманларида ҳам тарихий обидалар мавжуд. Шулардан Хива туманидаги Чодра ҳовли (XVIII-XIX асрлар), Шоҳимардон меъморий мажмуаси (XIX аср), Қубла Тозабоғ саройи (1893-1913), Ҳазораспдаги Музробшоҳ (XVI-XVIII асрлар), Шайх Қосим эшон мақбаралари (XVIII-XIX асрлар), қадимги Ҳазорасп қалъаси (милл. авв. VI-V асрлар), Хонқа туманидаги Сайд ота масжиди (1766), Шовот туманидаги Вайанган бобо мақбараси (XVI-XIX асрлар), Янгиариқ туманидаги Шайх Мухтор Валий (Остонабобо, XIV аср) меъморий мажмуаси, Қўшқўпир туманидаги Иморат бобо меъморий мажмуаси (XVI-XIX асрлар) ва бошқаларни айтиш мумкин.

Мустақиллик йилларида вилоятда яқка тартибда уй-жой қуриш тез ривожланди. Урганч, Хива шаҳарларига йўлдош Наврўз, Қосимобод шаҳарчалари бунёд этилди. Вилоятда тарихий ва меъморий ёдгорликларни асраш, таъмирлаш ишларига Ўзбекистон ҳукумати томонидан катта эътибор берилмоқда. Хива шаҳрининг 2500-йиллик юбилеи (1997), Жалолоддин Мангубердининг 800-йиллиги (1999), Авесто китоби яратилишининг 2700-йиллиги (2001) байрамлари арафасида вилоятда кенг миқёсда меъморий ёдгорликларни таъмирлаш, улар атрофларини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилди. Хоразм вилояти 2003 йил 22 августда Жалолоддин Мангуберди ордени билан мукофотланди.

Лойиҳа кўлами, шу жумладан унинг қуввати, мақсади ва вазифалари

Юқорида айтиб ўтилганидек, лойиҳанинг асосий мақсади аҳолидан чиқинди йиғиб олиш қамров даражасини 100%га чиқариб, йиғилган чиқиндини саралаш ва шу оркали даромад кўриш ҳисобланади.

Бунинг учун, талабгор корхона, давлат шериги томонидан 7 йил давомида бўлиб тўлаш шарти билан берилаётган мавжуд ва сотиб олиниши таклиф қилинган асосий воситаларни келишилган график асосида ишга тушириб халққа манфаат етказиши лозим. Шу боис, давлат шериги қўйидаги шартларни амалга оширишни вазифа қилиб қўяди:

- Аҳолидан чиқинди йиғиш қамров даражасини 100%га етказиш учун зарур махсус техникалар сонини **28** тага етказиш учун қўшимча **5** дона чиқинди ташувчи техникани инвестиция қилиш;

- Чиқиндиларни йиғиш учун **20** дона махсус жой (чиқинди йиғиш майдончалари) яратиш оркали аҳолига қўшимча қулайлик яратиш ва чиқинди ташишда харажатларни оптималлаштириш;

- Чиқинди йиғиш жойларида, чиқинди йиғилиши мўлжалланган кунлар интервалларида чиқиндиларни тўплашни тартибли ва самарали олиб бориш учун, лойиҳа доирасида **80** дона чиқинди контейнерларини инвестиция қилиш;

- Аҳоли ва юридик шахсларга қўшимча қулайликлар яратиш мақсадида, мажбурий бўлган тўловларни тўлашни ва қарздорликларни текширишни электронлаштиришни йўлга қўйиш.

Инвестиция киритилиши муддати уч йил эканлиги инобатга олинган ҳолда, биринчи йилда қамров ўзгармасдан қолиши ва кейинги йиллардан қамров даражаси, Хоразм вилоятида аҳоли ва юридик шахслардан чиқиндини олиб кетиш ва ҳосил бўлган чиқиндини саралашни, 100%га кўтариш режалаштирилган.

Давлат шериги талабгорга қуввати аҳолидан чиқиндини ташиш учун зарур махсус чиқинди ташувчи техникалар ва бошқа турдаги лойиҳа доирасида қўлланиладиган техникалар харид қилиш, агар мавжуд бўлса улардан шу лойиҳа учун фойдаланиш талабини қўяди.

Лойиҳадан фойда кўрувчилар

Лойиҳа амалга оширилиши Хоразм вилоятида экологик вазиятни барқарорлаштириш, вилоят аҳолиси чиқинди ташиш бўйича дуч келаётган муаммоларни бартараф этишга хизмат қилади. Худуддаги маҳалла фуқаролар йиғини, кўп қаватли уйлар, шаҳар ичидаги юридик шахслар лойиҳадан асосий фойда кўрувчилар ҳисобланади.

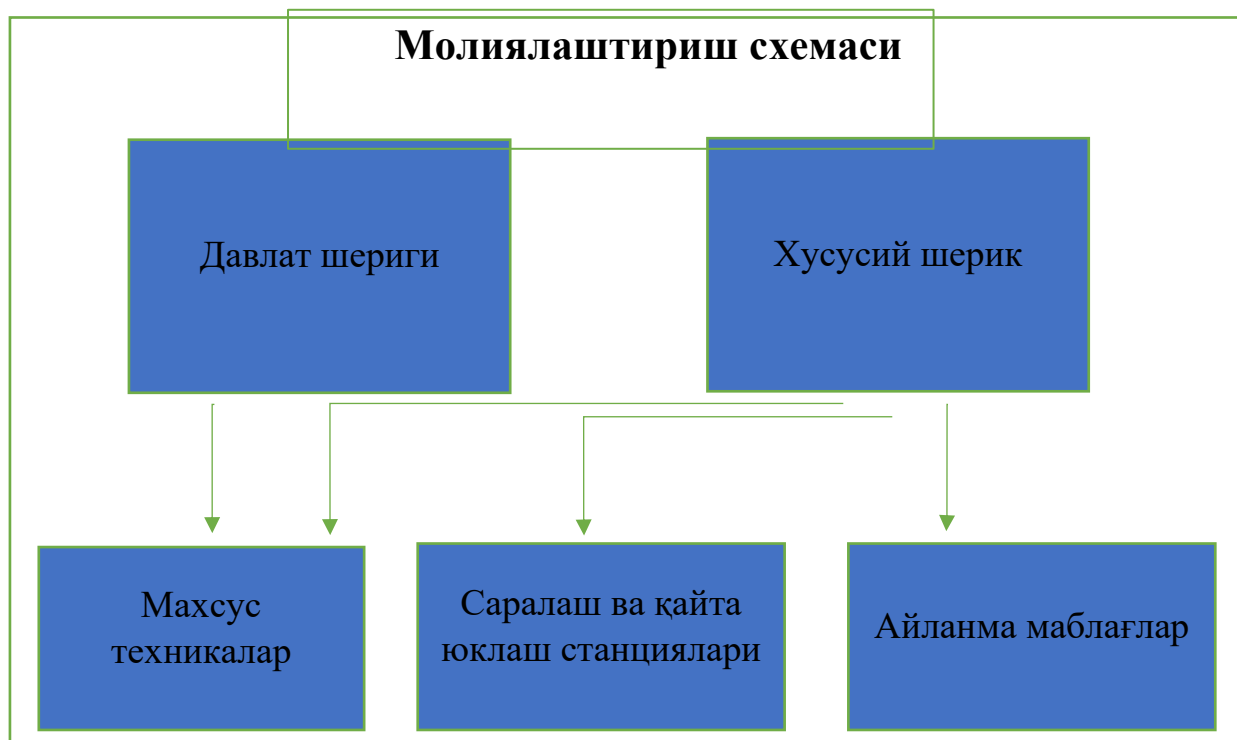
Молиялаштириш манбалари, схемалари ва графиги (йиллар кесимида)

Лойиҳани молиялаштириш манбаси талабгорнинг ихтиёрида бўлиб, талабгорнинг ўз манбалари ёки ташқи манбалардан (кредит, лизинг, бошқа корxonанинг молиявий ёрдами ва ҳоказо) бўлиши мумкин. Лойиҳанинг умумий нархи **6 132 360,60** минг сўмни ташкил қилади.

Лойиҳанинг долзарблиги

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг муҳим таркибий қисми атроф-муҳитни муҳофаза қилишни таъминлаш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, худудларнинг санитария ва экологик ҳолатини яхшилашга қаратилган.

Шу ўринда Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси томонидан тизимли равишда қатор ишлар амалга оширилди. Жумладан, маҳаллий ҳокимликлар ҳузуридаги ободонлаштириш бошқармалари негизидаги санитар тозалаш участкалари тасарруфида бўлган 1 439 та махсус техника, 86 та автотарози, 1 102 та чиқинди тўплаш майдончаси, 6 131 та контейнер ва 160 та қаттиқ маиший чиқинди полигонлари давлат унитар корxonалари тасарруфига ўтказилди.

Аммо, шу билан бирга, қаттиқ маиший чиқиндиларни ташиб кетишни ташкил этиш ва улардан фойдаланиш соҳасида хусусий тадбиркорлик фаолиятини янада ривожлантириш борасида ҳали ҳал этилмаган қатор муаммолар мавжуд.

Мухтасар айтганда, Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси томонидан соҳада инфратузилмани такомиллаштириш бўйича амалга ошириб келинаётган ишлар юртимизда экология ва санитария муҳитини янада яхшилаш, аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш, шаҳар ва қишлоқларимизнинг янада обод ва кўркем қиёфа касб этиши йўлидаги улкан амалий қадамлардан биридир.

Мазкур лойиҳа ҳам шу ўзгаришларнинг ва ўзгартиришларнинг давоми ўлароқ, ҳудудда экологик вазиятни яхшилаш ва чиқиндиларни йиғиш ҳамда қайта ишлаш орқали аҳолини турмуш даражасини яхшилаш учун хизмат қилади.

2. Молия бўлими

2.1 Лойиҳани амалга ошириш ва молиялаштириш даври

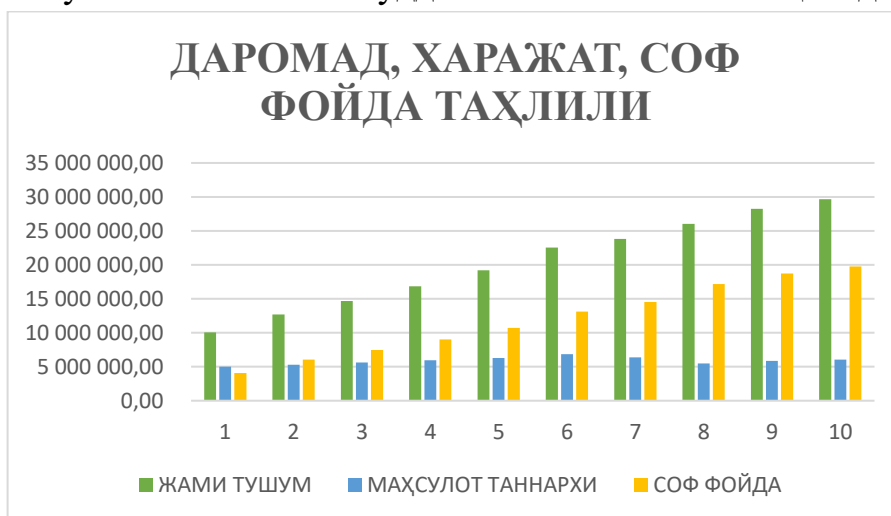
Лойиҳанинг дастлабки қиймати 6 132 360,60 минг сўми ташкил қилади. Лойиҳани молиялаштириш манбаси - хусусий шерикнинг ўз маблағлари, ҳомийлик маблағлари, тижорат банкларининг кредитлари ҳамда қонунчиликда тақиқланмаган бошқа ташқи манбалар бўлиши мумкин. Лойиҳани молиялаштириш манбаси сифатида бюджет маблағларидан фойдаланиш кўзда тутилмаган.

Лойиҳани амалга ошириш учун, хусусий шерикнинг натижаларида корxonанинг ликвидлиги ва рентабеллиги кўриниши керак. Бунга қўшимча қилган ҳолда, корxonанинг режаларида ҚМЧ соҳасидаги хизматларга бўлган талабни қондириш асосий вазифа сифатида кўрилиши керак.

минг сўм

Кўрсаткичлар	Давлат ташкилоти	Хусусий шерик	ЖАМИ	Структура (%)
Асосий воситалар (ишлаб чиқариш ускуналари ва махсус техникалар)	9 927 700,00	5 234 000,00	15 161 700,00	94%
Қурилиш ва реконструкция харажатлари		400 000,00	400 000,00	2%
Жами капитал қўйилмалар	9 927 700,00	5 634 000,00	15 561 700,00	97%
Эксплуатация харажатлари (молиявий харажатлар ва айланма маблағлар)	25 000,00	498 360,60	523 360,60	3%
Лойиҳани тайёрлаш харажатлари	25 000,00	0,00	25 000,00	0,16%
Айланма маблағлар	0,00	448 360,60	448 360,60	2,79%
Лойиҳани амалга ошириш билан боғлиқ бўлган бошқа кўзда тутилмаган харажатлар	0,00	50 000,00	50 000,00	0,31%
Бошланғич инвестицион капитал	9 952 700,00	6 132 360,60	16 085 060,60	100%
Бошланғич инвестицион капитал (АҚШ доллари эквивалентида)	904 377,36	557 232,52	1 461 609,88	
Улушлар	61,9%	38,1%	100%	

Ушбу лойиҳани амалга ошириш учун **3 йил** давомида **6 132 360,60** минг сўм миқдорида пул маблағларини жалб қилиш кўзда тутилмоқда. Хусусий шерик билан тузилаётган битим муддати **10 йил**ни ташкил қилади.

2.2 Ишлаб чиқариш харажатлари (эксплуатация харажатлари) ҳисоб-китоби

Умумий эксплуатация харажатлари 523 360,60 минг сўмни ташкил қилади. Ушбу маблағнинг асосий қисми 95,22 фоизи ёки 498 360,60 минг сўми хусусий шерик бўлишга талабгор томонидан қопланади. Давлат шериги сифатида Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитаси лойиҳани тайёрлаш билан боғлиқ харажатлар учун 25 000,00 минг сўм ажратади.

Лойиҳа тўлиқ қувватда ишласа, унинг бир йиллик умумий харажатлари 7,42 млрд. сўмни ташкил қилади. Харажатлар таркиби қуйидаги жадвалда кўрсатилган:

минг сўм

Харажатлар таркиби	Харажат миқдори	Харажат тури
Ишлаб чиқариш харажатлари	2 328 259	Ўзгарувчан харажат
Электр ва ресурслар харажати	22 675	Доимий харажат
Электр ва ресурслар харажати	430 820	Ўзгарувчан харажат
Ишлаб чиқариш ходимлари иш ҳақи харажатлари	2 002 560	Доимий харажат
Ягона ижтимоий тўлов	240 307	Доимий харажат
Бошқа ишлаб чиқариш харажатлари	46 565	Доимий харажат
Мавжуд асосий воситалар амортизацияси бўйича харажатлар	1 489 155	Доимий харажат
Инвестиция қилинаётган асосий воситалар амортизация бўйича харажат	553 400	Доимий харажат
Бошқа операцион харажатлар	50 467	Доимий харажат
Бошқа операцион харажатлар	50 467	Ўзгарувчан харажат
Администрация иш ҳақи	162 000	Доимий харажат
Ягона ижтимоий тўлов	19 440	Доимий харажат
Банк комиссияси	1 338	Доимий харажат
Банк комиссияси	25 429	Ўзгарувчан харажат
ЖАМИ ХАРАЖАТЛАР	7 422 882	

2.3 Нарх стратегияси, маҳсулот таннархи, тарифлар

Нарх стратегияси компаниянинг фаолият йўналиши ва даромад манбаларига қараб ички ва ташқи факторларга боғлиқ. Корхонанинг аҳоли ва юридик шахслардан чиқиндини ташиш учун оладиган тўлови нархлари миқдори корхонанинг ўзига боғлиқ эмас. Чунки ушбу тўлов нархлари вилоят ҳокими қарори билан бутун Хоразм вилояти ҳудудида бир хил этиб белгилаб келинади ва бу тартиб ҳозирда ўзгартирилиши режалаштирилмаган.

Сараланган иккиламчи хом ашёни сотишдан тушадиган тушум миқдори эса эркин бозор шароитида шаклланган талаб ва таклифга боғлиқ.

Хоразм вилояти қарорига кўра, Хоразм вилоятида жисмоний шахслар учун бир йиллик тариф миқдори киши бошига 27,6 минг сўми, юридик шахслар учун 1 куб метр ҚМЧ учун 32,0 минг сўми ташкил қилади. Тарифларнинг ўсиши (йиллик ўсиш миқдори 5%) ни ҳисобга олган ҳолда лойиҳа амалга оширилиш муддати, 10 йил давомида тарифлар қуйидагича бўлиши тахмин қилинмоқда:

Лойиҳа доирасида таклиф қилинаётган тарифлар прогнози

минг сўм

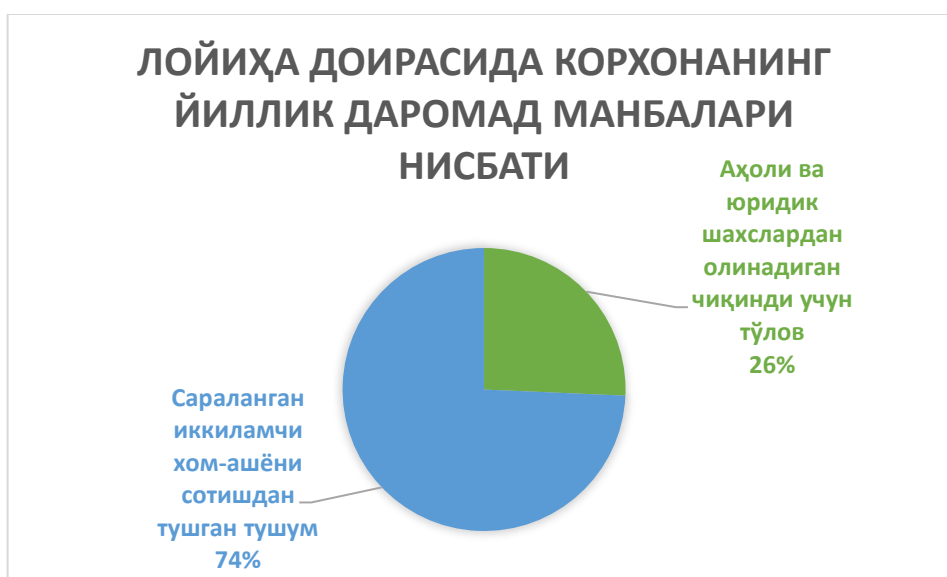
Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Жисмоний шахслар	1 кишига 1 йил учун	27 600	28 980	30 360	31 740	33 120	35 880	37 260	40 020	42 780	44 160
Юридик шахслар	1м. куб ҚМЧ (ҚҚСсиз)	32 000	33 600	35 200	36 800	38 400	41 600	43 200	46 400	49 600	51 200

Корхонанинг бир йиллик ишлаб чиқарадиган маҳсулотлари ва кўрсатадиган хизматларининг умумий таннархи лойиҳа амалга оширилишининг 1-йилида 5,30 млрд. сўми ташкил этиши прогноз қилинмоқда. Ушбу таннарх таркибига:

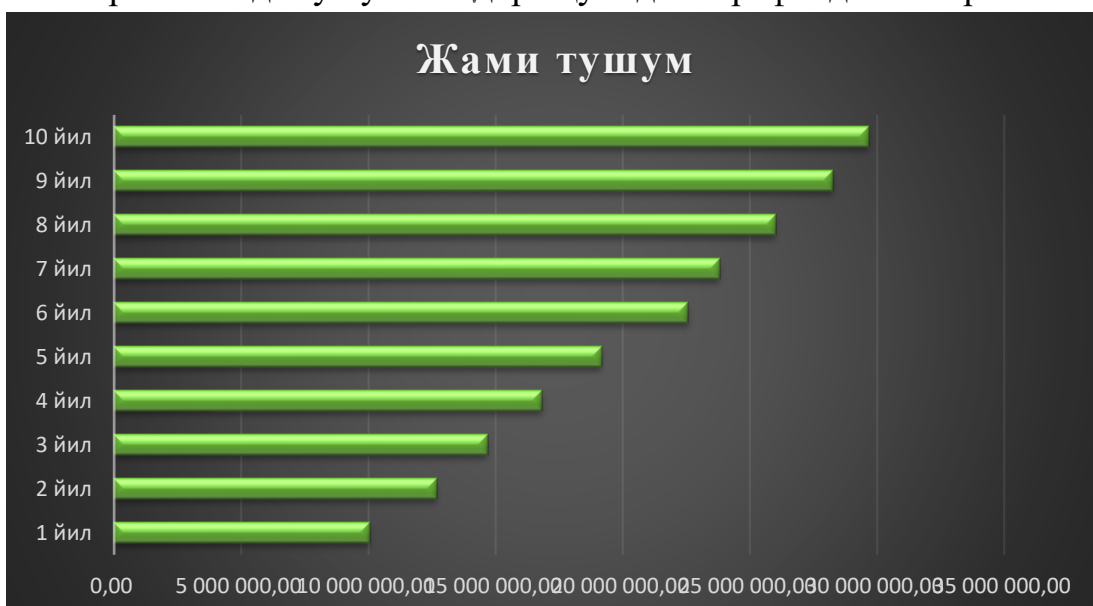
- ишлаб чиқариш харажатлари;
- энергия ресурслари харажатлари;
- ишлаб чиқариш ходимлари иш ҳақи харажатлари ва улар учун тўланган ЯИТ;
- мавжуд ва инвестиция қилинган асосий воситалар амортизацияси харажатлари;
- бошқа ишлаб чиқариш харажатлари;
- бошқа операцион харажатлар;
- маъмурият харажатлари ва улар учун тўланган ЯИТ;
- банк комиссияси;
- солиқлар киради.

2.4 Даромадлар ҳисоб-китоби

Ҳисоб-китобларга кўра, корxonанинг тўлиқ қувватда ишлаш шароитида бир йиллик жами даромадлари миқдори 27,17 млрд. сўмни ташкил қилади. Бунда аҳоли ва юридик шахслардан олинадиган чиқинди учун тўлов 6,98 млрд. сўм, сараланган иккиламчи хом-ашёни сотишдан тушган тушум 20,19 млрд. сўм бўлади. Ҳисоб-китобларда иккиламчи хом ашё (жумладан қоғоз, металл, резина ва ш.к.) саралаб, қайта сотилиши кўзда тутилган. Бироқ, хусусий шерикликка давогар корxonанинг мавжуд ишлаб чиқариш қувватлари, ушбу соҳадаги тажрибасидан келиб чиққан ҳолда, сараланган иккиламчи хом ашё қайта ишланиши, қиймат занжирида қўшимча қиймат яратиши мумкин. Бу эса олиниси мумкин бўлган даромадлар миқдори ва улушини ортишига олиб келади.

Йиллар кесимида тушум миқдори қуйидаги графикда келтирилган:

2.5 Лойиҳанинг молиявий кўрсаткичлари таҳлили (WACC, IRR, NPV)

Лойиҳа доирасида бир қатор молиявий кўрсаткичлар таҳлил қилинади. Ушбу кўрсаткичлар корхонанинг даромадлигини, киритилаётган инвестиция ўзини оқлаш-оқламаслиги, инвестициянинг даромадлик миқдорини тавсифлайди.

Дисконт ставкаси — бу келажакдаги даромад оқимларини ягона жорий қийматга айлантириш учун ишлатиладиган фоиз ставкаси.

Дисконтланган қоплаш муддати (discounted payback period, DPP) – бу лойиҳанинг рентабеллигини аниқлаш учун ишлатиладиган капитал бюджетлаштириш тартиби. Дисконтланган қоплаш муддати келгуси пул оқимларини дисконтлаш ва пулнинг вақт қийматини ҳисобга олиш йўли билан дастлабки харажатларни қоплаш учун қанча вақт кетишини билдиради. Ушбу ўлчов лойиҳанинг мақсадга мувофиқлиги ва рентабеллигини баҳолаш учун ишлатилади.

Соф дисконт даромад (net present value, NPV) – бу келажакдаги тўловлар оқимининг бугунги қийматини топиш учун фойдаланиладиган ҳисоб-китоблар натижасидир. У пулнинг вақт қийматини ҳисобга олади ва шу инвестиция муқобилларини таққослаш учун фойдаланилиши мумкин.

NPV сармоя киритиш учун зарур бўлган капитал нархидан келиб чиқадиган дисконт ставкасига таянади ва салбий NPV бўлган ҳар қандай лойиҳа ёки инвестициядан қочиш керак.

Ички рентабеллик даражаси (internal rate of return, IRR) – бу келажакдаги пул тушумларининг ҳозирги қиймати ва дастлабки инвестиция харажатлари тенглаштирилган фоиз ставкаси, бунда соф дисконт даромад (NPV) 0 га тенг. NPV шу кунгача дисконтланган пул оқими асосида ҳисобланади.

Капитал баҳосининг ўртача қиймати (Weight average cost of capital, WACC) – бу капиталнинг ўртача қиймати, индикатор ҳар хил қимматли қоғозларга, лойиҳаларга сармоя киритиш зарурлигини баҳолашда ва кутилаётган инвестиция даромадларини дисконтлашда ва компания капиталининг нархини ўлчашда ишлатилади.

Фойдалилик индекси (Profitability index, PI) – бу лойиҳанинг ёки инвестициянинг жозибадорлигини ўлчайдиган кўрсаткич. PI келажакдаги кутилаётган пул оқимларининг жорий қийматини лойиҳадаги дастлабки инвестиция миқдorigа бўлиш йўли билан ҳисобланади.

Кўрсаткич	Ҳисоб-китоб
Дисконт ставкаси	17 %
Лойиҳа амалга ошириш даври, йил	10 йил
Инвестиция даврини ҳисобга олган ҳолда дисконтланган қоплаш муддати (DPP), йил	5 йил
Соф дисконт даромад (NPV) 10 йил учун, минг сўм	24 773 045
Ички рентабеллик даражаси (IRR), %	42 %
Капитал баҳосининг ўртача қиймати (WACC), %	24,9 %
Фойдалилик индекси (PI)	0,2

2.6 Молиявий хавф-хатарларни баҳолаш ва рисклар

Ихтиёрий бизнес учун риск тушунчаси таниш ва ўша бизнеснинг бир қисми ҳисобланади. Бизнесда рискни минимум даражага тушириш мумкин, бироқ уни бутулай йўқ қилиб бўлмайди. Рискни бизнесга салбий таъсир қиладиган воқеа ёки ҳолат сифатида таърифлаш мумкин. Паст даражадаги кўриқлаш туфайли корхонада активларнинг ёки бошқа қимматликларнинг йўқолиши, ускуналар ўғирланиши ана шундай рисклар таркибига киради.

Бизнесда энг кўп тарқалган риск турлари қуйидагилар:

- стратегик – бизнесга бутунлигича таъсир қиладиган ечимлар;
- мувофиқлик (комплеанс) – қонунлар, қоидалар, стандартлар ва амалиётдаги кодекслар билан иш жараёнини мувофиқлаштириш зарурати;
- молиявий – бизнеснинг молиявий транзакциялари, тизими ва структураси;
- операционал – операцион ва маъмурий тартиб-қоидалар;
- экологик – ташқи ҳодисалар, об-ҳаво ва ноқулай иқлим шароитлари;
- репутацион – корхонанинг жамоат олдида ёки давлат шериги олдидаги обрў-эътибори.

Юқорида тилга олингани каби рискларни йўқотиб бўлмайди. Хавф-хатарни энг паст даражага тушириш учун эса уларни тўғри бошқариш (риск менежмент) талаб этилади. Риск менежмент бизнес турига қараб фарқ қилади.

Хавф-хатарни бошқаришда қуйидаги босқичларга эътибор қилиш керак:

1. Хавфни аниқлаш;
2. Хавфни баҳолаш;
3. Хавфни бошқариш;
4. Кузатиш ва кўриб чиқиш.

Корхонада юзага келиши мумкин бўлган молиявий хавф-хатарларга тўғридан-тўғри бош бухгалтер ҳамда бош директор жавобгар бўлади. Иш жараёнида моддий қийматликлар миқдорининг камайиши, корхона активлари

ҳажмининг пасайиши нафақат ўғрилик, кўзбўямачиликдан балки, эҳтиётсизлик оқибатида нотўғри юритиладиган бухгалтерия ҳисоботидан ҳам бўлиши мумкин.

Қаттиқ-маиший чиқиндиларни тўплаш ва қайта ишлаш бизнесида қайта ишланган маҳсулотларни харидорларга сотишда маҳсулот таннарих нотўғри ҳисобланган бўлса ва қайта ишланган хом ашё унга кетказилган харажатдан арзонроққа сотилса, бу корхона учун келгуси даврда зарарли молиявий натижаларга, хусусан салбий пул оқимига олиб келади.

3-бўлимда таъкидланганидек, бош бухгалтернинг вазифалари сирасига молиявий прогнозлар ва риск таҳлили киради. Бу борада бош бухгалтер зарур ҳисоб-китоб таҳлил ишларини амалга ошириши ва керакли чора кўриши ёки чора кўрилиши кераклиги тўғрисида раҳбариятга хабар бериши керак.

Молиявий риск инфляцион жараёнлар, ҳар томонлама тўловга лаёқатсизлик, валютавий тебранишлар ва бошқалардан келиб чиқади.

Бу рискларни компанияда молиявий бошқарув тизимини яратиш ва компаниянинг пул оқимларини самарали бошқариш йўли билан минималлаштириши мумкин.

Форс-мажор rischi – кутилмаган ҳолатлар (табiiй офатлар, иш ташлашлар, урушлар ва бошқалар) оқибатида юзага келадиган риск тури.

Бу рискларни камайтириш чора-тадбирлари корхонанинг молиявий мустаҳкамлиги етарли даражада бўлиши, зарур вақтда корхона форс-мажор ҳолатлари учун ишлатишга етарли пул-маблағлари мавжуд бўлиши билан боғлиқ.

3. Ижтимоий бўлим

3.1 Лойиҳанинг меҳнат ресурсларига эҳтиёжи ва унинг аҳоли бандлигига таъсири

Ҳар қандай лойиҳанинг муваффақиятли амалга ошиши учун зарур бўлган омилларидан бири у лойиҳа доирасида ишлайдиган ишчи кучи, яъни меҳнат ресурслари саналади. Лойиҳа доирасида кўп миқдорда тор доирадаги юқори малакали мутахассисларга эҳтиёж сезилмайди. Шунинг учун Хоразм вилоятида қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, саралаш кластер хизматларини ташкил қилиш лойиҳаси доирасида ўрта маълумотли ишчилар ишга ёлланиши мақсадга мувофиқ.

Ҳисоб-китобларга кўра, ушбу лойиҳа доирасида Хоразм вилояти 1-лоти ҳудудида 141 та янги иш ўрни яратилади.

Давлат-хусусий шериклик асосида ташкил этиладиган лойиҳанинг бир йиллий умумий меҳнатга ҳақ тўлаш миқдори 2,42 млрд. сўмни ташкил этади. Ушбу маблағнинг 2,16 млрд. сўми ходимларнинг ойлик иш ҳақи учун, 259,75 млн. сўми ягона ижтимоий тўлов саналади. Ходимларга ойлик ва йиллик тўланадиган ҳақ миқдори қуйидаги жадвалда келтиришган.

Кўрсаткичлар	Сони	Ўртача ойлик иш ҳақи	Йиллик иш ҳақи фонди
МАЪМУРИЯТ			
Директор	1	4 000,00	48 000,0
Директор ўринбосари	1	3 500,00	42 000,0
Ишлаб чиқариш бўйича директор ўринбосари	1	3 500,00	42 000,0
Бош бухгалтер	1	2 500,00	30 000,0
ЖАМИ	4		162 000,00
<i>Ягона ижтимоий тўлов</i>	<i>12%</i>		<i>19 440,00</i>
ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХОДИМЛАРИ			
Юкловчилар	64	1 200,00	927 360,0
Ҳайдовчилар	38	1 200,00	547 200,0
МФЙларда тўловлар бўйича мутахассис	27	1 200,00	384 000,0
Истеъмолчилар билан ишлаш бўйича мутахассис	3	1 500,00	54 000,0
Юридик шахслар билан ишлаш бўйича мутахассис	2	1 500,00	36 000,0
Қоровул	3	1 500,00	54 000,0
ЖАМИ	137		2 002 560,00
<i>Ягона ижтимоий тўлов</i>	<i>12%</i>		<i>240 307,20</i>
ҲАММАСИ БЎЛИБ	141		2 424 307,20

Лойиҳани бошқарадиган маъмурият ходимлари 4 кишини ташкил қилиб, улар директор, унинг ўринбосари, директорнинг ишлаб чиқариш масалалари бўйича ўринбосари ҳамда бош бухгалтердан иборат. Маъмурият учун йиллик иш ҳақи фонди **181 440** минг сўмни ташкил қилади.

Директорнинг вазифалари қуйидагилардан иборат:

- менежерларни ишга қабул қилиш, танлаш, йўналтириш, ўқитиш ва қайта тайёрлаш ва интизом билан бошқарув (менежмент) самарадорлигини оширади; кадриятлар, стратегиялар, мақсадлар қўйиш ва уларга эришиш; жавобгарликни тайинлаш, иш натижаларини режалаштириш, кузатиш ва баҳолаш;
- нархларни белгилаш ва бизнес битимлари тузиш;
- бизнес учун йўналиш белгилаш;
- ташкилотнинг мақсади, вазифалари ва умумий йўналишини яратиш, мулоқот қилиш ва амалга ошириш;
- компания номидан чеклар ва ҳужжатларни имзолаш;

- ташкилотнинг муваффақиятли одимлашини таъминлаш.

Директор ўринбосари вазифалари:

- директор турли сабабларга кўра иш вазифасини бажара олмай қолганда, унинг номидан корхонани бошқариш, иш жараёни узлуксизлигини таъминлаш;
- корхонада ишлар фаолиятини тўғри ташкил қилиш.

Ишлаб чиқариш бўйича директор ўринбосари:

- ишлаб чиқариш жараёнлари тўғри ташкил этилиши, жойларда юзага келадиган камчиликларни бартараф этишда тўғридан-тўғри масъул;
- ишлаб чиқариш ходимларини назорат қилиш, уларнинг иш фаолиятини юзага келиши мумкин бўлган анормал ҳолатларда қарорлар қабул қилиш ва бу орқали ишлаб чиқариш жараёнидаги муаммоларни бартараф қилиш вазифаларини бажаради.

Бош бухгалтер:

- корхона учун молиявий ва бухгалтерия ҳисоботлари тайёрлаш учун жавобгар;
- корхона раҳбариятига молиявий таҳлиллар, ривожланиш бюджети ва бухгалтерия ҳисоботларини тақдим этади;
- молиявий прогнозлар ва риск таҳлили учун жавобгардир.
- нақд пул маблағларини бошқариш, умумий бухгалтерия ҳисоби ва бир ёки бир нечта мулк учун молиявий ҳисоботни амалга оширади;
- молиявий тизимлар ва сиёсатни ишлаб чиқиш ва бошқариш учун жавобгар;
- иш ҳақи ҳисоблаш учун жавобгар;
- солиқ қонунчилигига риоя этилишини таъминлайди;
- компания учун барча молиявий операцияларни бошқаради;
- компания учун ички аудитор вазифасини бажаради.

Ишлаб чиқариш ходимлари сони эса 281 кишини ташкил қилиб, уларнинг ҳар бири муайян вазифа бажаради.

Хоразм вилоятида чиқиндиларни тўплаш, ташиш ва қайта ишлаш ишларини ташкил қилиш учун 28 дона чиқинди ташувчи машина ҳамда 10 дона бошқа турдаги махсус техника воситалари зарур. Ушбу техникаларни бошқариш учун 38 нафар ҳайдовчи ишга ёлланади. Шунингдек, ҳар бир чиқинди ташувчи машинада чиқиндиларни юклаш учун 2 нафар юкловчи талаб қилинади.

Чиқиндиларни юклаш жараёнида юкловчи ходимларнинг вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлиги шароитида чиқиндиларни тўплаш ва ташиш жараёнлари узлуксизлигини таъминлаш мақсадида юкловчилар жами сони

1,15 коэффициенти билан ҳисобланган. Шунда 64 нафар юкловчи талаб этилади.

Чиқинди ташиш машиналари ва бошқа махсус техникалар ҳайдовчилари:

- чиқиндиларни юклаш ва туширишда ёрдам беради;
- автотранспорт воситаси созлигини текширади, юк машинаси айрим турдаги хавфли чиқиндиларни ташиш учун мўлжалланган махсус хавфсизлик ускуналари билан жиҳозланганига ишонч ҳосил қилади;
- автотранспорт воситасининг бузилиши, бахтсиз ҳодисалар ёки қоидабузарликлар ҳақида хабар беради.

Юкловчилар:

- чиқинди йиғиш майдончалари, чиқиндилар учун контейнерлар тўпланган чиқиндиларни махсус чиқинди ташиш техникасига юклайди;
- қайта юклаш станциясига олиб борилган ва қайта ишланмайдиган маиший чиқиндиларни Мультилифт техникасига ортади ва ҳайдовчилар билан биргаликда полигонга ташийди.

МФЙларда тўловлар бўйича мутахассис:

- маҳаллаларда жойлашган хонадонларда юриб, аҳолидан чиқиндиларни ташиш учун тўловларни қабул қилади;
- аҳоли билан тўғридан тўғри муносабатга киришиб, чиқиндиларни тўплаш ва ташиш борасида юзага келган эҳтимолий муаммолар тўғрисида корхона раҳбариятини хабардор қилади.

Истеъмолчилар билан ишлаш бўйича мутахассис:

- мижозлар ёки ташриф буюрувчиларни шахсан ёки телефон орқали кутиб олади, уларнинг саволларига жавоб беради ёки керакли ходим томон йўналтиради;
- мижозлар билан барча турдаги алоқа каналлари (телефон, электрон почта, юзма-юз кўришиш ва ш.к.) орвали мулоқот қилади;
- мижозлар билан алоқага чиқиш орқали мижознинг компания маҳсулотлари ва хизматларига қизиқишини ошириш учун барча имкониятлардан фойдаланади;
- потенциал мижозларга сўровлар пайтида аниқ ва фойдали маълумот берилишини таъминлаш учун ташкилот маҳсулотлари, хизматлари, реклама кампаниялари ва бошқалар ҳақидаги янги маълумотлардан доимий равишда хабардор бўлади.

Юридик шахслар билан ишлаш бўйича мутахассис:

- тумандаги юридик корхоналар билан шартномалар имзолайди;

- юридик мижозлар томонидан бажарилган хизматлар учун тўланиши керак бўлган тўловларни қабул қилади.
- туманда янгидан ташкил қилинган юридик фирмаларнинг чиқиндини ташишга эҳтиёжи бор ёки йўқлигини ўрганади. Эҳтиёжи бўлган ширкатларга компания хизматларини таклиф қилади;
- юридик мижозлар билан амалга ошириладиган барча ишларни амалга оширади.

3.2 Мехнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги нормалари

Ўзбекистон Республикасида меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги нормалари 1996 йил 29 июнь куни тасдиқланган “Меҳнат муҳофазаси бўйича ишларни ташкил этиш тўғрисида”ги Намунавий низомга асосан қўлланилади.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, ташиш, қайта ишлаш жараёнларининг ихтиёрий босқичида меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилар ва ходимлар зарур техника хавфсизлиги нормаларига амал қилиши керак. Иш берувчи корхона ҳамда Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги томонидан эса ходимларнинг меҳнат муҳофазаси таъминланади. Техника хавфсизлиги нормалари билан ҳар бир ходим танишиб чиқиши меҳнат жараёнида унга сўзсиз бўйсунуши керак. Қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, ташиш, қайта ишлаш жараёнидаги техника хавфсизлик қоидалари қуйидаги босқичларни ўз ичига олади:

- а) чиқиндиларни қабул қилиш;
- б) очиқ контейнерларни локализация қилиш ва қайта юклаш;
- в) эргономика;
- г) чиқиндиларни аниқлаш ва таснифлаш;
- д) номаълум чиқиндиларни ўз вақтида синовдан ўтказиш ва аниқлаш;
- е) нормаларга мос келмайдиган кимёвий моддаларни ажратиш;
- ё) юклаш ва тушириш ишлари;
- ж) чиқиндиларни аралаштириш;
- з) лабораторияда қадоқлаш / шикастланган қадоқ;
- и) чиқиндиларни ташишга тайёргарлик;
- й) хавфсиз юклаш тажрибаси;
- к) чиқиндиларни полигонда сақлаш;
- л) полигонда чиқиндини саралаш;
- м) хавфли ёки фавқулодда вазиятларда фойдаланиладиган ускуналарга ўчириш зарурлигини белгилайдиган ёрликлар ёпиштириш;
- н) дезинфекция тартиб-қоидалари.

Лойиҳа доирасида амалга ошириладиган ишлар меҳнат қилувчи ходимлар ва аҳоли учун хавфли таъсир қилиш муддатини камайтириш учун муҳандислик назорати, маъмурий назорат ёки шахсий ҳимоя воситаларидан фойдаланишни ўрганиши керак. Бунда муҳандислик назорати бошқаларига нисбатан афзал усул ҳисобланади.

Техник назорат воситаларига қуйидагилар киради:

- 1) шамоллатиш;
- 2) ёнғинга қарши воситалардан фойдаланиш;
- 3) технологик изоляция;
- 4) техник операциялар;
- 5) механизациялашган қайта ишлаш ускуналари.

3.3 Лойиҳаниг ижтимоий аҳамияти

Лойиҳани амалга ошириш натижасида ҳудудда маълум бир қатлам ижтимоий гуруҳни иш билан таъминлашга эришилади.

Ушбу лойиҳа доирасида тадбиркорнинг стратегик мақсади бўлиб, Хоразм вилоятидаги ҚМЧни қайта ишлаш имкониятларидан максимал даражада фойдаланиш, шунингдек, келажакда уни янада ривожлантириш ҳисобланади. Лойиҳани яратиш учун асосий шартлар:

- сиғимли ички истеъмол бозорининг мавжудлиги;
- туманда тадбиркорнинг яхши ишчанлик обрўси;
- ушбу соҳада инқилобий ўзгаришларни қилишга тайёр бўлган ёш, умидли, изланувчан жамоанинг борлиги;
- ходимларнинг фаолиятни бошлаш учун тайёргарлиги.

Ташкил қилинадиган фаолиятнинг устувор йўналиши Ўзбекистон Республикасининг кўрсатилаётган хизматларга бўлган эҳтиёжини ҳисобга олган ҳолда, давлат шериги ушбу лойиҳани амалга ошириш имкониятлари кўриб чиқади.

Лойиҳада қатнашувчи иккинчи томон, яъни тадбиркор (хусусий шерик)нинг вазифаси – корхонанинг юқори рентабеллигини таъминлаш ва кўшимча иш ўринлари яратилишига ва корхонанинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини қондиришга ҳисса қўшган ҳолда максимал иқтисодий фойда олишдан иборат.

5. Маркетинг тадқиқотлари бўлими

Ушбу саноатдаги бозор тенденциялари, айниқса мамлакатимизда жуда динамик ва айти пайтда мураккаб. Аммо шуниси аниқки, чиқинди йиғиш ва уни қайта ишлаш саноатидаги компания ишонч қозонгандан кейин, Ўзбекистон қонунчилиги асосида фаолият олиб борадиган компаниялар билан чиқиндини ташиш бўйича, шунингдек, қайта ишланган хом ашёни сотиш бўйича доимий ва барқарор шартномалар имзолаш имкониятига эга бўлади.

Охирги тенденциялар шунини кўрсатадики, чиқиндиларни тўплаш саноати, инвестицион жозибадорлик нуқтаи назаридан, қурилиш ва тижорат бизнеси билан рақобатлаша бошлаган. Бу тармоқлар ривожланиши ва кенгайиши билан кўпроқ чиқинди чиқариши табиий. Шунингдек, турар-жой бозорининг доимий талаби чиқиндиларни йиғиш ва қайта ишлаш саноатининг умумий даромадини барқарорлаштиришга ёрдам беради.

Келгусида чиқинди йиғиш хизматларига бўлган талаб аҳоли сонинг доимий ортиши, хусусийлаштириш ва бизнеснинг яратиши билан кўпайиб бораверади.

Хулоса ўрнида, ёқилғи харажатлари бу саноатдаги лойиҳа харажатларининг муҳим қисмларидан бири саналади. Келгуси йилда чиқиндиларни йиғиш ва ташишда фойдаланиладиган махсус техникаларни ҳаракатлантирадиган дизель ёқилғисининг нархи ошиши ушбу бизнес учун потенциал риск ҳисобланади.

5.2 Маҳаллий ва халқаро бозор имкониятлари

ҚМЧни тўплаш, ташиш, саралаш ва қайта ишлаш бозори, ташкилий тузилма нуқтаи назаридан номукамал рақобат бозори ҳисобланади. Шу билан бирга, у ўзининг бир қанча хусусиятларига кўра иқтисодий назарияда монополистик рақобат ва монополия бозори сифатида таснифланадиган бозор турларига ҳам яқинроқ. Ушбу ҳолатлар муқаррар равишда харидорларнинг хатти-ҳаракатларида, уларнинг асосий мақсадларининг ўзгариши, нархлар тизимида ўз натижасини кўрсатади, бу ҳам давлат томонидан амалга оширилаётган жараёнларни доимий равишда аниқ тартибга солишни талаб қилади.

Хоразм вилоятида қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, саралаш кластер хизматларини давлат-хусусий шерикчилиги асосида бошқариш лойиҳаси ҳудудда чиқиндини йиғиш қамрови даражасини 100 фоиз даражасига чиқариши мўлжалланган. Ҳозирги 73 фоиз қамров даражасида тумандаги уй хўжаликлари ҳамда корхоналарнинг чиқинди ташиш билан боғлиқ эҳтиёжларини тўлалигича қондирмаяпти.

Ўтказилган маркетинг тадқиқотларига кўра, чиқиндиларни йиғиш нуқтаи назаридан, туманда ушбу лойиҳанинг мақсадли бозори сифатида қуйидаги уй хўжаликлари ҳамда корхона ва ташкилотлар лойиҳа доирасидаги ташкил этиладиган корхонанинг мақсадли бозори бўла олади:

- турар-жой бинолари;
- бизнес комплекслари;
- савдо марказлари ва анъанавий бозорлар;
- меҳмонхоналар;
- ресторанлар;
- умумий ўрта таълим мактаблари;
- жамоат объектлари;
- қурилиш майдонлари;
- фермерлар;
- касалхоналар ва бошқалар.

Лойиҳа аҳоли ва юридик фирмалар томонидан чиқариладиган маиший чиқиндиларни Хоразм вилояти ҳудудида тўплаш, ташиш, саралаш ва қайта ишлашни ташкил этишга қаратилган. Ҳудуд аҳолиси 2021 йил ҳолатига кўра, 241 300 кишини ташкил этган ҳамда аҳолининг йиллик ўртача ўсиши 2,59% ни ташкил қилмоқда. Бу эса лойиҳа амалга ошишининг охириги йилига келиб аҳоли сони 41 085 кишига ортиб 282 385 кишини ташкил қилиши билдиради. Шунингдек, Хоразм вилояти Статистика бошқармаси маълумотларига кўра, Хоразм вилоятининг ушбу ҳудуди таркибидаги туманлар Ялпи Ҳудудий Маҳсулоти (ЯҲМ) Ўзбекистон ЯИМнинг ўртача ўсиш кўрсаткичи миқдорида ошмоқда. Аҳоли турмуш даражаси ортиши билан, уларнинг истеъмол даражаси ҳам ортади ва бу ҚМЧ миқдори йилдан йилга кўпайишини англатади.

5.2 Лойиҳанинг кўлами

Лойиҳа Хоразм вилояти ҳудудининг бир қисмини ҳамда унинг 241 300 нафар аҳолисини қамраб олади. Лойиҳа ҚМЧ хизматларининг сифати билан боғлиқ муаммони ҳал қилиш заруриятига асосан амалга оширилмоқда. Лойиҳанинг асосий мақсади бўлиб, ҚМЧни тўплаш, ташиш, саралаш ва қайта ишлаш тизимини қайта шакллантириш, ҳудуддаги экологик ва санитар-эпидемиологик вазиятни, соғлиқни ва ҳаёт шароитларини яхшилаш ҳисобланади.

Шунингдек, лойиҳа чиқиндиларни қайта юклаш станцияси яратилишини кўзда тутди.

5.2. Рақобатдош устунликлар

Давлат-хусусий шериклик асосида Хоразм вилоятида ташкил этиладиган лойиҳа ва уни амалга оширувчи корхона ушбу бозорда, ушбу бизнесда янги ҳисобланади. Чунки ҳозирга қадар чиқиндини тўплаш иши билан ёки давлат томонидан Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси тасарруфидаги Давлат унитар корхоналари (“Тоza hudud” ДУК каби) шуғулланган ёки умуман ҳеч ким шуғулланмаган. Хусусий капиталнинг ушбу бизнесдаги улуши ниҳоятда паст ва кўпроқ Тошкент шаҳри ҳамда вилоят марказлари билан чекланади. Лойиҳа асосида ташкил этиладиган компания ишга киришишдан олдин бозорни пухта ўрганиши, ўзининг қиёсий устунлигидан муваффақиятли фойдаланиши лозим. Худуд бозорини тадқиқ қилиш асосида рақобатда устунлик берадиган бир нечта омиллар топилди. Улар сирасига мижозлар ва ҳамкорлар ишончи, ҳалоллик, чиқинди йиғишнинг бутун туман худудини қамраб оладиган мукамал тармоғи, кучли бошқарув, кучли операцион ҳаракатланиш ва бошқалар киради.

Қаттиқ маиший чиқинди йиғиш ва уни ташиш тармоғи корхонаси тумандаги кичик ва ўрта бизнес вакиллари, шунингдек, йирик саноат корхоналари билан ижобий алоқаларга эга бўлиши, улар орасида етарлича репутацияси бўлиши корхонага бошқалар билан рақобатда устунлик берадиган яна бир муҳим омиллардан биридир.

Корхона ўз ходимлари ва ишчиларига етарлича ойлик иш ҳақи беради. Уларни турли бонуслар ва ижтимоий ёрдам пакетлари билан қўллаб-қувватлайди. Ходимларга Ўзбекистон меҳнат муносабатларини тартибга солиш бўйича қонунлар ва бошқа қонуности ҳужжатларида белгиланган талаблар бўйича меҳтан қилиш, дам олиш учун шароит яратиб беради ва бу орқали тумандаги бошқа корхона ва ташкилотларга қараганда кадрлар меҳнат бозорида устунликка эришади ва ўз ишининг усталари билан меҳнат шартномалари имзолайди. Бу эса корхонага ходимларнинг ушбу бизнесни ривожлантириш учун бизнес эгалари билан бир қаторда жон куйдириши ва қайғуришини беради ва корхона шиддат билан олға интилади.

5.2 SWOT таҳлил ҳамда Marketing Mix (4P) стратегияси

Ушбу лойиҳанинг муваффақиятли амалга ошиши, ундан манфаатдор томонлар кўзлаган мақсадига эришиши учун лойиҳага таъсир қилувчи ички ва ташқи омилларни ҳисобга олган ҳолда унинг SWOT таҳлилинини амалга ошириш керак.

SWOT таҳлил

Кучли томонлари (S – Strength) — кучли бошқарув, Хоразм вилоятидаги йирик аҳоли пунктига чиқиндини ташиш соҳасида хизмат қиладиган кенг тармоқнинг мавжудлиги, лойиҳанинг афзалликлари, иқтисодий устунлиги, миждозларнинг содиқлик дастури ҳамда соҳадаги тадбиркорнинг ишчанлик обрўси.

Кучсиз томонлари (W – Weakness) — ушбу лойиҳа доирасида катта миқдордаги бошланғич капиталнинг талаб этилиши. Ушбу маблағлар, асосан, чиқинди ташиш бўйича махсус техникалар харид қилиш, чиқиндиларни қайта юклаш станцияси сотиб олиш учун сарфланади.

Имкониятлар (O – Opportunities) — йилдан йилга аҳоли сонининг кўпайиб бориши, худудда кичик ва ўрта тадбиркорлик субъектлари сонининг муттасил ўсиши.

Хавф-хатарлар (T – Threat) — иқтисодиётнинг пасайиши, рақобат муҳитининг ҳаддан ортиқ ортиб кетиши, ўзгарувчан харажатлар, ёқилғи нархининг кескин қимматлашуви. Шунингдек, институционал ўзгаришлар вужудга келиши (қонунчилик ўзгариши ва ш.к.).

Marketing Mix ёки 4P стратегияси маркетингда кенг қўлланиладиган стратегиялардан бири бўлиб, у маркетинг режалаштиришнинг тўртта асосий “координаталарига” асосланади. Улар қуйидагилар:

Product (маҳсулот) – товар ёки хизмат, ассортимент, сифат, маҳсулот хусусиятлари, дизайни ва эргономикаси;

Price (нарх) – нарх, устамалар, чегирмалар;

Promotion (танитиш) – реклама, сотишни рағбатлантириш;

Place (жой) – етказиб бериш, савдо нукталарининг жойлашуви, тарқатиш каналлари, сотувчи ходимлар.

Marketing Mix модели бозорда маҳсулотни самарали тарғиб қилиш учун сотувни бошқаришни ва ишлаб чиқиши мумкин бўлган барча керакли маҳсулот параметрларини ўз ичига олади.

Ушбу лойиҳа доирасида пул тушумлари а) аҳоли ва юридик шахсларнинг чиқиндилар учун тўлайдиган тўловлардан; б) ҚМЧларни қайта ишлаш ва уларнинг сотувини ташкил этишдан тушади. 4P стратегиясини ҚМЧ сотувини ташкил этиш доирасида қўллаш мумкин.

Product. Аҳоли ва ташкилотлардан чиқинди йиғиб олинishi натижасида қуйидаги қайта ишланадиган хом ашёлар сараланади ва уларни қайта ишлайдиган корхоналарга сотилади:

- қоғоз;
- металл;
- резина;
- полиэтилен;
- текстил;
- шиша маҳсулотлари.

Қайта ишланадиган хом ашёлар Хоразм вилояти ва унга ёндош ҳудудлардаги хом ашёни қайта ишлаш билан шуғулланадиган турли хил корхоналарга сотилади. Сотиш жараёнини тўғри амалга ошириш учун хом ашё ассортиментини кўпайтириш, уларни энг мақбул нархда сотишни ташкил қилиши керак.

Price. Чиқиндини тўплаш, ундан сараланадиган иккиламчи хом ашёни сотиш, иккиламчи хом ашё (қоғоз, металл, шиша маҳсулотлари каби) нинг ўзини тўплаш ва сотиш билан Хоразм вилоятида бир нечта корхона, шунингдек жисмоний шахслар шуғулланади. Шунинг учун хусусий шерик томонидан қайта ишланадиган хом ашё сотуви ташкил этилганда нарх таклифи энг яхшилардан бири бўлиши керак, энг кўп маҳсулот харид қиладиган ва доимий харидорлар учун нарх чегирмалари қилинади.

Promotion. Маркетингнинг вазифаси бозорни ўрганиш билангина чегараланиб қолмай, корхона маҳсулотларининг керакли харидорларига етиб боришини таъминлашдан иборат. Айни мақсадга эришиш учун маҳсулотлар тарғиботи, рекламаси тўғри ташкиллаштирилиши керак.

Корхона маҳсулотлари ва улар тўғрисидаги маълумотлар ҳам анъанавий (билбордлар, реклама доскалари, телевидение орқали маркетинг), ҳам замонавий (SMM – ижтимоий тармоқлардаги маркетинг) маркетинг каналлари орқали мақсадли аудиторияга етказилади.

Place. Маҳсулотлар сотуви амалга оширилаётганда сотиш жойи аҳамияти ҳам юқори. Бунда жойнинг етарли инфратузилмаси билан таъминланганлиги, автомобил йўллариغا яқинлиги савдонинг кўпайиши учун муҳимдир.

5.2. Сотиш ва маркетинг стратегияси

Маркетинг стратегияси

Тайёрланган маркетинг стратегияси профессионализм, мижозларга мукамал хизмат кўрсатиш, ҳалоллик ва сифатли хизмат кўрсатишга асосланган. Компания ўзи учун содиқ мижозлар базаси (LCB – loyal customer base) яратилишини таъминлайди.

Корхона ўз ишининг натижалари ва корхона хизматларидан қониққан мижозларнинг тавсиялари, таклифлари ва шикоятларини инобатга олган ҳолда савдо даражасини оширади.

Савдо ва маркетинг жамоаси соҳадаги катта тажриба асосида ишга олинади ва улар ўз мақсадлари ҳамда корxonанинг умумий мақсадларига эришиш учун мунтазам равишда тажриба орттириб боради ва қайта тайёрланади.

Корxonанинг мақсади Хоразм вилоятида чиқиндини тўплаш ва сараланган иккиламчи хом ашёни сотиш бўйича энг етакчи корхонага айланиш саналади. Бунинг учун компания қуйидаги маркетинг ва сотиш стратегияларидан фойдаланиши тавсия этилади:

- Турар-жой бинолари, кўп қаватли уйлар, меҳмонхоналарга ўз бизнесини танитиш мақсадида брошура ва танишув хатлари юбориш ва бу билан бизнесни танитиш;
- Флаер ва визиткалар чоп этиб, уларни мақсадли аудитория саналадиган кичик ва ўрта бизнес корxonаларида тарқатиш;
- Дўстлар ва оила аъзоларидан фойдаланиб, бизнес тўғрисида ён-атрофга, туманнинг қишлоқ ҳудудларига маълум қилиш;
- Мактаблар, кутубхоналар, маҳаллий чойхона ва бошқа одамлар гавжум бўладиган жойлардаги эълонлар тахталарида компания ва у таклиф қилаётган маҳсулотлар ҳақида маълумот жойлаш;
- Маҳаллий босма ва электрон оммавий ахборот воситалари, жумладан Телеграм каналлари орқали мақсадли аудиторияга корхона хизматларини реклама қилиш.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш бизнеси биринчи йилнинг ўзидаёқ даромад келтирадиган бизнеслар сирасига киради.

Сотиш стратегияси

Корхона фаолият олиб бориши натижасида қуйидаги икки манбадан пул тушумлари тушади:

- а) аҳоли ва юридик шахсларнинг белгиланган тарифлар бўйича чиқиндилар учун тўлайдиган тўловлари;
- б) қаттиқ маиший чиқиндилар орасидан хом ашё сифати сотишга яроқли маҳсулотлар сотуви.

Аҳоли томонидан чиқиндилар ташиш учун тўланадиган йиллик тўловлар миқдори 6,66 млрд. сўмни (қамров даражаси 100 % бўлганда), юридик шахслар томонидан тўланадиган тўлов миқдори эса 319,68 млн. сўмни (шартнома қилган юридик ташкилотлар билан) ташкил этилиши прогноз қилинмоқда. Бунда Хоразм вилоятида истиқомат қилувчи 241,30 минг аҳолининг йиллик 27,6 минг сўмдан, шу ҳудудда Тоза ҳудуд ДУК билан шартнома қилган 333 та юридик шахснинг ҳар бир метр куб чиқинди учун 32 минг сўмдан тўлов қилиши кутилмоқда.

ҚМЧ таркибидан саралаб олинган иккиламчи хом ашё савдосидан тушадиган тушум миқдори эса қуйидагича бўлади:

Номи	Ўлчов бирлиги	1 йиллик сараланган иккиламчи хом-ашё	1 тонна сараланган иккиламчи хом-ашёнинг нархи (ҚҚС билан)	Тўлиқ ишлаб чиқариш қувватидаги тушум (ҚҚС билан)
Қоғоз	тонна	12 485	800,00	9 987 648,30
Металл	тонна	1 519	500,00	759 642,56
Резина	тонна	528	500,00	264 223,50
Полиэтилен	тонна	11 296	700,00	7 906 888,24
Текстиль	тонна	2 576	350,00	901 662,69
Шиша	тонна	2 444	150,00	366 610,11
Жами		30 848		20 186 675,40

5.2 Талаб ва таклиф

Иқтисодиётда исталган турдаги маҳсулот, товар ёки хизматнинг бозор нархи талаб ва таклиф эгри чизиқлари кесишган нуқта белгилаб беради.

Талаб истеъмолчиларнинг маълум турдаги товар ва хизматларга бўлган эҳтиёжи. Талабнинг энг кенг тарқалган миқдорий характеристикаси – хизматларга бўлган талаб эластиклиги деб аталади. Хизматларга бўлган талаб эластиклигининг учта тури мавжуд: нарх эластиклиги, даромад эластиклиги ва турли хизматлар учун ўзаро мослашувчанлик.

<p>Талабнинг нарх эластиклиги = талаб қилинган миқдорнинг %да ўзгариши / нархнинг %да ўзгариши</p>

Нарх эластиклиги маҳсулот нархининг ўзгаришига нисбатан истеъмол ҳажмининг ўзгаришини ўлчаш билан ифодаланади.

Талаб эластиклигининг миқдорий ифодаси муайян мамлакат истеъмолчилик хулқ-атворининг ўзига хос хусусиятларини акс эттиради, чунки у истеъмол имтиёзларининг жамланганлиги, аҳолининг даромад даражалари, миллий хусусиятлари ва иқтисодиёт ривожланишидаги умумий вазият билан белгиланади. Шунинг учун, одатда, бир мамлакат маълумотларидан олинган эластиклик характеристикасини бошқа мамлакат шароитига ўтказиш нотўғри ҳисобланади. Бироқ, умумий қоида шундан иборатки, берилган хизмат жавоб берадиган талаб қанчалик юқори бўлса ва унинг ўрнини босувчилар сони қанчалик кам бўлса, нарх эластиклиги шунчалик паст бўлади. Ўзбекистонда ҳозирча бу коэффициентга тааллуқли ҳисоб-китоблар йўқ.

Нарх омилидан ташқари нархсиз омиллар ҳам талаб ва таклифга таъсир қилади. Талаб миждозлар (аҳоли) сони, жисмоний шахс, оиланинг ўртача даромади билан белгиланади.

Таклиф истеъмолчилар учун мавжуд бўлган маълум бир товар ёки хизматнинг умумий миқдорини тавсифловчи асосий иқтисодий тушунчалардан бири. Таклиф нархга тўғри пропорционал бўлиб, маҳсулот нархи ошса, унинг таклифи ҳам ошишини билдиради.

5. Техник-технологик бўлим

5.1. Технологик ва техник ечимлар акс эттириш

Мамлакатимизда атроф-муҳитни муҳофаза қилишни таъминлаш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, шунингдек, ҳудудларнинг санитария ва экологик ҳолатини яхшилаш соҳасида изчил сиёсат амалга оширилмоқда.

Ҳозирда республика ҳудудида умумий қуввати йилига 894 минг тонна ҚМЧни қайта ишлайдиган 183 та корхона, шу жумладан 72 та полимер плёнка ва пластмассани, 65 та қоғоз ва картон буюмларини, 17 та шина ва резинотехника буюмларини, 10 та метални, 6 та шишани, 2 та мой ва текстилни, 11 та бошқа чиқиндиларни қайта ишлаш корхоналари мавжуд.

Шу билан бирга республиканинг 9 та шаҳрида (Андижон, Бухоро, Гулистон, Жиззах, Навоий, Нукус, Термиз, Урганч ва Қарши) умумий қуввати йилига бир миллион тоннадан ортиқ маиший чиқиндиларни қайта ишлаш қувватига эга бўлган, ҚМЧни тўплаш, ташиш, саралаш, утилизация қилиш, қайта ишлаш ва кўмиш бўйича кластерларнинг ташкил этилиши ҚМЧнинг истеъмол қимматига эга таркибларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш йўлидаги муҳим қадамлардан бири бўлди.

ҚМЧ билан боғлиқ ишларни амалга ошириш тизими самарали ишлаганининг асосий омили ҚМЧни ўз вақтида тўплаш ҳамда уларни қайта ишлаш ва (ёки) жойлаштириш жойларигача ташиш ҳисобланади.

Кўрсатилаётган хизматлар сифатини яхшилаш мақсадида органик, қайта ишланадиган ва қайта ишланмайдиган ҚМЧни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш жадваллари мақбуллаштирилади, ҚМЧ ҳосил бўладиган олис участкалар учун махсус зичловчи қурилмалар билан жиҳозланган қайта юклаш пунктлари қурилади.

5.2 Лойиҳа тузилиши

Лойиҳа ҳудудда мавжуд чиқиндиларни ташиш ва йиғиш тизимини модернизация қилиш ва қайта қуришни ўз ичига олади. Қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, утилизация қилиш, қайта ишлаш ва кўмиш бўйича самарали тизимни яратиш лойиҳанинг асосий босқичи ҳисобланади. Ушбу тизимни самарали бажариш учун лойиҳа доирасида 5 та чиқинди ташувчи машина, 80 та контейнер, 1 та мультитифт махсус техникаси, 1 та чиқиндиларни қайта юклаш станцияси ва 20 та чиқинда йиғиш шахобчасини қуриш режалаштирилган. Давлат томонидан тақдим этиладиган мавжуд асосий воситалар (23 та чиқинди ташувчи, 4 та фронтал автоюклагич, 2 та

самосвал, 2 та ассенизатор ва 1 та бульдозер) маиший чиқиндиларни ташиш билан боғлиқ бўлган ишларни самарали ҳал этишда кўмаклашади.

Давлат томонидан тақдим этиладиган махсус техникалар

<i>Махсус техника тури</i>	<i>Махсус техника русуми</i>	<i>Сони</i>
Чиқинди ташувчи (Исузу) 7м ³ ҳажмли	ISUZU NPR 82 L ISUZU NQR 71 PL	23
Фронтал автоюклагич	WZ 30-25	2
Мультилифт	ISUZU NQR 71 PL	2
Ассенизатор	ISUZU NQR 71 PL	2
Самосвал	ISUZU NQR 71 PL	2
Бульдозер	Shantui SD16	1

5.3. ҚМЧларни тўплаш, ташиш ва саралашнинг технологик босқичлари

Қаттиқ маиший чиқиндилар ихтисослаштирилган транспорт воситаларида (чиқинди ташиш машиналари ва бошқа ихтисослаштирилган машиналарда) ташилади.

Чиқинди тўплаш шохобчаларидаги, шунингдек ташкилотлардаги қаттиқ маиший чиқиндиларни вақтинчалик тўплаш ва сақлаш учун ташкил этилган жойлардаги чиқинди контейнерлари экипаж юкловчилари томонидан ихтисослаштирилган транспорт воситасининг манипулятор механизмига ўрнатилади ва унинг махсус механизми ёрдамида (механик тарзда) чиқинди кузовига бўшатилади.

Манипулятор механизми билан жиҳозланмаган ихтисослаштирилган транспорт воситасининг чиқинди кузовига контейнерларни бўшатиш экипаж юкловчилари томонидан қўл кучи билан амалга оширилади.

«Сигнал» усулида йўналиш жадвали бўйича етиб келган ихтисослаштирилган транспорт воситасига қаттиқ маиший чиқиндиларни жойлаштириш истеъмолчилар ва экипаж аъзолари томонидан амалга оширилади.

Бунда қаттиқ маиший чиқиндилар махсус чиқинди қопларида (пакетларда) ёки ғилдиракли контейнерларда (40 – 120 л.) сақланган ҳолларда

уларни ихтисослаштирилган транспорт воситасига жойлаштириш экипаж юкловчилари томонидан амалга оширилади.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни ихтисослаштирилган транспорт воситасига юклаш жараёни пиёдалар, автотототранспорт воситалари ҳамда велосипедлар ҳаракатига тўсқинлик қилмаслиги лозим.

Чиқинди сақлаш контейнерлари қаттиқ маиший чиқиндилардан тўлиқ, қолдиқсиз тозаланиши ҳамда санитария талабларига мувофиқ дезинфекция қилиниши керак.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни юклаш ва ташиш ишлари уларни тушириб қолдириш, авария ҳолатини пайдо қилиш, инсонлар соғлиғи ва атроф-муҳитга зарар етказиш эҳтимолларини истисно қилувчи усуллар билан амалга оширилади.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни ташишга ихтисослаштирилмаган - ағдарма ва бортли махсус транспорт воситаларидан маиший чиқиндиларни ташиш мақсадида фойдаланилганда, чиқиндиларнинг тўқилиши ва суюқликнинг (филтрат) оқиши ҳамда чиқинди чангларининг атмосфера ҳавосига тарқалишини олдини олиш чоралари кўрилиши лозим.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни юклаш ва ташишда қуйидагиларга йўл қўйилмайди:

- контейнерларда сақланаётган чиқиндилар ёки чиқинди уюмларидан иккиламчи хом ашё ажратиб олиш;
- юклаш жойида чиқинди қолдиқларини қолдириш ёки уларни ён атрофга сочиб юбориш;
- экипаж аъзоси бўлмаган шахсларни жалб қилиш («сигнал» усулида тўплаш ва олиб чиқиб кетиш ҳоллари бундан мустасно) ёки уларни ихтисослаштирилган транспорт воситасида ташиш.

Ишлаб чиқариш қуввати даражаси, юқорида айтиб ўтилганидек, сменали қуввати ва йилига иш кунлари сонига боғлиқ бўлиб, лойиҳани баҳолашда консерватизм нуқтаи назаридан қувватни босқичма-босқич ривожлантириш назарда тутилган.

Хоразм вилоятида қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, ташиш, саралашни тўғри ташкил этиш учун қуйидаги жараёнлар кетма-кетлиги амалга оширилади.

1. Биринчи навбатда аҳоли ва юридик шахслар томонидан ҳосил бўлган ҚМЧ чиқинди йиғиш шаҳобчаларида ёки чиқинди контейнерларида тўпланади.
2. Сигнал усулида эса йўналиш жадвали бўйича қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш амалга оширилади.
3. Кейинги босқичда йиғилган чиқинди ҳудудда жойлаштириш режалаштирилган саралаш комплексига ташилади.
4. Саралаш босқичидан ўтган қайта ишланмайдиган чиқиндилар қайта юкланади.
5. Қайта юклаш станцияси бир вақтнинг ўзида саралаш комплекси ҳудудига жойлаштириш режалаштирилган.
6. Қайта юкланган ҚМЧ 10-20 м³ ҳажмдаги контейнерларга зичланган ҳолда жойлаштирилади.
7. Контейнерлардаги чиқиндилар махсус техника мультилифт орқали чиқинди полигонига ташилади.

5.3.1. Маиший чиқиндиларни йиғиш пункти

Маиший чиқиндиларни йиғиш уй хўжаликларидан, тижорат ёки давлат идоралари участкаларидан бошланади. Маиший чиқиндиларни йиғиш пункти асосан шаҳарнинг турар жойларида, айниқса кўп қаватли турар-жой бинолари зич жойлашган жойларда ишлайди. Маиший чиқиндиларни йиғиш пунктларини такомиллаштириш керак, чунки улар чиқиндиларни бошқариш тизимининг муҳим қисмидир. Маиший чиқиндиларни йиғиш пунктлари қайта ишланадиган материалларни қўлда ажратиш орқали чиқиндиларни камайтириши мумкин. Ушбу тизим содда бўлса-да, жуда самарали эканлигини исботлади. Кейинчалик, қайта ишланадиган материаллар норасмий сектор томонидан тўпланади, ташилади ва кейинги фойдаланиш учун қайта ишланади.

Қонунчиликка мувофиқ кўп квартирали аҳоли хонадонларидан маиший чиқиндиларни ташиб кетиш махсус чиқинди тўплаш шаҳобчалари орқали амалга оширилиши белгиланган.

Хоразм вилоятидаги мавжуд кўп қаватли уйлар учун дастлабки ҳисоб-китобларга кўра 20 дона намунали чиқиндиларни йиғиш шаҳобчаларини қуришга эҳтиёж бор. Шу сабабли, лойиҳа доирасида хусусий шерик

томонидан 20 та чиқиндиларни йиғиш шаҳобчалари қуриш учун инвестиция киритилади.

5.3.2. Чиқинди йиғиш контейнерлари

Ҳозирда Хоразм вилоятида чиқинди йиғиш баклари ўрнатилган бўлиб, улар 2016 ва 2018 йиллар оралиғида харид қилинган. Шу билан бирга, вилоятлардаги қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш тизими чиқиндиларни йиғиш самарадорлигини оширишни истаса, чиқиндини йиғиш бакларини алмаштириш талаб қилинади. Вилоятда асосан $0,75 \text{ м}^3$ ҳажмли пўлат баклар ишлатилади.

Лойиҳа доирасида $1,1 \text{ м}^3$ ҳажмдаги **80 та** бакларни харид қилиш режалаштирилмоқда. ҚМЧни чиқинди йиғиш пунктларининг ўзида ҳар хил рангдаги қопқоқларга қараб, фуқароларнинг онги ошиб бориши ва тарбияланиши натижасида, дастлаб сараланиши режалаштирилмоқда, яъни фуқаролар қайта ишланиш учун яроқли бўлган турли чиқиндини (шиша идишлар, пластмасса, қоғоз ва бошқалар) тегишли рангдаги қопқоқли контейнерга ташлайди.

5.3.3. Чиқинди ташиш техникалари

Бугунги кунда “Тоза ҳудуд” ДУК Хоразм вилояти филиали ҳисобида 23 та махсус чиқинди ташувчи техника мавжуд. Туманда йиғилган маиший чиқиндилар махсус техникалар ёрдамида лойиҳа доирасида ишга тушириладиган чиқиндиларни саралаш комплексига келтирилади.

Ҳозирда Хоразм вилоятининг ушбу ҳудудида 241,3 минг аҳоли рўйхатга олинганлигини, маиший чиқиндиларни қайта юклаш станциялари орқали полигонларга жўнатиш тизими яраталиши ҳисобига, махсус техникалардан самарали фойдаланиш имкониятлари ошиши, яъни ҳар бир техникани бир кунлик қатнови камида 2,2 маротабага етишини ҳисобга олинса, ўртача ҳар 12,0 минг аҳоли учун 1 та чиқинди ташувчи техника лозим бўлади. Шу сабаб, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан тўла қувватни таъминлаш учун қўшимча 5 та махсус чиқинди ташувчи техника сотиб олиш учун инвестиция киритилади.

Таклиф этилаётган лойиҳа фақат ишлаб чиқариш самарадорлигини дастлабки яхшилашга қаратилганлиги сабабли, биринчи босқичда такомиллаштиришнинг энг яхши варианты Хусусий шерик сифатида қатнашадиган корхонага энг керакли "универсал" технологияларни тақдим этиш эканлиги тўғрисида келишувга эришилади. Ўзбекистонга келсак, бу маълум даражада обрў қозонган, юк ташиш ҳажми 7 дан 12 м³ гача бўлган юк машиналари ҳисобланади.

Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманлари ҳудудида ҳосил бўлаётган маиший чиқиндилар, лойиҳа доирасида ишга тушириладиган чиқиндиларни қайта юклаш станциясига келтирилади ҳамда саралашдан ўтказилган чиқиндилар қайта юклаш технологияси ёрдамида контейнерларга зичланиб, махсус мультилифт техникалари ёрдамида Қўшқўпир туманидаги чиқинди полигонига жойлаштирилади. Шу сабаб, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан саралашдан ўтиб махсус қайта юклаш технологияси ёрдамида 10-20 м³ ҳажмдаги контейнерларга зичланган маиший чиқиндиларни полигонларга олиб бориш учун 1 та махсус мультилифт техникаси сотиб олиш учун инвестиция киритилади.

Чиқиндиларни қайта юклаш станцияси

Хоразм вилоятида ҳосил бўлаётган маиший чиқиндиларни махсус чиқинди ташувчи техникалар ёрдамида, лойиҳа доирасида ишга туширилиши режалаштириладиган чиқиндиларни қайта юклаш станцияга олиб келиш орқали, ушбу ҳудудда чиқинди полигонига бўлган эҳтиёжни йўққа чиқаради. Бу эса туман экологик вазиятини яхшилашга катта хизмат қилади. Бунинг учун туманнинг чиқинди полигонига йўналиши қулай бўлган ҳудуддан 0,50 дан 37 Гача бўлган ерга эҳтиёж туғилади. Мазкур ажратилган жойга бир вақтнинг ўзида маиший чиқиндиларни қайта юклаш технологиялари ишга тушириш режалаштирилган. Хоразм вилоятининг ушбу ҳудуди аҳоли сони ва чиқиндиларни тўпланиш меъёрларини ҳисоб-китоб қилган ҳолда кунига 100 тонна маиший чиқиндиларни қайта юклаш имкониятига эга бўлган 2 та чиқиндиларни қайта юклаш ускунаси учун инвестиция киритилади. Ушбу қайта юклаш станцияси Қўшқўпир туманида жойлаштирилиши режалаштирилган.

5.4 Лойиҳанинг ҳал қилувчи кўрсаткичлари, компонентлари, шунингдек, уларнинг ҳисоб-китоб қилинган қийматлари

Жадвалда келтирилган асосий воситалар билан таъминланса, Хоразм вилоятида аҳолини маиший чиқиндиларни ташиб кетиш хизмати билан қамраб олиш даражаси 100 фоизга чиқарилади.

<i>Номи</i>	<i>Давлат ташиклотидаги асосий воситалар сони</i>	<i>Хусусий шерик томонидан лойиҳага киритиладиган асосий воситалар сони</i>
Чиқиндиларни қайта юклаш станцияси		1
Чиқинди ташувчи (Исузу) 7м ³ ҳажмли	23	
Чиқинди ташувчи (HOWO) 8м ³ ҳажмли		5
Самосвал	2	
Фронгал автоюклагич	2	
Мультилифт	2	
Махсус техника Мультилифт (Қайта юклаш станцияси учун)		1
Ассенизатор	2	
Бульдозер	1	
Чиқинди йиғиш майдончалари		20
Чиқиндилар учун контейнерлар		80

6. Экологик бўлим

6.1. Лойиҳанинг атроф-муҳит ҳолатига таъсири

Ҳозирги вақтда чиқиндиларни қайта ишлаш долзарб, истиқболли ва умуман муҳим йўналиш ҳисобланади. Бунинг долзарблиги нафақат йўқ қилиниши талаб қиладиган чиқиндилар ҳажмида, балки яқин келажакда ушбу ҳажмларнинг жиддий пасайишига умид қилишнинг ҳожати йўқлигини ва сайёрамизнинг ўзини ўзи тиклаш манбаи чексиз эмаслигини англашдадир. Ушбу йўналишнинг аҳамияти атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва экологик вазиятни яхшилаш бўйича аниқ талаблар билан изоҳланади, чунки ифлосланиш кирадиган экотизимларнинг заҳарланиши катта зарар етказди, аммо чиқинди уюмлари ва чиқиндихоналар эгаллаган майдонларнинг ўсиш хавфи камроқ. Ўз навбатида, катта миқдордаги рухсатсиз ахлатхоналар турли хил касалликлар, шунингдек уларни ташувчилар ва атрофдаги экотизимларга жиддий зарар етказиши мумкин бўлган турли хил ҳайвонлар учун жой бўлиши мумкин.

Шу билан бирга, асосан чиқиндиларнинг моҳияти, унинг инсон саломатлиги ва атроф-муҳитга таъсири тўғрисида хабардорликни ошириш орқали кенг жамоатчилик томонидан қўллаб-қувватлашни таъминлаш керак.

Ушбу мақсадга эришиш учун қуйидаги мақсадли вазифаларни бажариш керак:

- ҚМЧни бошқариш соҳасидаги масалаларга ойдинлик киритиш мақсадида аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари ўртасида ахборот учрашувлари, семинарлар, тренинглар ва "давра суҳбатлари" ни ўтказиш;
- ҚМЧни бошқариш соҳасидаги долзарб масалаларни, шу жумладан чиқиндиларни алоҳида йиғиш, мавжуд муаммоларни ва уларни ҳал этиш йўллари, шунингдек аниқ мақсадли ижтимоий гуруҳларга (болалар, талаба-ёшлар, уй бекалари, шаҳар ва қишлоқ аҳолиси) йўналтирилган масалаларни оммавий ахборот воситаларининг босма ва электрон кўринишларида кенг ёритиш;
- махсус чиқинди оқимларини йиғиш ва қайта ишлаш тизимларини жорий этиш учун ҳар бир минтақада йиғиш пунктларини яратиш (таркибида симоб мавжуд чиқиндилар, шина чиқиндилари, ишлатилган батареялар, чиқинди мойлар, қадоклаш чиқиндилари ва бошқалар);
- чиқиндиларни йиғиш пунктлари ва ижтимоий объектларни контейнерлар билан жиҳозлаш;
- қайта ишланадиган чиқиндиларни саралаш учун қулайликлар яратиш – ҳар бир вилоятда кунига 4,9 минг тонна ишлаб чиқариш қуввати билан;

- завод чиқиндиларини қайта ишлаш корхоналарини яратиш (компостлаш технологияси бўйича) - корхонанинг ҳар бир ҳудудида кунига 2,4 минг тонна ишлаб чиқариш қуввати билан;
- бозорда сотиш учун қайта ишланадиган материалларни ажратиш;
- кейинчалик маҳсулотни бозорда сотган ҳолда, компост материал сифатида фойдаланиш учун биомассани ҚМЧ дан ажратиш;
- чиқиндиларнинг калория қийматидан фойдаланган ҳолда ёқилғидан олинадиган энергияни алмаштириш;
- ҳосил бўладиган чиқиндиларнинг умумий миқдоридан полигонларда кўмиш учун ҚМЧ ҳажмини 95% дан 54% гача камайтириш;
- қайта ишланадиган иккиламчи хом ашёни сотишдан эришиладиган даромадларнинг даражасини оширишни таъминлаш.

Полигонларнинг экологик хавфини инобатга олиш ниҳоятда муҳим. Чиқиндиҳоналар кўплаб муаммоларни келтириб чиқаради, жумладан, улар орасида касалликка олиб келадиган каламушлар, зарарли ва бадбўй метан газининг чиқиши, сувга тушадиган захарли балчиқ – филтратлар бўлади. Чиқинди билан боғлиқ муаммоларни ҳал қилишга оқилона ёндашган ҳолда, бу муаммоларнинг барчасининг олдини олиш мумкин. Чиқиндини уюм қилиб йиғиш ўрнига анчадан бери бошқа усуллар ихтиро қилинган. Улардан бири чиқиндиларни пиролиз ёрдамида қайта ишлашдир.

6.2 Экология ва атроф муҳитга салбий таъсирини камайтириш бўйича чора-тадбирлар

Мамлакатимизда атроф-муҳитни муҳофаза қилишни таъминлаш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, шунингдек, ҳудудларнинг санитария ва экологик ҳолатини яхшилаш соҳасида изчил сиёсат амалга оширилмоқда.

Хусусан, 2017-2018 йилларда қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш тизимининг инфратузилмасини такомиллаштириш бўйича кенг кўламли ишлар олиб борилди, 13 та санитария тозалаш давлат унитар корхоналари ҳамда уларнинг туман ва шаҳарлардаги 172 та филиали, шунингдек, 9 та маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни комплекс амалга ошириш кластерлари ташкил этилди. Кўрилган чора-тадбирлар аҳолининг деярли ярмини санитария жиҳатидан тозалаш хизматлари билан қамраб олинишига имкон берди.

Шу билан бирга қишлоқ аҳоли пунктларида қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш бўйича хизматларнинг етарли даражада таъминланмаганлиги, қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш соҳасидаги инфратузилманинг қониқарсиз ҳолатда эканлиги, мавжуд қаттиқ маиший чиқинди полигонларининг санитария талаблари ва экологик меъёрларга мувофиқ келмаслиги мазкур соҳада комплексли чора-тадбирларни қабул қилишни талаб этмоқда.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, утилизация қилиш, қайта ишлаш ва кўмиш бўйича самарали тизимни яратиш, уларнинг фуқаролар соғлиғи ва атроф-муҳитга зарарли таъсирини бартараф қилиш, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 январдаги ПФ-5635-сон «2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини «Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили»да амалга оширишга оид Давлат дастури тўғрисида»ги Фармони ижросини таъминлаш мақсадида:

Қуйидаги асосий вазифаларни амалга оширишни назарда тутувчи, 2019 – 2028 йиллар даврида Ўзбекистон Республикасида қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш стратегияси (кейинги ўринларда — Стратегия) тасдиқланди:

- аҳолининг қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш бўйича хизматлар билан тўлиқ қамраб олинишини таъминлашга йўналтирилган санитария жиҳатидан тозалаш инфратузилмасини ривожлантириш;
- қаттиқ маиший чиқиндиларни қайта ишлашнинг самарали ва замонавий тизимини яратиш;
- полигонларга кўмиш учун йўналтириладиган қаттиқ маиший чиқиндилар ҳажмини камайтириш, санитария ва экологик меъёрлар талабларига мувофиқ келадиган замонавий қаттиқ маиший чиқинди полигонларини яратиш, шунингдек, мавжуд полигонларни ёпиш ва рекультивация қилиш бўйича чора-тадбирларни кўриш;
- санитария жиҳатидан тозалаш соҳасида нархлар шаклланишини такомиллаштириш ва тарифларни оптималлаштириш;
- қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш объектларидан муқобил энергия манбалари сифатида фойдаланиш.

7. Институционал бўлим

Лойиҳани амалга оширишда иштирок этувчилар давлат шериги ва хусусий шерик ҳисобланади. Уларнинг ўзаро ҳамкорлиги иқтисодий ва ижтимоий муаммоларни ҳал этишга қаратилган. Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг давлат-хусусий шериклик лойиҳаларини кўриб чиқиш ишчи гуруҳи лойиҳани кўриб чиқади ва амалга оширишга қарор қилади.

Хусусий шерик мавжуд ва содир бўлиши мумкин бўлган рискларни ўз бўйнига олган ҳолда лойиҳага ўз инвестицияларини жалб қилади.

Лойиҳа ишга туширилгандан кейин харажатлар, фойда ва мажбуриятлар хусусий шерик аъзолари ўртасида тақсимланади.

7.1 Лойиҳани бошқариш

Мазкур лойиҳани бошқариш, талабгор корхона томонидан амалга оширилади. Бошқарув корxonанинг устави ёки шунга тенглаштирилган ҳужжати орқали бўлади.

Корxonанинг эгаси (таъсисчи) бошқарув учун директор тайинлайди. Директор ўз ўрнида маъмурият ва ишчи бўлимни тайинлайди. Ҳужжатлар алмашинуви ёки қарорлар ижроси қуйидаги схема орқали амалга оширилади.

7.2. Лойиҳанинг ҳуқуқий асослари

Лойиҳанинг ҳуқуқий асослари сифатида қуйидаги манбаларни кўрсатиш мумкин:

- Ўзбекистон Республикасининг «Чиқиндилар тўғрисида» ги Қонуни (05.04.2002);
- Ўзбекистон Республикасининг «Давлат-хусусий шериклиги тўғрисида» ги Қонуни (10.05.2019);
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 апрелдаги «2019-2028 йилларда Ўзбекистон Республикасида қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғли ишларни амалга ошириш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида» ги Қарори (ПҚ-4291-сон);
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 29 декабрдаги «Хусусий тиббиёт ташкилотларини янада ривожлантириш учун кўшимча шароитлар яратиш тўғрисида» ги Қарори (ПҚ-3450-сон);
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 29 сентябрдаги «Маиший ва қурилиш чиқиндилари билан ишлаш соҳасида фаолиятни бошқариш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» ги Қарори (№ПҚ-4845).

Қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, ташиш, утилизация қилиш, қайта ишлаш ва кўмишнинг самарали тизимини яратиш, уларнинг аҳоли саломатлиги ва атроф-муҳитга зарарли таъсирини олдини олиш, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 январдаги ПФ-5635-сонли "Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили"да 2017 - 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини амалга ошириш Давлат дастури тўғрисида” ги фармонида ҳам кўзда тутилган.

7.3. Шерикларнинг ўзаро ҳамкорлиги ва мажбуриятлар тақсимооти

Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманларида қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш, ташиш, саралаш кластер хизматларини давлат-хусусий шерикчилиги асосида бошқариш лойиҳаси доирасида давлат шериги сифатида Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитаси ҳозирда ўз балансида мавжуд бўлган чиқинди ташишга мўлжалланган махсус техникалар ва бошқа асосий воситаларни битим муддатига қадар хусусий шерикка фойдаланишга топширади.

Хусусий шерик эса лойиҳа учун зарур бўлган ва илова қилинган ҳужжатларда кўрсатилган миқдордаги ва сифатдаги махсус техникалар ва асосий воситаларни харид қилади. Ҳамда лойиҳа давомида ушбу воситалардан ўзининг давлат шериги олдидаги мажбуриятларини бажариш (туманда аҳолидан чиқинди йиғиш қамровини 100 фоизга етказиш) мақсадида фойдаланади.

7.4. Институционал хавф-хатарлар

Институционал хавф-хатарлар ҳам давлат шериги томонидан, ҳам хусусий шерик томонидан юзага келтирилиши мумкин. Институционал хавф-хатарлар компания ёки таъминот занжирининг бошқаруви ва стратегиясидаги ўзгаришларни ўз ичига олган ҳодисалар ҳисобланади.

Давлат секторидаги институционал ўзгаришларга мисоллар давлат миқёсида қонунчиликнинг ўзгариши, миллий сиёсат ва бу соҳага қаратилаётган стратегиянинг қайтадан кўриб чиқилиши бўлиши мумкин. Хусусий сектордаги институционал хавф-хатарлар эса компанияни қайтадан ташкил қилиш, уни бошқа компания билан бирлаштириш, бозор конъюнктурасининг ўзгариши ва технологик ютуқлар кўринишида намоён бўлиши мумкин.

Давлат шериги томонидан юзага келиши мумкин бўлган институционал рисклар даражаси ниҳоятда паст. Чунки ҳозирги кунда экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасига ҳам ҳукумат даражасида, ҳам жамоатчилик даражасида эътибор қаратилмоқда. Бирор жойда содир бўладиган экологик қонун бузилиш ҳолатлари жамоат фаоллари эътиборидан четда қолмаяпти ва ушбу масалага ҳукумат номидан Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитаси ва унинг ҳудудий бошқармалари ўз вақтида муносабат билдириб, тегишли чоралар кўрмоқда.

Хусусий шерик ҳамда эркин бозор муҳити томонидан рўй бериши мумкин бўлган институционал хавф-хатарлар учун корхона ва аввал бошда унинг раҳбари тайёргарлик кўриши лозим. 3-бўлимда ёзилганидек, корxonанинг стратегик ривожланиши ва корхона бош мақсадини ишлаб чиқиш тўғридан-тўғри директорнинг вазифалари сирасига киради. Бозордаги ўзгаришларни вақтида пайқаш, унга кириб келаётган янги ўйинчиларнинг техник ва иқтисодий имкониятларини тўғри баҳолаш, соҳага доир технологик янгиликларни кузатиб бориш ва зарур пайтда улардан унумли фойдаланиш орқали юзага келиши мумкин бўлган институционал хавф-хатарларни олдини олиш ёки минимум даражага тушириш мумкин.

8. Архитектура-қурилиш бўлими

8.1. Қурилиш майдони (трассаси)нинг шаҳарсозлик талаблари

Хоразм вилояти мамлакатнинг ғарбий қисмида жойдашган. Ушбу худуддан халқаро аҳамиятга эга А-380 магистрал йўли кесиб ўтган. Лойиҳа бўйича Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманларида 20 та чиқинди йиғиш майдончалари қуриш режалаштирилган. Барча чиқиндилар йиғилиб ва сараланиб бўлингач, қайта юклаш станцияларидан Қўшқўпир туманидаги полигонга жўнатилади.

8.2. Архитектура-режалаштириш лойиҳалари

Мазкур лойиҳа доирасида, Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2019 – 2028 йиллар даврида Ўзбекистон Республикасида қаттиқ маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида” ги ПҚ-4291 сонли Қарорига асосан, Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманлари қаттиқ маиший чиқиндиларни янги ташкил этиладиган полигонларга ташиб чиқариладиган туманлар қаторига киради. Йиғилган ҚМЧ Гурлан ва Янгибозор туманларида йиғилиб саралангандан сўнг, Гурлан туманида жойлашадиган қайта юклаш станциясидан Қўшқўпир туманидаги полигонга жўнатилади.

9. ДХШ тўғрисидаги битимнинг тузилмаси

9.1. ДХШ моделлари учун вариантларни баҳолаш, тўлов механизми ва давлат даромадларини қўллаб-қувватлаш

Давлат-хусусий шериклик битимидаги келишувга асосан, лойиҳанинг умумий қиймати **6 132 360,60** минг сўм бўлиб, бунга қўшимча равишда давлат шериги томонидан 9 952 700,00 минг сўмлик асосий воситалар тақдим этилади.

Давлат шериги томонидан тақдим этилаётган асосий воситалар хусусий шерик бўлишга талабгорга лойиҳа даврида вақтинчалик фойдаланишга топширилади, фақат давлат шеригининг мавжуд техникалари, бугунги кундаги баҳоланган қийматида 7 йилга бўлиб тўлашга берилади. Давлат шериги мазкур лойиҳа бўйича қуйидаги жадвалда кўрсатилган асосий воситаларни тақдим этади.

<i>Махсус техника тури</i>	<i>Махсус техника русуми</i>	<i>Сони</i>
Чиқинди ташувчи (Исузу) 7м ³ ҳажмли	ISUZU NPR 82 L ISUZU NQR 71 PL	23
Фронтал автоюклагич	WZ 30-25	2
Мультилифт	ISUZU NQR 71 PL	2
Ассенизатор	ISUZU NQR 71 PL	2
Самосвал	ISUZU NQR 71 PL	2
Бульдозер	Shantui SD16	1

Бундан ташқари, юқорида айтилган чиқинди йиғишни 100%га чиқариш учун талабгорга қуйидаги асосий воситалар давлат шериги томонидан таклиф қилинади.

<i>Асосий восита тури</i>	<i>Бир бирлик техника учун таклиф этилаётган нарх (сўм)</i>	<i>Сони</i>
Чиқинди қайта юклаш станцияси	590 000 000	1
Чиқинди ташувчи техника	450 000 000	5
Махсус техника мультилифт	650 000 000	1
Чиқинди йиғиш шахобчаси	70 000 000	20
Чиқинди учун контейнерлар	4 300 000	80

10. Давлат томонидан тақдим этиладиган қўллаб-қувватлаш турлари

Мазкур лойиҳани амалга ошириш учун талабгордан давлатнинг тегишли органидан рўйхатдан ўтган бўлиши, ўзининг муҳрига эга бўлиши етарли ва кўшимча сертификат ва лицензия талаб қилинмайди.

10.1. Давлат-хусусий шериклик лойиҳасини амалга ошириш учун зарур бўлган активлар ва мол-мулк тарзидаги қўйилмалар

Давлат шериги лойиҳани амалга ошириш истагида бўлган талабгорга таклиф этилган асосий воситалардан ташқари талабгорга тендерда қатнашиш учун Давлат шериги томонидан талабгорнинг молиявий талабларини бажаришига ишонч ҳосил қилиш учун 30 000 000 сўм миқдорида гаров суммаси ҳам талаб қилинади.

10.2. Давлат-хусусий шериклик лойиҳасини амалга ошириш жараёнида бюджет маблағлари

Хоразм вилоятидаги ушбу лойиҳага бюджет маблағларидан молиялаштириш кўзда тутилмаган.

11. Лойиҳани амалга ошириш режаси

11.1. Маркетинг режаси

Лойиҳанинг муваффақияти кўп жиҳатдан маркетинг сиёсатига боғлиқ бўлади. Шунинг учун қуйидаги режаларни амалга ошириш мақсадга мувофиқ:

- рақобат муҳитига тез кириш ва бозор улушини олиш;
- мижозларнинг барча истакларини инобатга олишни назарда тутадиган ижобий имидж яратиш;
- барқарор савдо ҳажмини таъминлаш ва кафолатланган фойда олиш.

Асосий стратегия қайта ишлашга яроқли материаллардан ўз ишлаб чиқариши учун фойдаланадиган корхоналар билан барпо этиладиган узок муддатли ҳамкорликни яратишдир. Барқарор алоқаларнинг мавжудлиги хом ашёни сотиш кафолати ва янада қулай форматда ҳамкорлик қилиш имкониятидир.

Доимий ва ўзаро манфаатли муносабатларни ўрнатиш учун бозорга одатдагидан уч-беш фоизга арзонроқ маҳсулотлар билан чиқиш режалаштирилган. Кўриниб турибдики, бундай ҳамкорлик ҳар қандай корхона учун янада фойдали бўлади ва келажакда хомашё нархини бироз ошириб юбориш мумкин бўлади.

Савдо 100% олдиндан тўлов асосида амалга оширилиши керак. Бундан ташқари, кейинги иш пайтида тўғридан-тўғри омбордан хом ашёни олиш учун шароитларни жорий қилиш мумкин - бу унинг нархини пасайтиради.

Бундай ҳолатда реклама махсус харажатларни талаб қилмайди, аммо ижобий имиджни олиш ва потенциал мижозларни хабардор қилиш учун анъанавий маркетинг усулларида фойдаланилади.

11.2. Лойиҳани ишлаб чиқиш, амалга ошириш муддатлари ва графиги

Мазкур лойиҳани амалга ошириш учун талабгор мавжуд асосий воситалардан фойдаланиб ишни бошлаши ва тушумлардан давлат шериги қўйган талабларни бажаришни бошлаши лозим. Лойиҳанинг прогнозланган даромадларини ҳисобга олган ҳолда, давлат шериги қуйидаги лойиҳани амалга ошириш графигини тавсия қилади:

минг сўм

Амалга ошириладиган иш турлари	Давр			
	2022 йил	2023 йил	20234 йил	2025 йил
Лойиҳалаш смета ҳужжатларини тайёрлаш	25 000			
Чиқинди йиғиш шаҳобчалари куриш		1 400 000		
Чиқинди ташиш машиналари харид қилиш	2 900 000			
Чиқинди контейнерлари харид қилиш		344 000		
Чиқинди қайта юклаш станцияси харид қилиш			590 000	
Қайта юклаш станцияси учун маъмурий-маиший бино куриш	400 000			

11.3. Асосий манфаатдор томонлар ва уларнинг лойиҳани амалга оширишдаги роли

Хоразм вилоятидаги мазкур лойиҳанинг асосий манфаатдорлари Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманлари аҳолиси ҳисобланади. Лойиҳа туманда ҚМЧ йиғилиши ва туман озодалигига сабаб бўлувчи асосий туртки сифатида хизмат қилади.

Давлат шериги лойиҳа якунида электронлаштирилган тўлов ва қарздорликлар маълумот тизимга эга бўлади. Қолаверса, ташкил этилган чиқинди йиғиш майдонлари ва контейнерлар ҳам давлат ихтиёрида қолади.

10 йил лойиҳа давомида аҳоли ва юридик шахслардан тушадиган тушумдан ва сараланган чиқиндиларнинг иккиламчи хом ашёларини сотишдан тушадиган тушумдан даромад қилиши режалаштирилган.

Хулоса

Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманларида қаттиқ маиший чиқиндиларни йиғиш, қайта ишлаш лойиҳасининг кутилаётган таъсири туман атрофини ва минтақа аҳолиси учун ҳаёт сифатини яхшилаш ҳисобланади. Хизматлар ва қаттиқ маиший чиқиндиларни бошқариш яхшиланади, бу эса уй хўжаликларини нафақат кўрсатилаётган хизматлардан, балки тарифлар ва тизимнинг бошқа жиҳатларидан қониқиш даражасини оширади. Худудларни ободонлаштириш бошқармаси чиқинди йиғишни яхшилаб, ишни назорат қилиш ва чиқинди ташийдиган транспорт воситаларининг ҳаракатланиш жадвалини яхшилайдди. Бу, ўз навбатида, туман аҳолиси томонидан экологик ва ижтимоий ёндашувларни қабул қилишни кучайтиради.

Чиқиндиларни бошқариш бўйича билимларни ошириш уй шароитида, айниқса, аёллар ва болаларнинг саломатлиги ва гигиенасини яхшилашга ҳисса кўшади. Яхшиланган чиқиндиларни йиғиш жараёни соғлиқ учун жиддий экологик хатарлар хавфини камайтиради.

Лойиҳанинг иқтисодий фойдаси туман ҳудудида чиқиндиларни йўқ қилиш ҳамда қайта ишлаш билан боғлиқ хизматлар самарадорлигини доимий ошириб бориш билан боғлиқ. Бу эса тадбиркорга моддий кўринишда наф келтиради, давлат шериги учун эса экология ва атроф-муҳит билан боғлиқ муаммоларнинг камайишига олиб келади.

Лойиҳани амалга ошириш қаттиқ маиший чиқиндиларни бошқариш станцияларини қуриш ҳамда чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилишни рационализация қилиш орқали қаттиқ маиший чиқиндиларни бошқаришда тўғридан-тўғри самарадорликни оширади.

ИЛЛОВАЛАР

Бирламчи маълумотлар

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Миқдори
Битим муддати	йил	10
Курс	АҚШ доллари	11 005,03
<i>Лойиҳадаги валюталар ҳисоби Марказий банкнинг сўмга нисбатан АҚШ долларининг 2022 йил 13-июнидаги қийматига асосан 11005,03 сўм ҳисобланган</i>		
Лойиҳада кўзда тутилаётган туманлар	сони	2
Фаолиятга оид маълумотлар		
<i>Чиқиндининг морфологик таркиби</i>	<i>Фоизда</i>	<i>Қайта ишланадиган хом-ашё сифатидаги нархи, сўм</i>
Қоғоз	18,90%	800
Металл	2,30%	500
Резина	0,80%	500
Полиэтилен	17,10%	700
Текстиль	3,90%	350
Шиша	3,70%	150
Чиқинди нормаси		
Норма	кг/1 киши	0,75
Битта чиқинди ташувчи техниканинг юк ташиш қуввати	машина/тонна	3
Кунлик ўртача қатновлар сони	ҳисоб-китоблар асосида	2,15
Ишлаб чиқаришга оид бирламчи маълумотлар		
<i>Кўрсаткичлар</i>	<i>Ўлчов бирлиги</i>	<i>Миқдори</i>
Иш вақти	соат	8
Смена	сони	2
Ишлаб чиқариш кунлари	кун	365
Ишлаб чиқариш ва транспортларга тегишли эҳтиёт қисмлар*	<i>Асосий воситанинг бошланғич қийматидан</i>	3,00%
Ишчилар учун униформа нормаси	йил/сон	12
Бошқа ишлаб чиқариш харажатлари	<i>Ишлаб чиқариш харажатлари суммасидан</i>	2,00%
Бошқа операцион харажатлар	<i>Тушум суммасидан</i>	0,50%
Банк комиссияси	<i>Харажатлар суммасидан</i>	0,50%

Худудга тегишли маълумотлар

Туман (шаҳар) номи	Чиқинди полигони умумий майдони (ГА)	шундан чиқиндилар билан тўлган майдон (ГА)	Аҳоли сони	Чиқиндининг йиллик миқдори, тонна	Талаб қилинадиган жами махсус техника сони
Гурлан ва Янгибозор туманлари	10	0,5	241 300,00	66 055,88	
Жами			241 300,00	66 055,88	28

Давлат-хусусий шериклик бўйича бирламчи маълумотлар ва инвестицион шартлар

Номи	Давлат ташкилотларидаги асосий воситалар сони	Баҳоланган қиймати, минг сўм	Хусусий шерик томонидан лойиҳага киритиладиган асосий воситалар сони	Бир бирлигининг нархи (Бозордаги ўртача нархлар асосида), минг сўм
Чиқиндиларни қайта юклаш станцияси			1	590 000,00
Чиқинди ташувчи (Исузу) 7м ³ ҳажмли	23	334 413,04		
Чиқинди ташувчи (HOWO) 8м ³ ҳажмли			5	450 000,00
Самосвал 25 т.	2	163 500,00		
Фронтал автоюклагич	2	165 000,00		
Мультилифт	2	399 600,00		
Махсус техника Мультилифт (Қайта юклаш станцияси учун)			1	650 000,00
Ассенизатор	2	216 000,00		
Бульдозер	1	348 000,00		
Чиқинди йиғиш майдончалари			20	70 000,00
Чиқиндилар учун контейнерлар			80	4 300,00

Солиқ ставкалари (2022 йилдан киритилган ўзгаришларни ҳисобга олган ҳолда)		
Солиқлар	Ставка	Изоҳ
Фойда солиғи	15%	
ҚҚС	15%	
Мулк солиғи	1,5%	ўртача йиллик қийматидан
Сув ресурсларидан фойдаланганлиги учун солиқ	0,182	1 куб.м./минг сўм
ЯИТ	12%	МҲТЖдан

Табиий ресурс ва электрга бўлган талаб

Тури	бирлик	миқдор
Электр	кВт/соат	125
Газ	м.куб/кун	3,00
Сув	м.куб/кун	20,00

ЛОЙИХАНИНГ БОШЛАНҒИЧ ҚИЙМАТИ

минг сўм

Кўрсаткичлар	Давлат ташкилоти	Хусусий шерик	ЖАМИ	Структура (%)
Асосий воситалар (ишлаб чиқариш ускуналари ва махсус техникалар)	9 927 700,00	5 234 000,00	15 161 700,00	94%
Қурилиш ва реконструкция харажатлари		400 000,00	400 000,00	2%
Жами капитал қўйилмалар	9 927 700,00	5 634 000,00	15 561 700,00	97%
Эксплуатация харажатлари (молиявий харажатлар ва айланма маблағлар)	25 000,00	498 360,60	523 360,60	3%
Лойиҳани тайёрлаш харажатлари	25 000,00	0,00	25 000,00	0,16%
Айланма маблағлар	0,00	448 360,60	448 360,60	2,79%
Лойиҳани амалга ошириш билан боғлиқ бўлган бошқа кўзда тутилмаган харажатлар	0,00	50 000,00	50 000,00	0,31%
Бошланғич инвестицион капитал	9 952 700,00	6 132 360,60	16 085 060,60	100%
Бошланғич инвестицион капитал (АҚШ доллари эквивалентида)	904 377,36	557 232,52	1 461 609,88	
Улушлар	61,9%	38,1%	100%	

ДАВЛАТ ТАШКИЛОТИ ТОМОНИДАН ТАҚДИМ ҚИЛИНАДИГАН МАВЖУД ЧИҚИНДИ ТАШУВЧИ ВА МАХСУС ТЕХНИКАЛАР РЎЙХАТИ

миңг сўм

Худудлар	Ум. Т/р	Т/р	Махсус техника тури	Махсус техника русуми	Давлат рақами	Тех.паспорти серияси, рақами	Ишлаб чиқарилган йили	Техниканинг умумий ҳолати (Соз-носоз)	Қиймати			Ҳисобот рақами	Баҳоланган вақти
									Баланс	Қолдиқ	Баҳолаш		
Гурлан тумани	1	1	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 013 OAA	AAF 3115879	2015 йил	СОЗ	267 146,15	99 271,23	219 000,00	№69	26.04.2022
	2	2	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 014 OAA	AAF 3116039	2015 йил	СОЗ	267 146,15	99 271,23	219 000,00	№69	26.04.2022
	3	3	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 016 OAA	AAF 2915528	2015 йил	СОЗ	267 146,15	99 271,23	219 000,00	№69	26.04.2022
	4	4	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 356 MAA	AAF 3115875	2014 йил	СОЗ	274 299,94	19 182,43	219 000,00	№69	26.04.2022
	5	5	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 357 MAA	AAF 3115932	2014 йил	СОЗ	274 299,94	19 182,43	219 000,00	№69	26.04.2022
	6	6	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 358 MAA	AAF 3115934	2014 йил	СОЗ	274 299,94	19 182,43	219 000,00	№69	26.04.2022
	7	7	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 680 ABA	AAF 0984830	2019 йил	СОЗ	484 153,96	304 984,22	328 500,00	№69	26.04.2022
	8	8	Мусоровоз	ISUZU NPR 82 L	90 365 NAA	AAF 3140831	2014 йил	СОЗ	279 374,88	30 013,89	268 200,00	№69	26.04.2022
	9	9	Мусоровоз	ISUZU NPR 82 L	90 103 NAA	AAF 3120206	2014 йил	СОЗ	279 374,88	30 013,89	268 200,00	№69	26.04.2022
	10	10	Мусоровоз	ISUZU NPR 82 L	90 972 OAA	AAF 2915546	2015 йил	СОЗ	324 642,50	79 515,45	268 200,00	№69	26.04.2022
	11	11	Мусоровоз	ISUZU NPR 82 L	90 108 OAA	AAF 2915540	2015 йил	СОЗ	324 642,50	79 515,45	268 200,00	№69	26.04.2022
	12	12	Мусоровоз	ISUZU NPR 82 L	90 379 NAA	AAF 3140824	2014 йил	СОЗ	279 374,88	30 013,89	268 200,00	№69	26.04.2022
	13	13	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 165 BBA	AAF 1265476	2019 йил	СОЗ	484 153,96	292 880,37	328 500,00	№69	26.04.2022
	14	14	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 169 BBA	AAF 1265480	2019 йил	СОЗ	484 153,96	309 018,83	328 500,00	№69	26.04.2022
	15	15	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 639 CBA	AAF 3515153	2021 йил	СОЗ	580 000,00	580 000,00	693 500,00	№69	26.04.2022
	16	16	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 394 NAA	AAF 3140817	2013 йил	СОЗ	246 790,22	47 680,79	182 500,00	№69	26.04.2022
	17	17	Крюковой погруз	ISUZU NQR 71 PL	90 871 YAA	AAF 0469477	2018 йил	СОЗ	444 569,84	224 107,20	399 600,00	№69	26.04.2022
	18	18	Самосвал	ISUZU NQR 71 PL	90 359 MAA	AAF 2915531	2014 йил	СОЗ	212 672,57	14 872,68	163 500,00	№69	26.04.2022
	19	19	Автопогрузчик	WZ 30-25	90 321 DA	UZ-AA 097006	2014 йил	СОЗ	299 466,39	93 313,50	165 000,00	№69	26.04.2022
	20	20	Бульдозер	Shantui SD16	90 316 DA	UZ-AA 096982	2014 йил	СОЗ	676 712,20	148 830,94	348 000,00	№69	26.04.2022
	21	21	Ассенизатор	ISUZU NPR 82 L	90 227 VAA	AAF 3116027	2017 йил	СОЗ	384 117,76	209 318,18	216 000,00	№69	26.04.2022
	Жами										5 808 600,00		
Янгибозор тумани	22	1	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	90 294 YAA	AAF 0087666	2018 йил	СОЗ	583 108,59	321 156,17	357 600,00	№75	26.04.2022
	23	2	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	90 295 YAA	AAF 0087664	2018 йил	СОЗ	583 108,59	321 156,17	357 600,00	№75	26.04.2022
	24	3	Мусоровоз	ISUZU NPR 82 PL	90 296 YAA	AAF 0087663	2018 йил	СОЗ	583 108,59	321 156,17	357 600,00	№75	26.04.2022
	25	4	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	90 071 VAA	AAF 2853506	2017 йил	СОЗ	409 531,98	223 167,21	357 600,00	№75	26.04.2022
	26	5	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 809 CBA	AAF 3833636	2021 йил	СОЗ	580 000,00	580 000,00	693 500,00	№75	26.04.2022
	27	6	Мусоровоз	ISUZU NQR 71 PL	90 810 CBA	AAF 3833637	2021 йил	СОЗ	580 000,00	580 000,00	693 500,00	№75	26.04.2022
	28	7	Мусоровоз	ISUZU NPR 82L	90 514 VAA	AAF 2915548	2017 йил	СОЗ	453 099,22	246 908,40	357 600,00	№75	26.04.2022
	29	8	Крюковой погруз	ISUZU NQR 71 PL	90 905 YAA	AAF 0476201	2018 йил	СОЗ	444 569,84	224 107,20	399 600,00	№75	26.04.2022
	30	9	Самосвал	ISUZU NQR 71 PL	90 943 OAA	AAF 3115876	2015 йил	СОЗ	172 362,86	93 926,09	163 500,00	№75	26.04.2022
	31	10	Автопогрузчик	WZ 30-25	90 323 DA	UZ-AA 097025	2014 йил	СОЗ	333 905,77	56 741,44	165 000,00	№75	26.04.2022
	32	11	Ассенизатор	ISUZU NPR 82	90 069 UAA	AAF 2915316	2017 йил	СОЗ	362 334,15	197 447,58	216 000,00	№75	26.04.2022
	Жами										4 119 100,00		
ҲАММАСИ											9 927 700,00		

АСОСИЙ ВОСИТАЛАР ҚАЙДНОМАСИ ВА ЭСКИРИШ ХАРАЖАТЛАРИ

минг сўм

№	Асосий воситалар	Амортизация нормаси	Сони	Бир бирлигининг нархи	Бошланғич қиймати	Қолдиқ қиймати	Эскириш суммаси									
							1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
	Мавжуд асосий воситалар															
1	Чиқинди ташувчи машиналар	15%	23	334 413,04	7 691 500,00	7 691 500,0	1 153 725,00	1 153 725,0	1 153 725,0	1 153 725,0	1 153 725,0	1 153 725,0	769 150,0			
2	Бошқа техникалар	15%	5		2 236 200,00	2 236 200,0	335 430,00	335 430,0	335 430,0	335 430,0	335 430,0	335 430,0	223 620,0			
	Инвестиция сифатида хусусий шерик томонидан киритиладиган асосий воситалар															
1	Административ-маиший бино қайта юклаш станцияси учун)	3%	1	400 000,00	400 000	400 000	12 000,00	12 000,0	12 000,0	12 000,0	12 000,0	12 000,0	12 000,0	12 000,0	12 000,0	12 000,0
2	Чиқиндиларни қайта юклаш станцияси	8%	1	590 000,00	590 000	590 000,0	47 200,00	47 200,0	47 200,0	47 200,0	47 200,0	47 200,0	47 200,0	47 200,0	47 200,0	47 200,0
3	Чиқинди ташувчи (НОВО) 8м ³ ҳажмли	15%	5	450 000,00	2 250 000	2 250 000,0	337 500,00	337 500,0	337 500,0	337 500,0	337 500,0	337 500	225 000,0			
4	Махсус техника Мультилифт (Қайта юклаш станцияси учун)	15%	1	650 000,00	650 000	650 000,0	97 500,00	97 500,0	97 500,0	97 500,0	97 500,0	97 500,0	65 000,0			
5	Чиқинди йиғиш майдончалари	3%	20	70 000,00	1 400 000	1 400 000,0	42 000,00	42 000,0	42 000,0	42 000,0	42 000,0	42 000,0	42 000,0	42 000,0	42 000,0	42 000,0
6	Чиқиндилар учун контейнерлар	5%	80	4 300,00	344 000	344 000,0	17 200,00	17 200,0	17 200,0	17 200,0	17 200,0	17 200,0	17 200,0	17 200,0	17 200,0	17 200,0
	Жами				15 561 700	15 561 700	2 042 555	2 042 555	2 042 555	2 042 555	2 042 555	2 042 555	1 401 170	118 400	118 400	118 400
	<i>Қумулятив амортизация</i>						<i>2 042 555,00</i>	<i>4 085 110</i>	<i>6 127 665</i>	<i>8 170 220</i>	<i>10 212 775</i>	<i>12 255 330</i>	<i>13 656 500</i>	<i>13 774 900</i>	<i>13 893 300</i>	<i>14 011 700</i>

Тегишли ҳудудларда аҳоли сони динамикаси статистикаси ва прогнозлари тўғрисида маълумот

йил охирига

Худуд	Факт											Ўртача йиллик ўсиш суръати, %	Прогноз										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Гурлан тумани	130 200	131 900	134 100	136 400	139 000	141 300	143 200	145 500	147 600	149 500	151 900	1,55%	154 260	156 657	159 090	161 562	164 072	166 621	169 210	171 839	174 509	177 220	
Янгибозор тумани	76 000	77 100	78 600	79 900	81 400	82 800	84 200	85 600	87 000	88 000	89 400	1,64%	90 864	92 352	93 864	95 401	96 963	98 550	100 164	101 804	103 471	105 165	
Жами	206 200	209 000	212 700	216 300	220 400	224 100	227 400	231 100	234 600	237 500	241 300	1,58%	245 124	249 008	252 954	256 963	261 035	265 171	269 374	273 643	277 979	282 385	

Худудда юридик шахслар сони ва прогнозлари тўғрисида маълумот

Худуд	2021	Ўртача йиллик ўсиш суръати, %	Прогноз									
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Гурлан ва Янгибозор туманлари	333	5,00%	350	367	385	405	425	446	469	492	517	542
Жами	333		350	367	385	405	425	446	469	492	517	542

Худудлар бўйича аҳоли томонидан чиқарилган чиқинди миқдорлари прогнозлари тўғрисида маълумот

тонна

Худуд	Прогноз									
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Гурлан тумани	42 229	42 885	43 551	44 228	44 915	45 613	46 321	47 041	47 772	48 514
Янгибозор тумани	24 874	25 281	25 695	26 116	26 544	26 978	27 420	27 869	28 325	28 789
Жами	67 103	68 166	69 246	70 344	71 458	72 591	73 741	74 910	76 097	77 303

Худудлар бўйича аҳоли томонидан чиқарилган чиқиндининг иккиламчи хом-ашёларга ажратилиши прогнози

тонна

Кўрсаткичлар	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Қоғоз	12 682,40	12 883,37	13 087,53	13 294,93	13 505,61	13 719,64	13 937,06	14 157,93	14 382,30	14 610,23
Металл	1 543,36	1 567,82	1 592,66	1 617,90	1 643,54	1 669,59	1 696,04	1 722,92	1 750,23	1 777,96
Резина	536,82	545,33	553,97	562,75	571,67	580,73	589,93	599,28	608,77	618,42
Полиэтилен	11 474,55	11 656,38	11 841,10	12 028,74	12 219,36	12 413,01	12 609,72	12 809,56	13 012,56	13 218,78
Текстиль	2 617,00	2 658,47	2 700,60	2 743,40	2 786,87	2 831,04	2 875,90	2 921,48	2 967,78	3 014,81
Шиша	2 482,80	2 522,14	2 562,11	2 602,71	2 643,96	2 685,86	2 728,42	2 771,66	2 815,58	2 860,20

7-1 ИЛОВА

ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР УЧУН ТАРИФЛАР

минг сўм

Кўрсаткичлар	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Жисмоний шахслар учун	27,6	28,98	30,36	31,74	33,12	35,88	37,26	40,02	42,78	44,16
Юридик шахслар, 1м. куб ҚМЧ учун (ҚҚСсиз)	32,0	33,6	35,2	36,8	38,4	41,6	43,2	46,4	49,6	51,2

ТУШУМ РЕЖАСИ

минг сўм

Кўрсаткичлар	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Аҳолига кўрсатилган хизматдан тушган тушум	4 600 482,57	5 773 004,63	6 143 749,54	6 524 795,99	6 916 377,54	7 611 481,84	8 029 492,89	8 760 944,05	9 513 563,62	9 976 086,46
<i>Гурлан ва Янгибозор туманлари</i>	<i>4 600 482,57</i>	<i>5 773 004,63</i>	<i>6 143 749,54</i>	<i>6 524 795,99</i>	<i>6 916 377,54</i>	<i>7 611 481,84</i>	<i>8 029 492,89</i>	<i>8 760 944,05</i>	<i>9 513 563,62</i>	<i>9 976 086,46</i>
Юридик шахсларга кўрсатилган хизматлардан тушган тушум	319 680,00	352 447,20	387 691,92	425 579,99	466 287,65	530 402,20	578 342,40	652 241,70	732 085,08	793 485,77
Қоғоз	2 536 479,30	3 246 609,16	4 030 959,15	4 892 533,17	5 834 424,92	7 134 212,97	7 526 013,14	8 211 599,53	8 917 026,99	9 350 547,89
Металл	192 920,05	246 931,25	306 587,50	372 117,27	443 755,86	542 615,40	572 415,02	624 559,49	678 213,03	711 185,85
Резина	67 102,63	85 889,13	106 639,13	129 432,09	154 349,87	188 735,79	199 100,88	217 238,08	235 900,18	247 368,99
Полиэтилен	2 008 046,11	2 570 232,25	3 191 175,99	3 873 255,43	4 618 919,73	5 647 918,60	5 958 093,74	6 500 849,63	7 059 313,04	7 402 517,08
Текстиль	228 987,71	293 096,66	363 906,03	441 687,02	526 718,92	644 060,89	679 431,74	741 324,96	805 009,38	844 146,68
Шиша	93 104,90	119 171,17	147 961,79	179 587,03	214 160,44	261 870,91	276 252,47	301 417,84	327 311,51	343 224,48
Жами тушум	10 046 803,28	12 687 381,46	14 678 671,06	16 838 988,01	19 174 994,92	22 561 298,61	23 819 142,27	26 010 175,28	28 268 422,84	29 668 563,20

ЁММ Ҳаражатлари		
Саралаш пунктдан энг узоқ бўлган йиғим пункти - 30 км, рейс - 60 км. Ўз навбатида - ўртача қатнов - 30 км. Автомобилда ўртача қатновлар - 2,15 та бир кунда. Натижада чиқинди ташувчи машинанинг кунлик юриш масофаси - 65 км.		
Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	
Чиқинди ташувчиларнинг жами сони	дона	28
Ёқилғи нархи, л/минг сўм	м3/минг сўм	2,70
100 км га ёқилғи харажати мусуровоз	куб	31,00
100 км га ёқилғи харажати мултилифт	куб	40,00
Кунлик ўртача юриш масофаси	км	65

Йиллик ўртача бир автомобилнинг юриш масофаси, км	км	23 725,00
Йиллик ўртача бир автомобилга харажат, минг сўм	минг сўм	19 857,83
Барча автомобилларга йиллик жами харажат, минг сўм	минг сўм	556 019,10
Кунлик ўртача юриш масофаси (мултилифт)	км	240,00
Йиллик ўртача мултилифтнинг юриш масофаси	км	87 600,00
Йиллик ўртача мултилифтга харажат, минг сўм	минг сўм	94 608,00
Мултилифт техникасига кетадиган ёқилғи харажатлари, минг сўм	минг сўм	94 608,00
Бошқа махсус техникаларга (20%) харажатлар, минг сўм	минг сўм	23 829,39
Мойлаш материаллари, минг сўм	минг сўм	8 500,00
Йиллик жами ЁММ харажатлари, минг сўм	минг сўм	682 956,49

Махсус чиқинди ташувчи техникалар ёрдамида ҚМЧ саралаш пунктига ташилади ва шу ернинг ўзида қайта юкланиб полигонга ташилади. Полигон Қўшқўпир туманида жойлашган. Полигонгача ўртача 80 км., кунлик қатновлар сони 3 марта, кунлик масофа 240 км.ни ташкил қилади.

Автопаркнинг техник хизмат кўрсатиш харажатлари

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Сони
Жорий таъмир	марта	6
Жорий таъмир	марта	3
Капитал таъмир	марта	1
Хизмат кўрсатиш нархи:		
Жорий таъмир	минг сўм	500
Жорий таъмир	минг сўм	1500
Капитал таъмир	минг сўм	6000
1 автомобилга йиллик харажатлар		
Жорий таъмир		3 000,00
Жорий таъмир	минг сўм	4 500,00
Капитал таъмир	минг сўм	6 000,00
1 автомобилга йиллик жами харажатлар	минг сўм	13 500,00
Жами юк машиналари учун харажат	минг сўм	378 000,00
Жами махсус техникалар учун харажат (+25% юк машиналарга нисбатан)	минг сўм	101 250,00
Автопарк учун жами йиллик харажатлар		479 250,00

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ УЧУН ХОМ-АШЁЛАР САРФИ ҲИСОБИ

минг сўм

№	Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Харажатлар нормаси бўйича	Бир бирлигининг нархи	Сумма	Изоҳ
1	Эҳтиёт қисмлар бўйича харажатлар		466 851,00	1,00	466 851,00	<i>*Асосий востанинг бошланғич қийматидан</i>
2	Ёқилғи харажатлари				682 956,49	<i>Транспортлар учун қунлик сарф нормасидан</i>
3	Юк машиналар ва махсус техникалар учун техник кўрик харажатлари				479 250,00	<i>Техник кўрик бўйича сарф нормасидан</i>
4	Сараланган иккиламчи хом-ашё учун қоплар ва идишлар	сони	308 480,94	2,00	616 961,87	<i>100 кг лик қоплар</i>
5	Униформа	сони	12,00	50,00	82 240,00	<i>1 та ишчи учун йилига 12 марта униформа нормасида</i>
	Жами				2 328 259,36	

Электр ва ресурслар ҳаражати

минг сўм

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Йиллик талаб	Бир бирлигининг нархи	Йиллик қиймати
Электр энергияси	кВт.соат	730 000	0,60	438 000,00
Сув	м3	7 300	1,95	14 235,00
Газ	м3	1 095	1,15	1 259,25
Жами				453 494,25

ИШ ҲАҚИ ХАРАЖАТЛАРИ

минг сўм

Кўрсаткичлар	Сони	Ўртача ойлик иш ҳақи	Йиллик иш ҳақи фонди
МАЪМУРИЯТ			
Директор	1	4 000,00	48 000,00
Директор ўринбосари	1	3 500,00	42 000,00
Ишлаб чиқариш бўйича директор ўринбосари	1	3 500,00	42 000,00
Бош бухгалтер	1	2 500,00	30 000,00
ЖАМИ	4		162 000,00
Ягона ижтимоий тўлов	12%		19 440,00
ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХОДИМЛАРИ			
Юкловчилар	64	1 200,00	927 360,00
Ҳайдовчилар	38	1 200,00	547 200,00
МФЙларда тўловлар бўйича мутахассис	27	1 200,00	384 000,00
Истеъмолчилар билан ишлаш бўйича мутахассис	3	1 500,00	54 000,00
Юридик шахслар билан ишлаш бўйича мутахассис	2	1 500,00	36 000,00
Қоровул	3	1 500,00	54 000,00
ЖАМИ	137		2 002 560,00
Ягона ижтимоий тўлов	12%		240 307,20
ҲАММАСИ БЎЛИБ	141		2 424 307,20

ЖАМИ ХАРАЖАТЛАР

минг сўм

Харажатлар таркиби	Доимий харажатлар улуши (%)	Ўзгарувчан харажатлар улуши (%)	Доимий харажатлар	Ўзгарувчан харажатлар	Жами	Улуш, % да
Ишлаб чиқариш харажатлари	0%	100%	0	2 328 259	2 328 259	31%
Электр ва ресурслар харажати	5%	95%	22 675	430 820	453 494	6%
Ишлаб чиқариш ходимлари иш ҳақи харажатлари	100%	0%	2 002 560	0	2 002 560	27%
Ягона ижтимоий тўлов	100%	0%	240 307	0	240 307	3%
Бошқа ишлаб чиқариш харажатлари	100%	0%	46 565	0	46 565	1%
Мавжуд асосий воситалар амортизацияси бўйича харажатлар	100%	0%	1 489 155	0	1 489 155	20%
Инвестиция қилинаётган асосий воситалар амортизация бўйича харажат	100%	0%	553 400	0	553 400	7%
Бошқа операцион харажатлар	50%	50%	50 467	50 467	100 933	1%
Администрация иш ҳақи	100%	0%	162 000	0	162 000	2%
Ягона ижтимоий тўлов	100%	0%	19 440	0	19 440	0%
Банк комиссияси	5%	95%	1 338	25 429	26 768	0%
ЖАМИ ХАРАЖАТЛАР			4 587 907	2 834 975	7 422 882	100%

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАРАЖАТЛАРИ ЙИЛЛИК КЕСИМДА

Харажатлар таркиби	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Ишлаб чиқариш харажатлари	582 064,84	733 401,70	896 379,85	1 070 999,31	1 257 260,06	1 513 368,59	1 571 575,07	1 687 988,04	1 804 401,01	1 862 607,49
Электр ва ресурслар харажати	130 379,60	159 516,60	190 807,71	224 252,91	259 852,21	309 509,83	321 414,05	345 222,50	369 030,95	380 935,17
Ишлаб чиқариш ходимлари иш ҳақи харажатлари	2 002 560,00	2 102 688,00	2 202 816,00	2 302 944,00	2 403 072,00	2 603 328,00	2 703 456,00	2 903 712,00	3 103 968,00	3 204 096,00
Ягона ижтимоий тўлов	240 307,20	252 322,56	264 337,92	276 353,28	288 368,64	312 399,36	324 414,72	348 445,44	372 476,16	384 491,52
Бошқа ишлаб чиқариш харажатлари	46 565,19	48 893,45	51 221,71	53 549,97	55 878,22	60 534,74	62 863,00	67 519,52	72 176,04	74 504,30
Мавжуд асосий воситалар амортизацияси бўйича харажатлар	1 489 155,00	1 489 155,00	1 489 155,00	1 489 155,00	1 489 155,00	1 489 155,00	992 770,00	0,00	0,00	0,00
Инвестиция қилинаётган асосий воситалар амортизация бўйича харажат	553 400,00	553 400,00	553 400,00	553 400,00	553 400,00	553 400,00	408 400,00	118 400,00	118 400,00	118 400,00
ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАРАЖАТЛАРИ ЖАМИ	5 044 431,82	5 339 377,31	5 648 118,19	5 970 654,46	6 306 986,13	6 841 695,51	6 384 892,84	5 471 287,50	5 840 452,15	6 025 034,48
Бошқа операцион харажатлар	50 466,69	52 990,02	55 513,36	58 036,69	60 560,03	65 606,70	68 130,03	73 176,70	78 223,37	80 746,70
Администрация иш ҳақи	162 000,00	170 100,00	178 200,00	186 300,00	194 400,00	210 600,00	218 700,00	234 900,00	251 100,00	259 200,00
Ягона ижтимоий тўлов	19 440,00	20 412,00	21 384,00	22 356,00	23 328,00	25 272,00	26 244,00	28 188,00	30 132,00	31 104,00
Банк комиссияси	1 338,39	1 405,31	1 472,23	1 539,15	1 606,07	1 739,91	1 806,83	1 940,67	2 074,50	2 141,42
Солиқлар (мулк солиғи)	8 212,15	8 038,58	7 865,01	7 691,44	7 517,87	7 344,30	7 104,30	6 864,30	6 624,30	6 384,30
ОПЕРАЦИОН ХАРАЖАТЛАР	241 457,23	252 945,91	264 434,60	275 923,28	287 411,96	310 562,90	321 985,16	345 069,66	368 154,17	379 576,43
СОТИЛГАН МАҲСУЛОТЛАР (ХИЗМАТЛАР) ТАННАРХИ	5 285 889,05	5 592 323,22	5 912 552,78	6 246 577,74	6 594 398,09	7 152 258,42	6 706 878,00	5 816 357,16	6 208 606,32	6 404 610,90

СОЛИҚЛАР ҲИСОБИ

минг сўм

СОЛИҚ ТУРИ	Ставка	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Фойда солиғи	15%	715 368,96	1 065 464,52	1 316 097,49	1 590 015,26	1 888 217,20	2 312 457,67	2 567 905,29	3 030 102,36	3 309 966,12	3 490 550,49
Жами		715 368,96	1 065 464,52	1 316 097,49	1 590 015,26	1 888 217,20	2 312 457,67	2 567 905,29	3 030 102,36	3 309 966,12	3 490 550,49

СОЛИҚ ТУРИ	Ставка	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
<u>Ҳисобланган ҚҚС</u>	15%	710 390	901 875	1 113 251	1 345 329	1 598 950	1 949 976	2 059 519	2 249 900	2 446 286	2 568 584
<u>ҚҚС зачет</u>	15%	105 758	129 940	155 921	183 701	213 281	254 447	264 233	283 806	303 379	313 165
<u>ҚҚС (фарқи)</u>		604 631	771 935	957 330	1 161 628	1 385 669	1 695 529	1 795 286	1 966 094	2 142 907	2 255 418

СОЛИҚ ТУРИ	Ставка	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Мулк солиғи	1,5%	7 880,00	7 640,00	7 400,00	7 160,00	6 920,00	6 680,00	6 440,00	6 200,00	5 960,00	5 720,00

СОЛИҚ ТУРИ	Солиқ ставкаси	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
Корхона ишлаб чиқаришини инобатга олиб сув истеъмоли	куб.м.	1 825,00	2 190,00	2 555,00	2 920,00	3 285,00	3 650,00	3 650,00	3 650,00	3 650,00	3 650,00
Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ	0,182 минг.сўм 1 куб.м учун	332,15	398,58	465,01	531,44	597,87	664,30	664,30	664,30	664,30	664,30

ФОЙДА ВА ЗАРАРЛАР ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ

минг сўм

Кўрсаткичлар	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
ЖАМИ ТУШУМ	10 046 803,28	12 687 381,46	14 678 671,06	16 838 988,01	19 174 994,92	22 561 298,61	23 819 142,27	26 010 175,28	28 268 422,84	29 668 563,20
МАҲСУЛОТ ТАННАРХИ	5 044 431,82	5 339 377,31	5 648 118,19	5 970 654,46	6 306 986,13	6 841 695,51	6 384 892,84	5 471 287,50	5 840 452,15	6 025 034,48
ЯЛПИ ТУШУМ	5 002 371,46	7 348 004,15	9 030 552,87	10 868 333,55	12 868 008,79	15 719 603,10	17 434 249,43	20 538 887,79	22 427 970,69	23 643 528,72
Маъмурий харажатлар	181 440,00	190 512,00	199 584,00	208 656,00	217 728,00	235 872,00	244 944,00	263 088,00	281 232,00	290 304,00
Операцион харажатлар	51 805,08	54 395,33	56 985,59	59 575,84	62 166,09	67 346,60	69 936,86	75 117,36	80 297,87	82 888,13
ОПЕРАЦИОН ДАРОМАДЛАР	4 769 126,38	7 103 096,82	8 773 983,29	10 600 101,71	12 588 114,70	15 416 384,50	17 119 368,57	20 200 682,42	22 066 440,81	23 270 336,59
СОЛИҚ ТЎЛАНГУНГА ҚАДАР БЎЛГАН ФОЙДА	4 769 126,38	7 103 096,82	8 773 983,29	10 600 101,71	12 588 114,70	15 416 384,50	17 119 368,57	20 200 682,42	22 066 440,81	23 270 336,59
ФОЙДА СОЛИҒИ	715 368,96	1 065 464,52	1 316 097,49	1 590 015,26	1 888 217,20	2 312 457,67	2 567 905,29	3 030 102,36	3 309 966,12	3 490 550,49
БОШҚА СОЛИҚЛАР	8 212,15	8 038,58	7 865,01	7 691,44	7 517,87	7 344,30	7 104,30	6 864,30	6 624,30	6 384,30
СОФ ФОЙДА	4 053 757,42	6 037 632,30	7 457 885,80	9 010 086,45	10 699 897,49	13 103 926,82	14 551 463,29	17 170 580,06	18 756 474,69	19 779 786,10
<i>Жамғарилган фойда</i>	<i>4 053 757,42</i>	<i>10 091 389,72</i>	<i>17 549 275,51</i>	<i>26 559 361,96</i>	<i>37 259 259,46</i>	<i>50 363 186,28</i>	<i>64 914 649,57</i>	<i>82 085 229,63</i>	<i>100 841 704,32</i>	<i>120 621 490,42</i>
<i>Фойда тақсимоти</i>										
Ялпи даромад/Жами тушум	50%	58%	62%	65%	67%	70%	73%	79%	79%	80%
Соф фойда/Жами тушум	40%	48%	51%	54%	56%	58%	61%	66%	66%	67%

АЙЛАНМА КАПИТАЛ ҲАРАКАТИ

минг сўм

Кўрсаткичлар	Айланиш коэф.	Инвест. давр	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
ЖОРИЙ АКТИВЛАР		0	1 404 900	1 766 723	2 048 031	2 351 114	2 676 805	3 137 664	3 298 128	3 578 475	3 867 223	4 045 474
Дебитор қарздорлик	8	0	1 255 850	1 585 923	1 834 834	2 104 874	2 396 874	2 820 162	2 977 393	3 251 272	3 533 553	3 708 570
Хом-ашё захираси	3		32 337	40 745	49 799	59 500	69 848	84 076	87 310	93 777	100 245	103 478
Тайёр маҳсулот захираси	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Эҳтиёт қисмлар	1	0	116 713	140 055	163 398	186 740	210 083	233 426	233 426	233 426	233 426	233 426
ЖОРИЙ ПАССИВЛАР		0	560 492	593 264	627 569	663 406	700 776	760 188	709 433	607 921	648 939	669 448
Кредитор қарздорлик	9	0	560 492	593 264	627 569	663 406	700 776	760 188	709 433	607 921	648 939	669 448
Айланма капитал		448 361	844 408	1 173 458	1 420 462	1 687 708	1 976 029	2 377 475	2 588 695	2 970 554	3 218 284	3 376 026
Айланма капиталдаги ўзгариш		448 361	396 047	329 051	247 004	267 246	288 321	401 447	211 220	381 858	247 730	157 742

	Қопланиш куни	Айланиш коэффициенти (360 / Қопланиш куни)	
		Қопланиш куни	Айланиш коэффициенти
Тушум тушиш даври	45 кун		8
Омбордаги ва ишлаб чиқаришдаги хом-ашёлар қолдиғи	120 кун		18
Тайёр маҳсулот қолдиғи	10 кун		36
Эҳтиёт қисмлар қолдиғи	360 кун		1
Мол етказиб берувчилар билан ҳисоб китоблар	40 кун		9

ПУЛ ОҚИМИ ҲАРАКАТИ ТЎҒРИСИДА ҲИСОБОТ

минг сўм

Кўрсаткичлар	0 йил	1 йил	2 йил	3 йил	4 йил	5 йил	6 йил	7 йил	8 йил	9 йил	10 йил
ЖАМИ ТУШУМ	0	10 046 803,28	12 687 381,46	14 678 671,06	16 838 988,01	19 174 994,92	22 561 298,61	23 819 142,27	26 010 175,28	28 268 422,84	29 668 563,20
АЙЛАНМА КАПИТАЛДАГИ ЎЗГАРИШ	448 360,60	396 047,07	329 050,71	247 003,55	267 245,89	288 321,05	401 446,61	211 220,00	381 858,22	247 730,04	157 742,09
ТЎЛАНГАН ҚҚС		604 631,22	771 935,19	957 329,57	1 161 627,91	1 385 668,80	1 695 529,18	1 795 286,14	1 966 093,54	2 142 906,96	2 255 418,48
СОФ ТУШУМ	-448 360,60	9 046 124,99	11 586 395,57	13 474 337,95	15 410 114,21	17 501 005,07	20 464 322,83	21 812 636,13	23 662 223,52	25 877 785,84	27 255 402,63
ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТАННАРХИ	-448 360,60	3 001 876,82	3 296 822,31	3 605 563,19	3 928 099,46	4 264 431,13	4 799 140,51	4 983 722,84	5 352 887,50	5 722 052,15	5 906 634,48
ЯЛПИ ТУШУМ	0,00	6 044 248,17	8 289 573,26	9 868 774,76	11 482 014,75	13 236 573,95	15 665 182,31	16 828 913,29	18 309 336,03	20 155 733,69	21 348 768,15
Маъмурий харажатлар	0	181 440,00	190 512,00	199 584,00	208 656,00	217 728,00	235 872,00	244 944,00	263 088,00	281 232,00	290 304,00
Операцион харажатлар	0,00	51 805,08	54 395,33	56 985,59	59 575,84	62 166,09	67 346,60	69 936,86	75 117,36	80 297,87	82 888,13
ОПЕРАЦИОН НАҚД ПУЛ ТУШУМЛАРИ	0,00	5 811 003,09	8 044 665,93	9 612 205,17	11 213 782,91	12 956 679,85	15 361 963,71	16 514 032,43	17 971 130,66	19 794 203,82	20 975 576,02
Ўз капитали	0,00										
Асосий капиталга инвестициялар	5 634 000,00										
Молиявий харажатлар	75 000,00										
Солиқ тўловлари		723 581,11	1 073 503,10	1 323 962,50	1 597 706,70	1 895 735,07	2 319 801,97	2 575 009,59	3 036 966,66	3 316 590,42	3 496 934,79
СОФ ПУЛ ТУШУМЛАРИ	-5 709 000,00	5 087 421,98	6 971 162,83	8 288 242,67	9 616 076,21	11 060 944,78	13 042 161,74	13 939 022,85	14 934 164,00	16 477 613,40	17 478 641,24
БАРЧА ТЎЛОВЛАРДАН КЕЙИНГИ СОФ ПУЛ МАБЛАҒЛАРИ	-5 709 000,00	5 087 421,98	6 971 162,83	8 288 242,67	9 616 076,21	11 060 944,78	13 042 161,74	13 939 022,85	14 934 164,00	16 477 613,40	17 478 641,24
Битимга асосан тўловлар	0,00	1 418 242,86	1 418 242,86	1 418 242,86	1 418 242,86	1 418 242,86	1 418 242,86	1 418 242,86			
СОФ ПУЛ ОҚИМЛАРИ	-5 709 000,00	3 669 179,12	5 552 919,97	6 869 999,81	8 197 833,36	9 642 701,92	11 623 918,88	12 520 779,99	14 934 164,00	16 477 613,40	17 478 641,24
КУМУЛЯТИВ ПУЛ ОҚИМЛАРИ	0,00	3 669 179,12	9 222 099,09	16 092 098,91	24 289 932,26	33 932 634,18	45 556 553,06	58 077 333,05	73 011 497,05	89 489 110,45	106 967 751,68

ЗАРАРСИЗЛИК НУҚТАСИ

Кўрсаткичлар	минг сўм
Тўлиқ ишлаб чиқариш қувватидаги тушум (ҚҚС билан)	20 186 675
Доимий харажатлар	4 587 907
Ўзгарувчан харажатлар	2 834 975
ЗАРАРСИЗЛИК НУҚТАСИ	26%

Соф дисконтланган пул оқимлари ҳисоб-китоби

минг сўм

Давр	Пул оқимлари	Дисконт ставкаси	Дисконтланган пул оқимлари	Соф дисконтланган пул оқимлари	IRR	Инвестициянинг фойдалилик коэффициенти
0 йил	-16 085 061	17,0%				0,0
1 йил	3 669 179	17,0%	3 136 051	-12 949 010		0,0
2 йил	5 552 920	17,0%	4 056 483	-8 892 527	-29%	0,3
3 йил	6 870 000	17,0%	4 289 426	-4 603 101	0%	0,3
4 йил	8 197 833	17,0%	4 374 774	-228 327	16%	0,3
5 йил	9 642 702	17,0%	4 398 144	4 169 817	26%	0,3
6 йил	11 623 919	17,0%	4 531 452	8 701 269	32%	0,3
7 йил	12 520 780	17,0%	4 171 866	12 873 135	36%	0,3
8 йил	14 934 164	17,0%	4 252 987	17 126 122	39%	0,3
9 йил	16 477 613	17,0%	4 010 713	21 136 834	41%	0,2
10 йил	17 478 641	17,0%	3 636 211	24 773 045	42%	0,2

Хусусий капитал	минг сўм	6 132 360,60
Жалб қилинган маблағлар	минг сўм	9 952 700,00
Жами	минг сўм	16 085 060,60
Хусусий капитал улуши	%	38,1%
Жалб қилинган маблағлар улуши	%	61,9%
Хусусий капитал қиймати	%	42%
Жалб қилинган маблағлар қиймати	%	14,5%
Фойда солиғи	%	15%
WACC	%	24,9%

Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманларида маишй чиқиндилар билан боғлиқ ишларни давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш юзасидан амалга ошириладиган инвестиция тадбирлари

Амалдаги ҳолат

Худудда **241 300 нафар** аҳоли мавжуд бўлиб, шундан **205 163 нафар** (85 фоизи) санитар тозалаш хизматлари билан қамраб олинган

Мавжуд моддий техник базаси

23 та чиқинди ташиш техникаси

2 та Фронталь автоюклагич

2 та ассенизатор

2 та Самосвал

1 та Бульдозер

1 та Мультилифт

Маъмурий бино ва гараж **мавжуд**

Чиқинди тўплаш полигони **мавжуд**

ДХШ лойиҳасини амалга оширишдан кутилаётган натижа

Ушбу лойиҳани амалга ошириш натижасида **241 300 нафар** бўлган аҳолининг чиқиндиларни олиб чиқиб кетиш билан боғлиқ бўлган қамров даражаси **100 фоизга** эришилади.

ДХШ лойиҳаси доирасида киритиладиган қўшимча моддий техник база

5 та чиқинди ташиш техникаси

1 та Мультилифт

80 та чиқинди контейнерлари

20 та чиқинди йиғиш шахобчаси

1 та Чиқиндиларни қайта юклаш ускунаси

Аҳоли қамров даражаси

241 300

205 163

■ Ҳозирги ҳолат (85%) ■ ДХШ натижасида (100%)

Қўшимча иш ўринлари

141 та

Чиқиндини қайта ишлаш

38 фоиз

Инвестиция миқдори

557 232,5 АҚШ дол.

Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманларида маишй чиқиндилар билан боғлиқ ишларни давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш юзасидан амалга ошириладиган инвестиция тадбирлари

Маишй чиқинди полигони (Қўшқўпир тумани)

Чиқинди тўплаш шахобчаси

Чиқиндиларни саралаш линияси

Чиқинди ташиш техникаси

Чиқиндиларни қайта юклаш станцияси

Махсус техника Мультилифт

Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманларида маишй чиқиндилар билан боғлиқ ишларни давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш юзасидан амалга ошириладиган инвестиция тадбирлари

5 та махсус техника

20 та чиқинди йиғиш шахобчаси

80 та чиқинди контейнерлари ва қутилари

1 та Чиқиндиларни қайта юклаш ускунаси

141 та янги иш ўринлари

Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманларида маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш юзасидан амалга ошириладиган инвестиция тадбирлари

Аҳоли сони – **241 300** нафар

Чиқиндиларни кунлик чиқиш меъёри (**1 киши**) – **0,75** кг

Чиқиндиларни **кунлик** чиқиш меъёри – **181,0** тонна

Чиқиндиларни **йиллик** чиқиш меъёри – **66 055,9**
МИНГ тонна

Гурлан ва Янгибозор туманларида ҳосил бўлаётган маиший чиқиндилар, аҳоли яшаш пунктларидан, ер ости ва ер усти чиқинди йиғиш шаҳобчаларидан, юридик ташкилотларда жойлашган чиқинди контейнерлари ва шаҳар шоҳ кўчалари бўйлаб ўрнатилиши режалаштириладиган чиқинди қутиларидан махсус чиқинди ташувчи техникалар (мусуравоз) ёрдамида ташиб кетилади. Бугунги кунда “Тоза ҳудуд” ДУК туманлар филиали ҳисобидан 23 та махсус чиқинди ташувчи техникалар мавжуд. Шаҳардан йиғилган маиший чиқиндилар махсус техникалар ёрдамида лойиҳа доирасида ишга тушириладиган чиқиндиларни қайта юклаш станциясига келтирилади ҳамда шу ернинг ўзида саралашдан ўтказилади.

Гурлан ва Янгибозор туманларида 241,3 минг аҳоли рўйхатга олинганлигини, маиший чиқиндиларни қайта юклаш станциялари орқали полгонларга жўнатиш тизими яраталиши ҳисобига, махсус техникалардан самарали фойдаланиш имкониятлари ошиши, яъни ҳар бир техникани бир кунлик қатнови камида 2,15 маротабага етишини ҳисобга олинса, ўртача ҳар 12,0 минг аҳоли учун 1 та чиқинди ташувчи техника лозим бўлади. Шу сабаб, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан тўла қувватли таъминлаш учун қўшимча 5 та махсус чиқинди ташувчи техникаси сотиб олиш учун, дастлабки ҳисоб-китобларга кўра **2 250,0 млн. сўм** инвестиция киритилади.

Гурлан ва Янгибозор туманларида ҳосил бўлаётган маиший чиқиндилар, лойиҳа доирасида ишга тушириладиган чиқиндиларни қайта юклаш станциясига келтирилади ҳамда саралашдан ўтказилган чиқиндилар қайта юклаш технологияси ёрдамида контейнерларга зичланиб, махсус Мультилифт техникалари ёрдамида Қўшқўпир туманидаги чиқинди полигонига жойлаштирилади.

Шу сабаб, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан саралашдан ўтиб махсус қайта юклаш технологияси ёрдамида 10-20 м³ ҳажмдаги контейнерларга зичланган маиший чиқиндиларни полигонларга олиб бориш учун 1 та махсус Мультилифт техникаси сотиб олиш учун, дастлабки ҳисоб-китобларга кўра 650,0 млн. сўм инвестиция киритилади.

Хоразм вилояти Гурлан ва Янгибозор туманларида маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни давлат-хусусий шериклик асосида бошқариш юзасидан амалга ошириладиган инвестиция тадбирлари

Гурлан ва Янгибозор туманларида ҳосил бўлаётган маиший чиқиндиларни махсус чиқинди ташувчи техникалар ёрдамида, лойиҳа доирасида ишга туширилиши режалаштирилаётган чиқиндиларни қайта юклаш станцияга олиб келиш орқали, ушбу ҳудудда чиқинди полигонига бўлган эҳтиёжни йўққа чиқаради. Бу эса шаҳарни экологик вазиятини яхшилашга катта хизмат қилади. Бунинг учун шаҳарнинг чиқинди полигонига йўналиши қулай бўлган ҳудуддан 0,50 дан 1 Гача бўлган ерга эҳтиёж туғилади. Мазкур ажратилган жойга бир вақтнинг ўзида маиший чиқиндиларни саралаш ва ҳамда қайта юклаш технологиялари ишга тушириш режалаштирилган.

Гурлан ва Янгибозор туманларида аҳоли сони ва чиқиндиларни тўпланиш меъёрларини ҳисоб-китоб қилган ҳолда кунига 100 тонна маиший чиқиндиларни қайта юклаш имкониятига эга бўлган 1 та чиқиндиларни қайта юклаш ускунаси учун, хусусий шерик томонидан дастлабки ҳисоб-китобларга кўра **590,0 млн. сўм** инвестиция киритилади.

- Қонунчиликка мувофиқ кўп квартирали аҳоли хонадонларидан маиший чиқиндаларни ташиб кетиш махсус чиқинди тўplash шаҳобчалари орқали амалга оширилиши белгиланган.
- Гурлан ва Янгибозор туманларида мавжуд кўп қаватли уйлар учун дастлабки ҳисоб-китобларга кўра 20 дона намунали чиқиндиларни йиғиш шаҳобчаларини қуришга эҳтиёж бор.
- Шу сабабли, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан 20 та чиқиндиларни йиғиш шаҳобчалари қуриш учун, дастлабки ҳисоб-китобларга кўра **1 400,0 млн. сўм** инвестиция киритилади.

- Лойиҳа доирасида Гурлан ва Янгибозор туманларида дастлабки ҳисоб китобларга кўра 80 дона намунали чиқиндиларни йиғиш шаҳобчаларини қуриш режалаштирилган.
- Мазкур чиқинди тўплаш шаҳобчаларига ва бошқа чиқинди тўпланиши мумкин бўлган ҳудудларга чиқинди контейнерлари ўрнатиш зарур ҳисобланади.
- Шу сабабли, лойиҳа доирасида хусусий шерик томонидан 80 та чиқиндиларни контейнерлари учун, дастлабки ҳисоб-китобларга кўра **344,0 млн. сўм** инвестиция киритилади.

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" давлат унитар корхонаси Гурлан туман филиалига қарашли махсус автотранспорт воситаларининг қиймати тўғрисида

МАЪЛУМОТ

№	Махсус техника тури	Махсус техника русуми	Давлат рақами	Техник паспорти (Формуляр серияси рақами)	Ишлаб чиқарилган йили	Умумий техник ҳолати (Соз-Носоз)	Қиймати		
							Баланс	Қолдик	Баҳолаш
1	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 013 OAA	AAF3115879	2015	Соз	267 146 148,33	99 271 234,37	219000000
2	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 014 OAA	AAF3116039	2015	Соз	267 146 148,33	99 271 234,37	219000000
3	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 016 OAA	AAF2915528	2015	Соз	267 146 148,33	99 271 234,37	219000000
4	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 356 MAA	AAF3115875	2014	Соз	274 299 940,51	19 182 426,39	219000000
5	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 357 MAA	AAF3115932	2014	Соз	274 299 940,51	19 182 426,39	219000000
6	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 358 MAA	AAF3115934	2014	Соз	274 299 940,51	19 182 426,39	219000000
7	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 680 ABA	AAF0984830	2019	Соз	484 153 956,00	304 984 215,90	328500000
8	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 365 NAA	AAF3140831	2014	Соз	279 374 876,82	30 013 886,07	268200000
9	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 103 NAA	AAF3120206	2014	Соз	279 374 876,82	30 013 886,07	268200000
10	Крюковой погруз	ISUZU NQR 71 PL	90 871 YAA	AAF0469477	2018	Соз	444 569 836,11	224 107 195,77	399600000
11	Самосвал	ISUZU NQR 71 PL	90 359 MAA	AAF2915531	2014	Соз	212 672 569,27	14 872 682,38	163500000
12	Автопогрузчик	WZ 30-25	90 321 DA	UZ-AA 097006	2014	Соз	299 466 385,92	93 313 501,76	165000000
13	Бульдозер	Шангун СД16	90 316 DA	UZ-AA 096982	2014	Соз	676 712 200,89	148 830 944,07	348000000
14	Ассенизатор	ISUZUNPR82LKLSVAY	90 227 VAA	AAF3116027	2017	Соз	384 117 764,36	209 318 177,47	216000000
15	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 972 OAA	AAF2915546	2015	Соз	324 642 501,84	79 515 453,37	268200000
16	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 108 OAA	AAF2915540	2015	Соз	324 642 501,84	79 515 453,37	268200000
17	Мусоравоз	"ISUZU" NPR 82 L	90 379 NAA	AAF3140824	2014	Соз	279 374 876,82	30 013 886,07	268200000
18	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 165 BBA	AAF1265476	2019	Соз	484 153 956,00	292 880 367,00	328500000
19	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 169 BBA	AAF1265480	2019	Соз	484 153 956,00	309 018 832,20	328500000
20	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 639 CBA	AAF3515153	2021	Соз	580 000 000,00	580 000 000,00	693500000
21	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 394 NAA	AAF3140817	2013	Соз	246 790 217,70	47 680 789,37	182500000
Жами:							7408538743	2829440253	5808600000

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК директори

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК бош муҳандиси

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК директор ўринбосари

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК бош ҳисобчиси

(Handwritten signatures in blue ink)

И.Рахимов

А.Эрназаров

А.Машарипов

Б.Радажонов

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" давлат унитар корхонаси Янгибозор туман филиалига бириктирилган махсус автотранспорт воситаларининг қиймати тўғрисида

МАЪЛУМОТ

№	Махсус техника тури	Махсус техника русуми	Давлат рақами	Техник паспорти (Формуляр серияси рақами)	Ишлаб чиқарилган йили	Умумий техник ҳолати (Соз-Носо)	Қиймати		
							Балас	Қолдик	Баҳолаш
1	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 294 YAA	AAF0087666	2018	Соз	583 108 592,61	321 156 174,33	357600000
2	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 295 YAA	AAF0087664	2018	Соз	583 108 592,61	321 156 174,33	357600000
3	Мусоравоз	ISUZU NPR 82 PL	90 296 YAA	AAF0087663	2018	Соз	583 108 592,61	321 156 174,33	357600000
4	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 071 YAA	AAF2853506	2017	Соз	409 531 983,17	223 167 206,23	357600000
5	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 809 CBA	AAF3833636	2021	Соз	580 000 000,00	580 000 000,00	693500000
6	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 810 CBA	AAF3833637	2021	Соз	580 000 000,00	580 000 000,00	693500000
7	Крюковой погруз	ISUZU NQR 71 PL	90 905 YAA	AAF0476201	2018	Соз	444 569 836,11	224 107 195,77	399600000
8	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 514 YAA	AAF2915548	2017	Соз	453 099 215,43	246 908 398,38	357600000
9	Самосвал	ISUZU NQR 71 PL	90 943 OAA	AAF3115876	2015	Соз	172 362 862,60	93 926 091,45	163500000
10	Автопогрузчик	W2 30-25	90 323 DA	UZ-AA 097025	2014	Соз	333 905 771,09	56 741 439,87	165000000
11	Ассенизатор	ISUZUNPR82LKI5VAY	90 069 UAA	AAF2915316	2017	Соз	362 334 148,23	197 447 581,40	216000000
Жами:							5085129594	3165766436	4119100000

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК директори

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК бош муҳандиси

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК директори Урибосари

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК бош ҳисобчиси

И.Раҳимов

А.Эрниязов

А.Маширпов

Б.Раҳманов

«Urganch baholash va konsaltingi»
Mas'uliyati cheklangan jamiyati

Общество с ограниченной ответственностью
«Urganch baholash va konsalting»

Urganch baholash va konsalting

Урганч ш. Й.Бобожонов кўчаси 8-уй, х/р: 20208000704955147001, «INFIN BANK» Хоразм вилоят филиали,
МФО: 01129, СТИР: 302198718, Тел.: +99895-606-55-22; E-mail: ubk2012@mail.ru

ТАСДИКЛАЙМАН:

«Urganch baholash va konsalting» МЧЖ
Директори: Б. Самтаров
«26» апрел 2022 йил

Хоразм вилоят «Тоза худуд» давлат унитар корхонаси
Гурлан туман филиалига бириктирилган техника ва
автомашиналарини давлат-хусусий шерикчилик учун
қийматини аниқлаш тўғрисида

БАҲОЛАШ ҲИСОБОТИ

Рўйхатга олинган рақам №69/02-УВК, 2022 йил.

БАХОЛАНАЁТГАН ОБЪЕКТ МАНЗИЛИ: Урганч шаҳар Э.Раҳим кўчаси 118-уй.

БАХОЛАШ МАҚСАДИ: Давлат-хусусий шерикчилик учун.

АНИҚЛАНАЁТГАН ҚИЙМАТ ТУРИ: Бозор қиймати

БАХОЛАШ ҲИСОБОТИНИ ТУЗИШ СНАСИ: 26.04.2022 йил.

БУЮРТМАЧИ: Хоразм вилоят «Тоза Худуд» ДУК

МУЛКЧИЛИК ШАКЛИ: Давлат мулки.

БАХОЛОВЧИ ТАШКИЛОТ: «Urganch baholash va konsalting» МЧЖ
Ассоциацияга аъзолиги сертификати: №052, рақам

Урганч – 2022 йил

I. Мундарижа

Номламалар

II. Илова хат**III. АТАМАЛАР ВА ТУШУНЧАЛАР****IV. КИРИШ.**

1. Баҳолаш объекти хақида умумий маълумот ва топшириқни белгилаш

Баҳолаш сифат сертификати.

Баҳоловчилар малакаси

Баҳолаш ҳуқуқи

Қабул қилинган (йўл қўйилган) чегаралар ва чегараловчи шартлар.

Фойдаланилган баҳолаш стандартлари

V. АСОСИЙ КИСМ

1. Баҳолаш жараёни

Ахборот йиғиш ва уни таҳлил қилиш

Идентификация қилиш

Аналог-объектларни танлаш ва аналог-объектлар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланиш хусусиятлари

VI. Баҳолаш ёндашувлари ва усулларини танлаш, асослаш ва қўллаш

Харажат (мулкӣ) ёндашувида баҳолаш.

Даромад ёндашувида баҳолаш

Қиёсий ёндашув

VII. Қўлланилган баҳолаш ёндашувларининг натижаларини мувофиқлаштириш ва баҳолаш объектининг якуний қийматини аниқлаш**VIII. Фойдаланилган манбалар рўйхати****IX. Бўлим. ИЛОВАЛАР**

«Urganch baholash va konsaltingi»
Mas'uliyati cheklangan jamiyati

Общество с ограниченной ответственностью
«Urganch baholash va konsalting»

Urganch baholash va konsalting

Урганч ш. Й.Бобожонов кўчаси 8-уй, х/р: 20208000704955147001, «INFIN BANK» Хоразм вилоят филиали,
МФО: 01129, СТИР: 302198718, Тел.: +99895-606-55-22; E-mail: ubk2012@mail.ru

№69

26 - апрел 2022 йил.

Хоразм вилоят «Тоза Худуд» ДУКга

«Urganch baholash va konsalting» МЧЖ билан тузилган 16.04.2022 йилдаги №226841-сонли шартномага асосан Хоразм вилоят «Тоза худуд» давлат унитар корхонаси Гурлан туман филиалига бириктирилган техника ва автомашиналарини давлат-хусусий шерикчилик учун баҳолаш ишлари «Urganch baholash va konsalting» МЧЖ томонидан амалга оширилди.

Ушбу хисобот баҳоловчиларнинг баҳоланаётган мол-мулки тўғрисидаги профессионал фикрини ифодалайди ва мол-мулк бир қўлдан бошқа қўлга хисоботда кўрсатилган баҳода ўтишини кафолатламайди. Баҳолаш натижаларини бошқа мақсадларда фойдаланиш мумкин эмас. Баҳолаш вақтида баҳоланаётган объектнинг қиймати тўғрисида олинган натижалар – бозорда юзага келган ўзига хос иқтисодий хусусиятларини ва жорий бозор ҳолатини инобатга олган ҳолда акс эттирилди.

Баҳолаш санаси 21.04.2022 йил ҳолатига.

Буюртмачи томонидан тақдим этилган бошланғич маълумотларга асосан олиб борилган хисоб-китоб натижаларига кўра, Хоразм вилоят «Тоза худуд» давлат унитар корхонаси Гурлан туман филиалига бириктирилган техника ва автомашиналарини давлат-хусусий шерикчилик учун тавсия этилаётган баҳолаш қиймати куйидагича:

№	Номи ва русуми	Давлат ракам белгиси	Ишлаб чиқарилган йили	Баҳолаш қиймати Сўмда
1	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 013 OAA	2015	219 000 000
2	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 014 OAA	2015	219 000 000
3	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 016 OAA	2015	219 000 000
4	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 356 MAA	2014	219 000 000
5	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 357 MAA	2014	219 000 000
6	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 358 MAA	2014	219 000 000
7	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 680 ABA	2019	328 500 000
8	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 365 NAA	2014	268 200 000
9	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 103 NAA	2014	268 200 000
10	ISUZU NQR 71 PL (Крюковой погруз)	90871YAA	2018	399 600 000
11	ISUZU NQR 71 PL (Самосвал)	90359MAA	2014	163 500 000
12	WZ 30-25 Юклагич	90 321 DA	2014	165 000 000
13	Шантуи СД16 Булдозер	90 316 DA	2014	348 000 000
14	ISUZUNPR82LKL5VAY (Ассенизатор)	90227VAA	2017	216 000 000
15	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 972 OAA	2015	268 200 000
16	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 108 OAA	2015	268 200 000
17	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 379 NAA	2014	268 200 000
18	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 165 BBA	2019	328 500 000
19	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 169 BBA	2019	328 500 000
20	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 639 CBA	2021	693 500 000
21	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 394 NAA	2013	182 500 000
ЖАМИ:				5 808 600 000

Баҳолаш ишларини амалга ошириш жараёнида куйидаги норматив ҳужжатларга асосланган:

Б.Саттаров

Баҳоловчи

Б.Саттаров

Баҳолаш ишларини амалга ошириш жараёнида қуйидаги норматив ҳужжатларга асосланди:
❖ ЎзР 1999 йил 19 августдаги 811-1 сонли “Баҳолаш фаолияти тўғрисида”ги қонуни.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2020 йил 4 июндаги 3239-сон билан рўйхат ўтказилган Ўзбекистон Республикасининг ягона миллий баҳолаш стандарти.

I Бўлим. Баҳолаш фаолиятида фойдаланиладиган принциплар, атамалар ва тарифлар (1-сон МБС)

II Бўлим. Баҳолашга оид вазифа (2-сон МБС)

III Бўлим. Баҳолаш жараёнида ўтказиладиган ўрганишлар ва таҳлиллар (3-сон МБС)

IV Бўлим. Баҳолаш ҳақидаги ҳисоботни тузиш (4-сон МБС)

V Бўлим. Баҳолаш базалари (5-сон МБС)

VI Бўлим. Баҳолаш ёндашувлари ва усуллари (6-сон МБС)

VIII Бўлим. Машина ва ускуналарни баҳолаш (11-сон МБС)га хамда I — 6-сон МБСлар талаб асосида амалга оширилади

Ушбу илова хат баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботга асосан тайёрланди ва фақатгина ҳисобот тўлиқ матнига боғлиқ равишда, яъни ҳисоботда қабул қилинган барча фаразлар ва чеклашларни ҳисоб олган ҳолда талқин қилиниши мумкин.

Баҳоловчилар томонидан аниқланган қиймат Ўзбекистон Республикасининг «Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги қонунининг 18-моддасига асосан тавсия хусусиятига эга бўлиб, қиймати мулкни тасарруф этувчи ўз манфаатларидан келиб чиққан ҳолда белгилайди.

Баҳолаш ҳисоботида биз томондан аниқланган баҳолаш қийматлари ёки юритилган фойдаланиш тўғрисида саволлар туғилса бизга мурожаат этишингизни сўраймиз.

Б.Саттаров

Баҳоловчи

Б.Саттаров

У
қийматини
рўйхатдан
«Ўз
14.06.2006
24.07.2006
а
объектлар
бўлса, ун
«активлар
ба
қандай ф
Баҳолашни
химоя қил
баҳолашни
ба
ишончлили
ба
малака сер
бў
тушуниши
Баҳоловчи
мақсадлари
бу
ва
муайян қий
гу
омиллар (к
алоқалар м
номоддий а
ди
фойдалани
жс
бўлғуси дар
ин
натижалари
хусусий ало
иш
мувофиқ ма
турли нуқта
адолатли қ
қиймати) ҳи
ка
учун фойда
объектинин
ичига олади
Аг
бўлса, танн
қўшилади.
ҳисоблашиг
қи
келишиб ол
балки аниқ
қилинадиган
ушбу товар
қарабини а

осланди:

и.
-сон билан рўйха

рифлар (1-сон М

МБС)

сон МБСлар тала

рақатгина ҳисоб
а чеклашларни ҳликсининг «Ба
га эга бўлиб, м

белгилайди.

ки юритилган ф

Саттаров

III. АТАМАЛАР ВА ТУШУНЧАЛАР

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан тасдиқланган «Машина ва ускуналар қийматини баҳолаш» (11-СОН МБС). Адлия Вазирлигининг 2020 йил 04 июндаги 3239 сон билан рўйхатдан ўтказилган.

«Ўзбекистон Республикаси мулкни баҳолаш миллий тизими. Тушунча ва аниқликлар». ДМК нинг 14.06.2006 йилдаги №01/19-19 сонли қарори билан тасдиқланган, Ўз.Рес. Адлия Вазирлиги томонидан 24.07.2006 йилда №1604 сон билан рўйхатдан ўтган.

1. Услубий кўрсатмаларда қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

актив ёки активлар — баҳолашга оид вазифа (баҳолаш вазифаси) татбиқ этиладиган баҳолаш объектлари. Мазкур Стандартда «актив ёки активлар» тушунчасининг бошқача маъноси кўрсатилмаган бўлса, унинг қўлланилиши «актив», «активлар гуруҳи», «мажбурият», «мажбурият гуруҳи» ёки «активлар ва мажбуриятлар гуруҳи» маъносида ишлатилишини ҳам назарда тутати;

баҳолаш мақсади — актив қийматининг баҳолашга оид вазифада баҳолаш натижасидан қандай фойдаланилиши мўлжалланаётганлигини ҳисобга олиб белгиланган турини аниқлаш. Баҳолашнинг умумий мақсадлари молиявий ва солиқ ҳисоботи учун, миқознинг манфаатларини судда химоя қилиш, битимларга ҳамроҳлик қилиш, гаров кредитлари бўйича қарорларни асослаш учун баҳолашни ўз ичига олади;

баҳолаш экспертизаси — қонун ҳужжатларига мувофиқ баҳолаш ҳақидаги ҳисоботларнинг ишончлилигини эксперт текширувидан ўтказиш;

баҳоловчи — белгиланган тартибда лицензияловчи орган томонидан берилган баҳоловчининг малака сертификатига эга бўлган жисмоний шахс;

бўлиши мумкин/мумкин/эхтимол — ушбу сўзлардан фойдаланилиши баҳоловчилар тушуниши ва эътиборга олиши керак бўлган ҳаракатлар ва тартиб-таомиллар борлигини кўрсатади. Баҳоловчи бу масалаларни баҳолашга оид вазифада қандай ҳисобга олиши унинг ушбу Стандарт мақсадларига мувофиқ келадиган ҳолатларда қандай касбий мулоҳаза юритишига боғлиқ;

бююртмачи — баҳолаш ким учун олиб борилаётган бўлса, ўша шахс;

вазн коэффициенти/вазн — якуний қиймат ҳақида хулосани шакллантириш жараёнида муайян қиймат кўрсаткичига ишонч даражаси;

гудвил — корхонадан алоҳида идентификация қилиниши ва баҳоланиши мумкин бўлмаган омиллар (корхона номи ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг машҳурлиги, муайян обрў ва ишга доир алоқалар мавжудлиги, жойлашган ер ва бошқа шунга ўхшаш омиллар) таъсирида вужудга келадиган номоддий актив;

дисконтлаш ставкаси — бўлғуси пул тушумларини жорий қийматга айлантириш учун фойдаланиладиган иқтисодий самара ставкаси;

жорий қиймат — тегишли дисконтлаш ставкасидан фойдаланиб, муайян санага келтирилган бўлғуси даромадлар қиймати;

интеллектуал мулк объекти — жисмоний ёки юридик шахснинг интеллектуал фаолият натижалари ҳамда фуқаролик муомаласи иштирокчиларининг товарлар, ишлар ва хизматларнинг хусусий аломатларини акс эттирувчи воситаларга бўлган мутлақ ҳукуқи;

иштирокчи — баҳолаш ҳақида вазифада қўлланиладиган баҳолаш базаси (базалари)г мувофиқ манфаатдор иштирокчи ёки иштирокчилар. Баҳолаш базаларининг ҳар хиллиги баҳоловчиг турли нуқтаи назарларни, хусусан, «бозор иштирокчилари» позицияларини (масалан, бозор қиймати адолатли қиймат) ёки муайян мулкдор ёки потенциал харидор позициясини (масалан, инвестици қиймати) ҳисобга олиш зарурлигини уқтиради;

капиталлаштириш ставкаси — муайян давр учун даромад миқдорини қийматга айлантириш учун фойдаланиладиган, қоида тариқасида, фоиз ҳисобида ифодаланадиган бўлувчи. Кўчмас мулк объектининг умумий таннархи уни ишлаб чиқаришга кетган бевосита ва билвосита харажатларни ўнчига олади.

Агар харидор кўчмас мулкни сотиб олгандан кейин қўшимча капитал харажатлар қилган бўлса, таннархни ҳисоблашда бу харажатлар сотиб олишнинг ретроспектив (ўзи учун) қийматини қўшилади. Бу харажатлар объектнинг бозор қийматига бозор уларни қанчалик мақсадга мувофиқ деб ҳисоблашига қараб, ўз ҳиссасини қўшади;

қиймат — сотиб олиш мумкин бўлган товарлар ёки хизматлар харидорлари ва сотувчилар келишиб олишлари эҳтимоли юқори бўлган нархга тегишли иқтисодий тушунча. Қиймат бу факт эма балки аниқ вақтда аниқ товарлар ва хизматларнинг танланган қиймат талқинига мувофиқ эҳтимо қилинадиган ва ҳисоблаб чиқилладиган катталиқ. Қийматнинг иқтисодий тушунчаси баҳолаш санасид ушбу товарлар эгаси бўлган ёки ушбу хизматларнинг фойдаланувчилари оладиган фойдага бозорни қарашини акс эттиради.

Б.Саттаров

Баҳоловчи

Б.Саттаров

Қиймат баҳоларини тушуниш ва қўллаш учун қийматнинг тури ва талқинини аниқ кўрсатингдек уларнинг баҳолаш бўйича топшириққа мувофиқлигини таъминлаш зарур. Қиймат талқинининг ўзгариши турли мулк объектлари учун қайд қилиб қўйиладиган қиймат миқдорига жараҳат таъсир кўрсатиши мумкин.

Қиймат тушунчаси қандайдир битим билан боғлиқ пул суммасини назарда тутати. Ишончсиз қарамай, баҳоланаётган мулкнинг сотилиши, унинг баҳолаш санасида бозор қиймати тартиб-аъдоби шартларга амал қилган ҳолда сотилиши мумкин бўлган нархини белгилаш учун зарурий бўлмайди;

қийматни баҳолаш соҳасидаги эксперт — бошқа баҳоловчи томонидан бажарилган баҳолаш ҳақидаги ҳисоботнинг ишончлилиги экспертизасини ўтказадиган ҳамда баҳолаш объектини таъминлаш баҳолашни ўтказмасдан эксперт ҳулосасида ўзининг баҳолаш ҳақидаги ҳисоботнинг ишончлилиги ҳақидаги ҳолис фикрини билдирадиган профессионал баҳоловчи;

мультипликатор — корхонанинг нархи ёки ўзгача қиймат асоси ва унинг фаолият тавсифловчи молиявий, ишлаб чиқариш ёки ашёвий кўрсаткич ўртасидаги нисбатни кўрсатувчи коэффициент;

нарх — қандайдир товар ёки хизмат учун таклиф этилаётган, сўралаётган ёки тўланган суммаси. Сотув нархи, у очик эълон қилинган ёки сир сақланганлигидан қатъи назар, содир бўлган баҳолаш ҳисобланади. Аниқ харидорлар ва сотувчиларнинг молиявий имкониятлари, мотивлари ёки манфаатларидан келиб чиқиб, товар ёки хизматга тўланган нарх товар ёки хизматнинг қиймати келмаслиги мумкин. Шунга қарамай, нарх қоида тартиқасида ушбу товарлар ёки хизматларга харидор ва/ёки сотувчи томонидан муайян вазиятларда ўрнатиладиган нисбий қиймат индикатори бўлади.

номоддий активлар — ташкилот томонидан улардан ишлаб чиқариш, ишлар бажариш хизматлар кўрсатиш ёки товарларни сотиш жараёнида фойдаланиш мақсадида ёхуд маъмурий ва функцияларни амалга ошириш учун узоқ муддат мобайнида тутиб туриладиган, моддий мазмунга эга бўлмаган идентификацияланувчи мол-мулк объектлари;

натижаларни ўлчаш — қоида тартиқасида турли ёндашувларни қўллаш доирасида турли қиймат кўрсаткичларини таҳлил қилиш ва мувофиқлаштириш жараёни;

пул оқими — муайян давр мобайнида актив, активлар гуруҳи, корхона томонидан яратиладиган пул маблағлари оқими;

салмоқли/аҳамиятли/жиддий (ёки муҳим) — баҳолаш жиҳатларининг баҳолаш натижасида (шу жумладан, дастлабки маълумотлар, фаразлар, шунингдек қўлланиладиган усуллар ва ёндашувлар) нуктаи назаридан аҳамиятлилиги, уларни қўллаш ва/ёки уларнинг баҳолашга таъсири фойдаланувчиларининг иқтисодий ёки бошқа қарорларига таъсир кўрсатади;

таннарх — товар ёки хизматни харид қилиш, яратиш ва ишлаб чиқаришга доир харажатларнинг йиғиндисидан иборат;

тиклаш қиймати — баҳолаш объектга ўхшаш янги объектни ўхшаш материаллар ва технологиялардан фойдаланиб яратиш харажатлари суммаси;

ўрнига белгилаш қиймати — баҳолаш объектга ўхшаш фойдали хоссаларга эга бўлган объектни замонавий материаллар ва технологиялар ёрдамида яратиш харажатлари суммаси;

харажатлар — товар ёки хизматни яратиш ёки ишлаб чиқариш учун талаб қилинган ресурслар миқдорининг пуллик ифодаси. Харидор томонидан товар ёки хизмат учун тўлаш учун уларни сотиб олиш харажатларига айланади.

Мулк объекти учун харажатларни ҳисоблаб чиқиш ишлаб чиқариш харажатларини алмаштириш харажатларининг ҳисоблаб чиқилган миқдорига асосланиши мумкин.

Ишлаб чиқариш харажатлари мавжуд объект нусхасини ўхшаш технологиялардан фойдаланиб яратишга қилинган харажатлардир.

Алмаштириш харажатлари эса ҳисобланган миқдори аниқ пайтда бозорда қўллаш технологиялар ва материаллардан фойдаланиб таққосланарли фойдалиликка эга объектни баҳолаш назарда тутати;

яхшилашлар — ер участкасини ундан кейинчалик фойдаланиш учун ўзгартириш фаолият натижасида яратилган ва у билан узвий боғлиқ бўлган ер участкасидаги ўзгаришлар. Яхшилашлар бинолар, иншоотлар, муҳандислик системалари ва тармоқлари, кўп йиллик ўсиш ва улар билан жамулжам ҳолда конструктив ёки функционал яхлитликни ташкил этадиган объектларни ўз ичига олади.

айнан бир хил объект — баҳоланаётган объект каби худди шундай (модификациядаги) объект бўлиб, унинг стандарт (заводдаги) конструкцияси, жиҳатлари параметрлари ва қўлланиладиган материаллари бўйича баҳоланаётган объектдан ҳеч қандай фарқи бўлмайди;

нини аниқ кўрс
таш зарур. Қ
т миқдорига жи

арда тутати. I
қиймати тар
ш учун зарурий

бажарилган ба
объектини так
отнинг ишончл

а унинг фаоли
нисбатни кўрс

ган ёки тўланг
ар, содир бўлга

тивлари ёки а
тнинг қиймати

и хизматларга
мат индикатор

иш, ишлар ба
д маъмурий ва

иган, моддий-
ш доирасида с

корхона том

нг баҳолаш ва

суллар ва ёнда
га таъсири б

ишга доир хар

шаш материа

аларга эга бўл
и суммаси;

ун талаб қил
т учун тўланг

иш харажатл
н.

ш технологи

ворда қўллан
га объектни

ўзгартириш бо

тқасидаги ўзг
п йиллик ўсим

ашкил этади

и шундай м
қияси, жиҳ

дан ҳеч канд

аналог — асосий функционал, фойдаланиш ва ишлаб чиқариш тавсифларига кўра баҳолаш объектига ўхшаш, айнан бир хил вазифаларни бажарувчи объект. Фарқланишлар фақат конструктив тавсифларида (стандарт бутланиши, ташқи кўриниши, фаолият кўрсатиш шартлари ва бошқалар) ҳамда ишлаб чиқариш қувватларида намоён бўлиши мумкин;

аналог-объект — баҳолаш жараёнида улар ҳақидаги ахборотдан фойдаланиладиган айнан бир хил объект ёки аналог;

жамланган эскириш — машина ва ускуналар қийматининг улар техник-иқтисодий тавсифларини йўқотиши билан кечадиган кадрсизланиши;

жисмоний эскириш — фойдаланилиши давомида ишлаб чиқариш омиллари (корпус агрегатлар, материалларнинг эскириши, ишқаланиш, занглаш, вибрация ва бошқалар) таъсирида баҳолаш объекти тавсифларининг табиий ёмонлашуви, шунингдек авариялар, табиий офатлар ва бошқалар натижасида ёмонлашуви оқибатида машина ва ускуналар қийматининг пасайиши;

машина парки — мажмуада мавжуд бўлган (масалан, ишлаб чиқариш цехи кўринишида) бироқ технологик жиҳатдан ўзаро боғлиқ бўлмаган, якка тартибдаги техникадан иборат машина ва ускуналар бирликларининг жами. Машина ва ускуналар ишлаб чиқариш жараёнида ягона циклин босқичма-босқич функцияларини бажариши мумкин, бироқ машина парки техникасининг ҳар би бирлиги материалга ишлов беришнинг тугалланган жараёнини амалга ошириши муносабати билан машина паркини технологик мажмуадан фарқлаш зарур;

ташқи эскириш — машина ва ускуналарга истеъмол талабига таъсир кўрсатувчи ташқи омиллар (иқтисодий, экологик ва бошқа) ўзгариши оқибатида ушбу машина ва ускуналар қийматининг пасайиши;

технологик мажмуа — ташкилотнинг ишлаб чиқариш фаолиятида фойдаланиладиган ҳамда узлуксиз ишлаб чиқариш жараёнини таъминловчи технологик ва ташкилий жиҳатдан ўзаро боғлиқ машина ва ускуналарнинг, шунингдек компонентларнинг (инструментлар, материаллар, дастури таъминотлар ва бошқалар) жами;

функционал эскириш — ишлаб чиқаришнинг арзонлашиши ёки янгиларига нисбатан унумдорлиги пастроқлиги сабабли машина ва ускуналар истеъмол қийматининг қисман йўқотилиши.

IV. К И Р И Ш.

1. Баҳолаш объекти ҳақида умумий маълумотлар ва топшириқни белгилаш.

Баҳоланаётган объект (ном ива қисқача тавсифи):	Хоразм вилоят «Тоза худуд» давлат унитар корхонасига қарама-қарши техника ва автомашиналари
Баҳолаш объектига бўлган ҳуқуқлар	Тўла эгалик ҳуқуқи
Баҳолаш объектининг жойлашган жойи	Урганч шаҳар Э.Раҳим кўчаси 118-уй
Буюртмачи (номи, реквизитлари):	Хоразм вилоят «Тоза Худуд» ДУК Манзили: Урганч шаҳар Э.Раҳим кўчаси 118-уй Банк: АТИБ "Ипотека банк" Тинчлик филиали Урганч шаҳар х/р: 2010010002224860001 ИНН: 304938220 МФО: 00580
Баҳолаш мақсади ҳамда баҳолашда иштирок этаётган тарафлар мажбуриятлари	Хоразм вилоят «Тоза худуд» давлат унитар корхонасига қарама-қарши техника ва автомашиналарини бозор қиймати ҳақида буюртма тавсия бериш
Баҳолаш натижаларидан фойдаланиш мўлжали	Давлат-хусусий шерикчилик учун
Баҳолаш санаси:	21.04.2022 йил
Баҳолаш мақсадига мувофиқ бўлган қиймат тури	Бозор қиймати
Чекловчи шартлар	Баҳолаш натижалари баҳоланган кун ва ҳисоботда кўрсатилган мақсадлар учунгина тўғридир ҳамда баҳоловчи баҳоланаётган қиймати тўғрисида тавсия беради
Буюртмачи ёки у ваколат берган шахс тақдим этиши лозим бўлган бошланғич ахборот рўйхати	Эгалик ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжат, автотранспорт воситаси техник гувоҳномаси, қўшимча маълумотлар..
Баҳолаш ишларини бажариш муддатлари	Баҳолаш учун керак бўладиган маълумотлар тўплами тўлиқ тақдим қилингандан сўнг 20 кун.
Баҳоловчи суғуртаси:	Суғурта полиси: Полис рақами №0470/1310/1/2100336 2022 й. 19-августда «APEX INSURANCE» МЧЖ томонидан берилган

	амал қилиш муддати 18.08.2022 йилгача. «Urganch baholash va konsalting» МЧЖ Лицензия рақами BL 001, №0166 05.03.2012 йилда берилган, лицензияни амал қилиш муддати чегараланмаган. Манзил : Урганч шаҳар Й.Бобожонов кўчаси 8-уй Х/Р 20208000704955147001 «INFIN BANK» Хоразм вилоят филиали МФО - 01129 СТИР - 302198718 ХХТУТ - 83400 E-mail: ubk2012@mail.ru Баҳоловчи мутахассис – Саттаров Баҳрам Джаббарович, сертификати ҳисоб серияси № BS 003, рақами № 0517, 20 30-ноябрда Ўзбекистон Республикаси Давлат актив бошқариш агентлиги томонидан берилган
Баҳоловчилар ҳақида маълумот	
Баҳолаш ўтказиш учун асос :	16.04.2022 йилдаги №226841-сонли шартнома.
21.04.2022 йил ҳолатига Баҳолаш санасида ЎзР Марказий Банки томонидан аниқланган АҚШ доллари, Россия рубли ва Евро сўмга нисбатан қиймати	1 АҚШ доллари \$ = 11281,80 сўм
	1 Россия рубли = 138,57 сўм
	1 Евро = 12245,27 сўм

V. Асосий қисм.

5-1 Қабул қилинган (йўл қўйилган) чегаралар ва чегараловчи шартлар.

Баҳолаш тўғрисидаги ҳисобот куйидаги чегаралар ва чегараловчи шартларга тайёрланди:

- баҳолаш жараёнида, мулкдор ўзининг энг яхши манфаатларидан келиб чиққан ҳолда бошқарган деб ҳисоблаб ҳулосалар чиқарилди;
- объектни баҳолаш қийматига таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ва ушбу ҳисоботда ўтилганлардан ташқари, бирон-бир яширин нуқсонларга (дефектларга) эга эмас, агарда нуқсон тақдирда ҳам жавобгарлик баҳоловчи зиммасига юклатилмайди;
- ҳисоботда буюртмачи томонидан тақдим қилинган ахборот манбаларидан фойдаланилди
- тақдим қилинган маълумотлар ҳаққонийлиги учун буюртмачи жавобгар;
- муаллифнинг ёзма равишда розилигисиз баҳолаш ҳисоботидан тўлиқ ёки қисман нусха мумкин эмас;
- баҳолаш ҳисоботида кўрсатилган объектнинг баҳоланиш қиймати тўғрисидаги ҳуқуқий объектга тегишли. Ушбу объектни бирон-бир қисмини баҳоланиш қийматини бошқа бир бирон-бир қисмига ҳар қандай солиштириш ҳаққоний бўлмайди, агарда бу ҳолат баҳоланиш ҳисоботида кўрсатилмаган бўлса;
- ҳисобот тайёрлашда баҳоловчи фойдаланган дастлабки маълумотлар ишончли маълумотлар олинди ва ҳаққоний ҳисобланади. Шунга қарамай баҳоловчи уларнинг мутлақо тўғрилиги кўрсатиш бера олмайди. Шунинг учун мумкин бўлган жойда ахборот манбаларига керакли далиллар киритилди.
- баҳолаш натижалари ҳисоботда кўрсатилган мақсадлар учун ва фақат баҳоланган объектнинг ҳисобланади. Баҳоловчилар баҳоланаётган мулк нархига таъсир килувчи қўшимча қўшимча ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий ва табиий шароитлар бўйича ўзгартиришлар учун жавобгарлик зиммаларига олмайдилар;
- ушбу ҳисоботда келтирилган барча фикрлар жорий бозор ҳолатига асосланади. Баҳоловчи қарашлар вақт ўтиши билан ўзгариши мумкин.
- ушбу ҳисоботда корхона мулкни инвентарлаш ва аудит текшируви келтирилмаган. Баҳоловчи корхона томонидан тақдим этилган бухгалтерия маълумотларига асосланган. Ушбу баҳоловчи маълумотлари ҳаққоний деб қабул қилинган. Баҳоланиш натижалари фақат баҳоланиш ҳисоботида кўрсатилган мақсадлар учун ҳаққоний.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2020 йил 4 июндаги 3239-сон билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг ягона миллий баҳоланиш стандарти.

I Бўлим. Баҳоланиш фаолиятида фойдаланиладиган принциплар, атамалар ва тарифлар (1-қисм)
II Бўлим. Баҳоланишга оид вазифа (2-сон МБС)

Баҳоловчи

B. Sattarov

III Бўлим. Баҳолаш жараёнида ўтказиладиган ўрганишлар ва таҳлиллар (3-сон МБС)

IV Бўлим. Баҳолаш ҳақидаги ҳисоботни тузиш (4-сон МБС)

V Бўлим. Баҳолаш базалари (5-сон МБС)

VI Бўлим. Баҳолаш ёндашувлари ва усуллари (6-сон МБС)

VIII Бўлим. Машина ва ускуналарни баҳолаш (11-сон МБС)га ҳамда 1 — 6-сон МБСлари талаблари асосида амалга оширилади.

5-2. Ахборот йиғиш ва уни таҳлил қилиш.

5-2-1. Баҳолаш объектини идентификация қилиш.

Баҳолашда асосан айнан бир хил объектлар — худди баҳолаш объекти сингари битта ишлаб чиқарувчи томонидан тайёрланган ва айнан бир хил русумга, ишлаб чиқариш йилига ва бошқаларга эга бўлган объектлар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланилади;

айнан бир хил объектлар тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда аналоглар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланилади.

Аналоглар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланаётганда қуйидаги талабларга риоя этиш зарур: аналоглар ва баҳолаш объектининг тармоқдаги вазифаси (фойдаланиш, қўллаш соҳаси) бир хил бўлиши керак;

Баҳолаш объекти ва танланган аналоглар битта савдо русумига (брендга) эга бўлиши керак бундан савдо русуми ишлаб чиқаришдан олиб қўйилган ёки мазкур савдо русуми остида аналогларни ишлаб чиқариш тўхтатилган ҳоллар мустасно;

Баҳолаш объекти ва танланган аналоглар битта мамлакатда ишлаб чиқарилган, шунингдек ягона минтақавий сотиш бозорига (Европа, Осиё ва х.к.) эга бўлиши зарур. Аналогларнинг нархлари (сотиш ёки таклифлар) тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда тегишли тузатишларни киритган ҳолда бошқа минтақавий бозорлардаги ахборотдан фойдаланишга йўл қўйилади.

Баҳолаш объектини идентификация қилиш кўздан кечириш материалларига ишлов бериш, унинг паспорти ва рўйхатдан ўтказиш ҳужжатларини (улар мавжуд бўлганда) ўрганиш йўли билан ўтказилади.

Ўрнатилган қўшимча ускунага буюртмачи ва/ёки манфаатдор шахс томонидан тегишли техник рўхсат бериш ҳужжатлари ва баланс қиймати тўғрисидаги маълумотлар (юридик шахслар учун) тақдим этилади.

Баҳолаш объектларини идентификация қилиш мақсадида автотранспортни жойига бориб кўрилди. Ўрганиш натижасида Хоразм вилоят «Тоза Худуд» ДУК томонидан тақдим қилинган Техник ва автомашиналарини техник ҳолатини кўриқдан ўтказиш далолатномаси ҳамда техник гувоҳномаларида келтирилган маълумотлар билан солиштирилди. Двигатель, кузов ва бошқа маълумотлар ўрганилди ва солиштириш натижасида тўғрилиги аниқланди.

№	Номи ва русуми	Давлат рақами	Ишлаб чиқарилган йили	Тех паспорт №	Двигатель №	Кузов/шасси №	Техник ҳолат
1	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 013 OAA	2015	AAF3115879	325922	308285	Соз
2	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 014 OAA	2015	AAF3116039	323145	308314	Соз
3	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 016 OAA	2015	AAF2915528	323634	308305	Соз
4	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 356 MAA	2014	AAF3115875	197663	306801	Соз
5	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 357 MAA	2014	AAF3115932	198718	306811	Соз
6	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 358 MAA	2014	AAF3115934	185408	306722	Соз
7	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 680 ABA	2019	AAF0984830	787736	Рақамсиз	Соз
8	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 365 NAA	2014	AAF3140831	282031	400351	Соз
9	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 103 NAA	2014	AAF3120206	275805	400357	Соз
10	ISUZU NQR 71 PL (Крюковой погруз)	90871YAA	2018	AAF0469477	755337	313918	Соз
11	ISUZU NQR 71 PL (Самосвал)	90359MAA	2014	AAF2915531	186377	106693	Соз
12	WZ 30-25 Юклагич	90 321 DA	2014	UZ-AA 097006	00125	00260	Соз

13	Шантуи СД16 Булдозер	90 316 DA	2014	UZ-AA 096982	XXX	1035579
14	ISUZUNPR82LKL5VAY (Ассенизатор)	90227VAA	2017	AAF3116027	605071	401893
15	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 972 OAA	2015	AAF2915546	331769	400889
16	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 108 OAA	2015	AAF2915540	317849	400638
17	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 379 NAA	2014	AAF3140824	275787	400359
18	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 165 BBA	2019	AAF1265476	OBA101	315136
19	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 169 BBA	2019	AAF1265480	OBD845	315179
20	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 639 CBA	2021	AAF3515153	OGT036	318083
21	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 394 NAA	2013	AAF3140817	079181	304815

5.2.2 Аналог-объектларни танлаш ва аналог-объектлар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланиш хусусиятлари.

11-сон МБС доирасида машина ва ускуналар қийматини баҳолаш усулларини қўйиб, аналогларни танлаш ва улар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланишнинг қуйидаги устувор жўрнатилади:

баҳолашда асосан айнан бир хил объектлар — худди баҳолаш объекти сингари битта чиқарувчи томонидан тайёрланган ва айнан бир хил русумга, ишлаб чиқариш йилига ва бошқа бўлган объектлар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланилади;

айнан бир хил объектлар тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда аналоглар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланилади.

Аналоглар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланаётганда қуйидаги талабларга риоя этилиши керак: аналоглар ва баҳолаш объектининг тармоқдаги вазифаси (фойдаланиш, қўллаш соҳаси) хил бўлиши керак;

баҳолаш объекти ва танланган аналоглар битта савдо русумига (брендга) эга бўлиши керак; бундан савдо русуми ишлаб чиқаришдан олиб қўйилган ёки мазкур савдо русуми остида аниқлаш ишлаб чиқариш тўхтатилган ҳоллар мустасно;

баҳолаш объекти ва танланган аналоглар битта мамлакатда ишлаб чиқарилган, шунингдек минтақавий сотиш бозорига (Европа, Осиё ва ҳ.к.) эга бўлиши зарур. Аналогларнинг нархлари ёки таклифлар) тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда тегишли тузатишларни киритган ҳолда минтақавий бозорлардаги ахборотдан фойдаланишга йўл қўйилади.

VI. Баҳолаш ёндашувлари ва усулларини танлаш, асослаш ва қўллаш.

Машина ва ускуналарни баҳолаш қиймати, даромад ва харажат ёндашувлари асосида талабларига риоя этган ҳолда амалга оширилади. Ҳар бир баҳолаш ёндашуви доирасида 11-сон белгиланган баҳолаш усулларини танлашни баҳоловчи баҳолаш мақсади, баҳолаш хусусияти ва ривожланиш имкониятлари, чекловчи шартлар, ахборот базаси мавжудлиги тўлиқлигини ҳисобга олиб мустақил амалга оширилади.

6.1. Харажат ёндашуви.

Баҳолаш объектини баҳолашда харажат ёндашуви жамланган эскиришни чекловчи баҳолаш объектининг қисмлари ва (ёки) қўшимча ускуна қийматини ҳисобга олиб баҳолаш тикланиш қийматини аниқлашга ёхуд алмаштиришга асосланган.

Баҳолаш объектининг қийматини баҳолашда харажат ёндашуви ҳисоб-китобларни бошқичларига риоя этишни ўз ичига олади:

тўлиқ тикланиш қийматини ёки алмаштириш қийматини аниқлаш;

баҳолаш объектига ўрнатилган, баҳолаш объектининг стандарт бутланишига (зарур бўлганда) кирмайдиган қўшимча ускунанинг қийматини аниқлаш;

баҳолаш объектининг товар қиймати йўқотилиши ҳажмини аниқлаш;

қўшимча ускуна қиймати ва жамланган эскиришнинг қиймат кўрсаткичини ҳисобга олиб ҳолда тўлиқ тикланиш ёки алмаштириш қиймати ўртасидаги фарқ сифатида баҳолаш қийматини аниқлаш.

Тикланиш қиймати ёки алмаштириш қийматини аниқлаш қуйидаги усуллардан фойдаланиш керак:

алмаштириш усули;

Cоз

Cоз

Cоз

Cоз

Cоз

Cоз

Cоз

Cоз

Cоз

ан

длаганда
ихатларита ишл
аларга эг

ғрисидаги

ш зарур:
ҳаси) бииши керак
алогларнидек, ягон
ари (сотил
лда бошкб-сон МБ
сон МБобъекти
ти ва униирган ҳол
лаш объект

нг қуйида

ур ҳоллар

исобга ол
объектин

рини қў

таров

турдош объект нархи бўйича ҳисоблаш усули;

элементма-элемент ҳисоблаш усули;

қийматни индексациялаш усули.

Алмаштириш усули аналог (аниқ ёки тахминий) объектлар тўғрисидаги нарх ахборотидан (битим далиллари ва/ёки етказиб берувчиларнинг таклифлари тўғрисидаги ахборот) фойдаланган ҳолда қўлланилади.

6.2 Қиёсий ёндашуви.

Қиёсий ёндашувдан, қоида тариқасида турдош бўлган машиналар ва ускуналарни, масалан саноат ускуналари, алоҳида турдаги офис ускуналари ва ҳ.к.ларни баҳолаш учун фойдаланилади.

Машина ва ускуналарнинг кўпчилик турлари ихтисослаштирилган бўлиб, бундай объектларни сотиш ҳақида тўғридан-тўғри далиллар бўлмаганда, бозор маълумотларининг етарли эмаслиги ёки йўқлиги шароитида қиймат ҳақида даромад ёки харажат ёндашувидан фойдаланиб хулоса беришни таклиф қилиш керак.

Қиёсий ёндашув айнан бир хил объектлар ва/ёки аналогларнинг сотилишига доир бозор маълумотларидан келиб чиқиб баҳолаш объектининг қийматини аниқлашга асосланади. Айнан бир хил объект ёки аналог билан битимлар тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда, ишлаб чиқарувчи заводлар, етказиб берувчилар таклифлари тўғрисидаги ахборот асосида қиёсий ёндашувдан фойдаланиш мумкин.

Аналогларни танлаш уларнинг баҳолаш объекти билан техник, технологик, жисмоний ва иқтисодий тавсифлари бўйича ўхшашлиги асосида амалга оширилади. Қиёсий ёндашув айнан бир хил объектлар ва/ёки аналогларнинг сотилишига доир бозор маълумотларидан келиб чиқиб баҳолаш объектининг қийматини аниқлашга асосланади. Айнан бир хил объект ёки аналог билан битимлар тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда, ишлаб чиқарувчи заводлар, етказиб берувчилар таклифлари тўғрисидаги ахборот асосида қиёсий ёндашувдан фойдаланиш мумкин.

Аналогларни танлаш уларнинг баҳолаш объекти билан техник, технологик, жисмоний ва иқтисодий тавсифлари бўйича ўхшашлиги асосида амалга оширилади.

Машина ва ускуналарни баҳолашда қиёсий ёндашув қуйидаги усуллар ёрдамида амалга оширилади:

сотувларни тўғридан-тўғри қиёслаш усули;

статистик таҳлил усули

Қиёсий ёндашувда сотувларни тўғридан-тўғри қиёслаш усули айнан бир хил ёки аналог объектлар нархига уларнинг баҳолаш объектидан фарқланишига қараб тегишли тузатишлар (қиймат ва/ёки фоиз) киритиш орқали қўлланилади.

Статистик таҳлил усуллари корреляцион ва регрессион таҳлил усуллари билан ўрганиладиган ўзгарувчан усуллар ўртасидаги статистик алоқаларни аниқлашдан иборатдир.

Аналогларни танлашдаги асосий талаб функционал мақсадига кўра тармоқ бўйича ва конструктив-технологик ўхшашлиги ҳисобланади.

6.3. Даромад ёндашуви.

Машина ва ускуналарни баҳолашда даромад ёндашуви қўлланилган тақдирда актив(лар) хизмат муддати давомида шаклландиган кутилаётган пул оқимлари, шунингдек активнинг хизмат муддати охиридаги қиймати ҳисобга олинishi лозим.

Даромад ёндашуви машина ва ускуналарни ялпи бизнес доирасида баҳолашда қўлланилмайди, фойдани тўғридан-тўғри капиталлаштириш усули;

қолдиқ усули;

бир хил самарадор функционал аналог усули билан амалга оширилади.

Фойдани капиталлаштириш усули баҳолаш объектидан фойдаланишдан келадиган фойдан жорий қийматга келтиришга асосланган.

Мулқдорнинг операцион харажатларини чегирган ҳолда баҳолаш объектини ижара беришдан ҳосил бўлган йиллик пул оқими фойда сифатида қабул қилинади.

Фойдани тўғридан-тўғри капиталлаштириш усули, технологик мажмуадан қатъи назар даромад ҳосил қилишга қодир бўлган яқка тартибдаги объектидан иборат баҳолаш объектларини нисбатан қўлланилади.

Қолдиқ усули баҳолаш объекти томонидан технологик мажмуа сифатида ҳосил қилинадиган соф операцион даромадни капиталлаштиришга асосланади.

Ишлаб чиқариш бўлинмасини технологик мажмуа билан ажратишнинг имкони мавжуд бўлмаганда баҳолаш объектининг қийматини баҳолашга даромад ёндашуви қўлланилмайди.

6.4. Харажат ёндашувида баҳолаш.

Машина ва ускуналар қийматини баҳолашда харажат ёндашуви тикланиш қийматини қийинчалик унда жамланган эскиришнинг аниқланган элементлари келтириб чиқарган қадрсизланиш

(жисмоний, функционал ва иқтисодий) ҳисобга олган ҳолда ҳисоблаш йўли билан баҳолаш объектнинг жорий қийматини аниқлашга асосланади.

Харажат ёндашуви кўпроқ алоҳида ихтисослаштирилган активларни ёки махсус мақсадларда объектларни баҳолашда қўлланилади. Биринчи қадамда бозор иштирокчиси кўпроқ харажат такрор ишлаб чиқаришга ёки алмаштиришга кетишини аниқлаши, шундан келиб чиқиб, баҳоланаётган объектни алмаштириш харажатлари ҳисоблаб чиқилиши керак.

Алмаштириш харажатлари — бу бир хил фойдалиликдаги муқобил активни сотиб олиш харажатларидир, бунда худди шундай функционал имкониятларни таъминловчи замонавий эквивалент ёки баҳоланаётган объектнинг аниқ нусхасини такрор ишлаб чиқариш харажатлари ҳақида сўз бориши мумкин. Алмаштириш харажатлари ҳақида ахборот олингандан кейин қийматга жисмоний функционал, технологик ёки иқтисодий эскириш таъсирини акс эттириш мақсадида тузатиш киритилиши лозим.

Алмаштириш харажатларини аниқлаб олгандан кейин жисмоний, функционал, технологик ва иқтисодий эскиришни акс эттириш мақсадида чегиришларни амалга ошириш керак.

Харажат ёндашуви доирасида мавжуд бўлган ахборотдан келиб чиқиб қуйидаги усуллар бири қўлланилади:

- такрор ишлаб чиқариш қолдиқ қиймати усули;
- алмаштириш усули;
- турдош объект нархи бўйича ҳисоблаш усули;
- элементма-элемент ҳисоблаш усули;
- қийматни индексация қилиш усули.

Такрор ишлаб чиқариш қолдиқ қиймати усули қийматни аниқлаш учун бир хил ўхшаш объектларнинг нархи ҳақидаги ахборотдан фойдаланишни назарда тутаяди.

Алмаштириш қийматини аниқлаш учун алмаштириш усули айнан бир хил объектлар аналоглар тўғрисидаги нарх ахборотини кейинчалик ишлаб чиқариш, техник ва технологик тавсифлардаги тафовутларга қараб тузатишлардан, шунингдек вақт мобайнида нархлар ўзгариши ҳисобга олувчи тузатишлардан келиб чиқиб қўллашни назарда тутаяди.

Турдош объект нархи бўйича ҳисоблаш усули кейинчалик асосий ишлаб чиқариш кўрсаткичларидаги фарқланишларга тузатишлар киритиш орқали аналог тўғрисидаги нарх ахбороти (нархи маълум бўлганда) асосланган ҳолда баҳолаш объекти қийматини аниқлашга асосланади.

Қийматни индексация қилиш усули жорий нархларга мос келтириш учун баҳолаш объектнинг базавий (бошланғич ёки тикланиш) қийматига нархлар қимматлашишининг статистик индексларини қўллашга асосланади.

Алмаштириш усули аналог (аниқ ёки тахминий) объектлар тўғрисидаги нарх ахбороти (битим далиллари ва/ёки етказиб берувчиларнинг таклифлари тўғрисидаги ахборот) фойдаланган ҳолда қўлланилади.

Баҳолаш объектини баҳолашда харажат ёндашуви жамланган эскиришни чегирган баҳолаш объектнинг қисмлари ва (ёки) қўшимча ускуна қийматини ҳисобга олиб баҳолаш объект тикланиш қийматини аниқлашга ёхуд алмаштиришга асосланган.

Баҳолаш объектнинг қийматини баҳолашда харажат ёндашуви ҳисоб-китобларнинг қуйидаги усулларига риоя этишни ўз ичига олади:

- тўлиқ тикланиш қийматини ёки алмаштириш қийматини аниқлаш;
- баҳолаш объектига ўрнатилган, баҳолаш объектнинг стандарт бутланишига (зарур ҳолда кирмайдиган қўшимча ускунанинг қийматини аниқлаш);
- баҳолаш объектнинг товар қиймати йўқотилиши ҳажмини аниқлаш;
- қўшимча ускуна қиймати ва жамланган эскиришнинг қиймат кўрсаткичини ҳисобга олган ҳолда тўлиқ тикланиш ёки алмаштириш қиймати ўртасидаги фарқ сифатида баҳолаш объект қийматини аниқлаш.

Тикланиш қиймати ёки алмаштириш қийматини аниқлаш қуйидаги усуллардан бирини орқали амалга оширилади:

Алмаштириш усули аналог (аниқ ёки тахминий) объектлар тўғрисидаги нарх ахбороти (битим далиллари ва/ёки етказиб берувчиларнинг таклифлари тўғрисидаги ахборот) фойдаланган ҳолда қўлланилади.

Аналог-объектларнинг битим ёки таклиф нархига тузатишларнинг қуйидаги асосий усулларини киритилиши мумкин:

- ишлаб чиқариш, техник, технологик, функционал тавсифлари, бутланиши, жиҳозлаш ва тасвир х.к. бўйича тафовутларга қараб тузатиш киритиш;
- ташиш, битимни расмийлаштириш, солиқ ва йиғимларга қараб тузатиш киритиш;
- аналог-объектнинг жойлашган жойига қараб тузатиш киритиш;

и объектинин
максадлардаг
аражат такро
баҳоланаётга

сотиб олиш
вий эквивален
ида сўз бориш
га жисмони
адида тузати

даги усуллард

бир хил ўхи

ил объектлар
с ва техноло
хлар ўзгариш

ишлаб чика
и нарх ахбор
осланади.
ш учун баҳ
шининг стати

нарх ахборот
фойдаланган

ни чегирган
б баҳолаш об

обларнинг куй

ига (зарур хол

ачини ҳисобга
баҳолаш объек

ардан бирини

иги нарх ахбор
от) фойдаланган

идаги асосий

иши, жиҳозла

киритиш;

нархлар ўзгариши динамикасини ҳисобга олиб тузатиш киритиш (аналогларга доир битимлар ва таклифлар тўғрисидаги ахборот олинганига бир йилдан ортиқ бўлган тақдирда қўлланилади).

Битимлар ва таклифларнинг нархларига нархни шакллантирувчи бошқа омилларни ҳисобга олиб тузатишлар киритилиши ҳам мумкин.

Турдош объект нархи бўйича ҳисоблаш усулини қўллаган ҳолда баҳолаш объектининг киймати куйидаги тартибда аниқланади:

баҳоланаётган объект учун аввало тайёрлаш технологияси, фойдаланадиган материаллари, конструкциялари бўйича баҳоланаётган объектга ўхшаш турдош объект танланади. Турдош объектининг нархи маълум бўлиши керак;

Хоразм вилоят «Тоza худуд» давлат унитар корхонаси Гурлан туман филиалига бириктирилган техника ва автомашиналарини харажат ёндашувида баҳолаш жараёнини уларни аниқ нусхасини яратиш ёки уни ўхшашига алмаштириш харажатларининг жисмоний эскириши чегириб ташланган ҳолда ҳисоблашга асосланади.

Тикланиш қийматини аниқлаш.

1. Хоразм вилоят «Тоza худуд» давлат унитар корхонаси Гурлан туман филиалига бириктирилган техника ва автомашиналарини тикланиш қийматини аниқлашда интернетнинг <https://grandmotors.uz>, www.prom.uz, <https://glotr.uz>, сайтиларидаги тижорат таклиф нархларидан фойдаланилди тикланиш қиймати аниқланди.

№	Номи	Давлат рақами	Тикланиш қиймати (сўм)
1	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 013 OAA	730 000 000
2	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 014 OAA	730 000 000
3	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 016 OAA	730 000 000
4	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 356 MAA	730 000 000
5	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 357 MAA	730 000 000
6	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 358 MAA	730 000 000
7	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 680 ABA	730 000 000
8	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 365 NAA	894 000 000
9	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 103 NAA	894 000 000
10	ISUZU NQR 71 PL (Крюковой погруз)	90871YAA	999 000 000
11	ISUZU NQR 71 PL (Самосвал)	90359MAA	545 000 000
12	WZ 30-25 Юклагич	90 321 DA	550 000 000
13	Шантуи СД16 Бульдозер	90 316 DA	1 160 000 000
14	ISUZUNPR82LKL5VAY (Ассенизатор)	90227VAA	540 000 000
15	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 972 OAA	894 000 000
16	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 108 OAA	894 000 000
17	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 379 NAA	894 000 000
18	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 165 BBA	730 000 000
19	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 169 BBA	730 000 000
20	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 639 CBA	730 000 000
21	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 394 NAA	730 000 000

Эскириш ҳисоб-китоблари

Машина ва ускуналар жисмоний ҳолатининг эксперт баҳолари
ШКАЛАСИ

Ҳолатнинг баёни	Техник ҳолатнинг тавсифи	Хизмат муддатининг қолдиғи,	Эскириш фоизда
-----------------	--------------------------	-----------------------------	----------------

		фоизда	
Янги	Янги, бироқ давлат органларида рўйхатдан ўтказилмаган, аъло даражадаги ҳолатда, савдога тайёрлашдан кейинги даврда, фойдаланиш белгилари мавжуд эмас.	100 95	0 5
Жуда яхши	Деярли янги, фойдаланишнинг кафолатли даврида, техник хизматлар ҳажми кўрсатилган ва таъмирга ёки бирор-бир қисмини алмаштиришга эҳтиёжсиз.	90 85	10 15
Яхши	Фойдаланишнинг кафолатли давридан кейинги даврда, техник хизматлар ҳажми кўрсатилган, жорий таъмирга ёки бирор-бир қисмини алмаштиришга эҳтиёжсиз. Мукамал таъмирдан сўнг.	80 75 70 65	20 25 30 35
Қониқарли	Олдин фойдаланишда бўлган, техник хизматлар ҳажми кўрсатилган, жорий таъмирга ёки айрим деталларни алмаштиришга эҳтиёж бор, лок-бўёқ копланасининг бироз зарарланиши мавжуд.	60 55 50 45 40	40 45 50 55 60
Шартли-яроқли	Олдин фойдаланишда бўлган, агрегатлар жорий таъмирдан чиққач, кузов (кабина) таъмирлангач (алмаштирилгач) кейинчалик фойдаланишга яроқли.	35 30 25 20	
Қониқарсиз	Олдин фойдаланишда бўлган, рақамли агрегатларнинг (двигатель, кузов, рамалар) мукамал таъмирланиши ёки алмаштирилиши, тўлиқ бўялиши талаб қилинади.	15 10	
Қўллашга яроқсиз ёки лом	Олдин фойдаланишда бўлган, бажарилиши иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқликдан ошадиган ҳажмда таъмирга талаб бор; буни бажариш учун техник имкониятнинг йўқлиги; фойдаланишга ва таъмирга яроқли эмас.	2,5 0	

Баҳолаш объектининг баҳолаш санасидаги жамланган эскириши унинг жисмоний (жисмоний эскириш), баҳолаш объекти бозорнинг замонавий талабларига мувофиқ (функционал эскириш), шунингдек ташқи омилларнинг таъсири остида қийматининг пасайиши (ташқи/иқтисодий эскириш) келиб чиқиб баҳолаш объектини кўздан кечириш натижалари аниқланади. Жамланган эскириш 100 фоиздан ортиқ бўлиши мумкин эмас.

Жамланган эскириш тикланиш қийматидан (коэффициент кўрсаткичи) ёки пул алмаштириш қийматидан (мутлак миқдор) фоизларда ёки улушларда аниқланиши мумкин.

Жамланган эскириш қуйидаги формулага мувофиқ аниқланади:

$$I_{\text{нак}} = 1 - (1 - I_{\text{физ}}) * (1 - I_{\text{функ}}) * (1 - I_{\text{вн}}) \text{ бу ерда:}$$

$I_{\text{нак}}$ — баҳолаш объекти жамланган эскиришининг коэффициент кўрсаткичи;

$I_{\text{физ}}$ — баҳолаш объекти жисмоний эскиришининг коэффициент кўрсаткичи;

$I_{\text{функ}}$ — баҳолаш объекти функционал эскиришининг коэффициент кўрсаткичи;

$I_{\text{вн}}$ — баҳолаш объекти ташқи эскиришининг коэффициент кўрсаткичи.

Баҳолаш объектининг жисмоний эскириши қуйидаги усуллардан бири билан аниқ асосий параметрнинг ёмонлашуви усули;

норматив эскириш усули;

жисмоний эскиришни ўлчашнинг тўғридан-тўғри усули;

хронологик ёшга тузатиш киритиш усули;

тикланиш усули;

ўртача ўлчанган эскириш усули;

ёшни ва қилинган капитал таъмирлашларни ҳисобга олиш усули;

эксперт-таҳлилий усул.

Асосий параметрининг ёмонлашуви усули жисмоний эскириш баҳолаш объектига хос муайян бир фойдаланиш параметрининг (унумдорлиги, аниқлиги, қуввати, ёнилғи сарфи ва ҳ.к.) ёмонлашувида намоён бўлишини назарда тутати. Агар мазкур турдаги машина/ускуналар учун шундай параметр топилган бўлса, у ҳолда жисмоний эскириш қуйидаги тартибда ҳисобланади:

Харажат ёндашувини қўллаганда баҳолаш объектининг қиймати жамланган эскиришни чегирган ва ташқи қимматлашувни ҳисобга олган ҳолда баҳолаш объектининг тикланиш қиймати (алмаштириш қиймати) сифатида аниқланади. Баҳолаш объекти қийматини ҳисоблаш формуласи:

$$C = C_T \times (100\% - I_{\text{эск}})$$

Бу ерда: C_T — баҳолаш объектининг тикланиш қиймати ёки алмаштириш қиймати;

$I_{\text{эск}}$ — баҳолаш объектининг жамланган эскириши, фоизда.

Хоразм вилоят «Тоза Худуд» ДУК томонидан тақдим килинган Техника ва автомашиналарини техник ҳолатини кўриқдан ўтказиш далолатномаси ҳамда техник ҳолатини аниқлаш жадвалига асосан эскириши қуйидагича.

№	Номи	Давлат рақами	Тикланиш қиймати (сўм)	Эскириш фоизи	Баҳоланиш қиймати (сўм)
1	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 013 OAA	730 000 000	70	219 000 000
2	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 014 OAA	730 000 000	70	219 000 000
3	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 016 OAA	730 000 000	70	219 000 000
4	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 356 MAA	730 000 000	70	219 000 000
5	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 357 MAA	730 000 000	70	219 000 000
6	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 358 MAA	730 000 000	70	219 000 000
7	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 680 ABA	730 000 000	55	328 500 000
8	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 365 NAA	894 000 000	70	268 200 000
9	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 103 NAA	894 000 000	70	268 200 000
10	ISUZU NQR 71 PL (Крюковой погруз)	90871YAA	999 000 000	60	399 600 000
11	ISUZU NQR 71 PL (Самосвал)	90359MAA	545 000 000	70	163 500 000
12	WZ 30-25 Юклагич	90 321 DA	550 000 000	70	165 000 000
13	Шангуи СД16 Булдозер	90 316 DA	1 160 000 000	70	348 000 000
14	ISUZUNPR82LKL5V AY (Ассенизатор)	90227VAA	540 000 000	60	216 000 000
15	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 972 OAA	894 000 000	70	268 200 000
16	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 108 OAA	894 000 000	70	268 200 000
17	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 379 NAA	894 000 000	70	268 200 000
18	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 165 BBA	730 000 000	55	328 500 000
19	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 169 BBA	730 000 000	55	328 500 000
20	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 639 CBA	730 000 000	5	693 500 000
21	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 394 NAA	730 000 000	75	182 500 000

6.5. Даромад ёндашувида баҳолаш.

Даромад ёндашуви машина ва ускуналарнинг жорий қийматини улардан фойдаланишдан (эксплуатация қилишдан) олинган келгусидаги даромадларнинг йиғиндиси сифатида аниқлаш асосланади.

11-сон МБС доирасида даромад ёндашуви куйидаги усулларни қўллаш йўли билан амал оширилади:

- фойдани тўғридан-тўғри капиталлаштириш усули;
- қолдиқ усули;
- тенг самарали функционал аналог усули.

Даромад ёндашуви усуллари баҳолаш объектдан фойдаланишдан соф операцион даромад миқдорини капиталлаштиришга асосланган.

Соф операцион даромад операцион харажатлар суммасини ялпи даромад миқдоридан айирини йўли билан аниқланади. Бунда, шунингдек, соф операцион даромаднинг миқдори савдо маркаси (бренди) учун пул устамасидан тозаланган бўлиши зарур.

Соф операцион даромаднинг ўртача йиллик миқдорига жорий молия йили давомида баҳолаш объектнинг юкланганлигини ҳисобга олган ҳолда тузатиш киритилади.

Даромадни тўғридан-тўғри капиталлаштириш усули куйидаги формулага мувофиқ амал оширилади:

$$C = \frac{\text{ЧОД}}{R_k} \text{ бу ерда:}$$

C — баҳолаш объектнинг қиймати;

ЧОД — соф операцион даромад;

R_k — капиталлаштириш ставкаси (коэффициент ифодасида).

Ушбу автомашина кишлоқ хўжалик техникаларни баҳолаш жараёнида ундан олинган мулк бўлган даромадларни аниқлашни имкони бўлмаганлиги сабабли даромад ёндашувидан воз кечилди.

6.6. Қиёсий ёндашувида баҳолаш.

Қийматни қиёсий ёндашув билан ҳисоблаш куйидаги кетма-кетликда амалга оширилади:

- бозорни тадқиқ этиш, аналог-объектлар бўйича ахборотни таҳлил қилиш ва йиғиш;
- қиёслаш аналогларини танлаш;
- қиёслаш бирликларини аниқлаш;
- қиёслаш элементларини танлаш;
- қийматни ҳисоблаш усулларини танлаш;
- қиёслаш элементлари бўйича тузатишларни ҳисоблаш;
- аналог-объектлар нархига (қийматига) тузатишлар киритиш;
- баҳолаш объекти қийматини аниқлаш.

Машина ва ускуналар бозори аналог-объектларга доир битимлар (таклифлар) тўғрисида ахборот мақсадида тадқиқ ва таҳлил қилинади.

Қиёсий ёндашув усулларини қўллашда камида 2 та аналог-объект тўғрисида ахборот йиғиш лозим.

Қиёслаш бирликлари баҳолаш объекти ва аналог-объектлар тўғрисида ахборот мавжудлигини аниқланади.

Куйидагилар машина ва ускуналар қийматини баҳолашда асосий қиёслаш бирликлари ҳисобланади:

- техник тавсифлар — унумдорлиги ёки қуввати, юк кўтариши, юк тортиши, иш макони ҳақиқатлиги, автоматлаштириш даражаси ва ҳ.к.;
- фойдаланиш тавсифлари — автоматик, ярим автоматик ёки ноавтоматик фойдаланилиши, ташлаш, чидамлиги, таъмирга яроқлилиги, бут сақланганлиги ва ҳ.к.;
- конструктив тавсифлар — массаси, оғирлиги, асосий конструктив материалларнинг таркиби ва сифати;
- иктисодий тавсифлар — машиналар вақт бирлигида, маҳсулот ёки ишлар бирлигида кўрсатганда турли захиралар сарфланиши.

Баҳоловчи ўзида мавжуд ахборот ва баҳолаш объектнинг хусусиятларига (ноёблигига) қараб объектнинг бошқа тавсифларидан ҳам қиёслаш бирликлари сифатида фойдаланиши мумкин.

Баҳолаш объекти ва аналог-объектларни қиёслаш бирлиги бўйича солиштириш асосида элементлари танланади:

мулкий ҳуқуқлар — баҳолаш объекти ва (ёки) аналог-объектлар сотилганда ўтадиган мулкнинг таҳлил қилинади;

молиялаштириш шартлари — баҳолаш объекти ва (ёки) аналог-объектнинг бозор қийматини кўрсатадиган тўлов шартлари (бўлиб тўлаш, кредит, лизинг в.б.) таҳлил қилинади;

бозор ҳолати (сотиш вақти) — аналог-объектларга нархларнинг ўзгариши таҳлил қилинади;

сотиш шартлари — сотувчи ва харидор ўртасидаги бозорга хос бўлмаган муносабатлар аниқлаш;

физик тавсифлар — баҳолаш объекти ва аналог-объектларнинг техник-фойдаланиш тавсифларини таҳлил қилинади ва ҳисоби юритилади. Ҳажмлардаги, конструктив қисмлардаги (элементлардаги), техника (эскириш фойзи), жорий фойдаланиш хусусияти, қўшимча бутланиши ва бошқа фарқлари таҳлил қилинади.

фойдаланиш шартлари — баҳолаш объекти ва аналог-объектлардан фойдаланишдаги фарқлар (жорий фойдаланиш, функционал фойдаланиш), шунингдек мазкур фарқларнинг аналог-объектлар нархига таъсири аниқланади;

баҳолаш объектининг нархига таъсир кўрсатувчи бошқа қиёслаш элементлари.

Қиёслаш элементларини танлаш ушбу Методиканинг 5-боби талабларини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади.

Физик тавсифларни қиёслаш элементлари сифатида икки гуруҳга ажратиш мумкин:

баҳолаш объектининг конструкциясига (стандарт бутланишига) тегишли бўлган (ишлаб чиқарувчи томонидан ўрнатилган туркум бутлаш қисмларининг мавжуд эмаслиги, қўшимча бутлашнинг мавжудлиги, туркум ишлаб чиқариладиган конструкциянинг жиддий ўзгартирилганлиги билан боғлиқ тузатишлар);

баҳолаш объектининг ҳақиқатдаги техник ҳолатига тегишли бўлган (баҳолаш объектидан фойдаланишнинг узлуксизлиги режими, баҳолаш объекти асосий тизимлари ва қисмларининг жиддий бўлмаган фойдаланиш нуқсонлари, фойдаланишдаги, авариявий жиддий шикастланиш ва нуқсонлар, баҳолаш объекти товар кўринишининг (кийматининг) йўқотилиши билан боғлиқ тузатишлар).

Қиёсий ёндашув қуйидаги усулларнинг биридан фойдаланган ҳолда амалга оширилади:

сотишларни тўғридан-тўғри қиёслаш усули;

статистик таҳлил усуллари.

Сотишларни тўғридан-тўғри қиёслаш усулини қўллашда баҳоловчи худди шундай объектларнинг сотилиш нархлари тўғрисида ва ёки сотиш ҳақидаги таклифлари тўғрисида ахборотга эга бўлиши керак.

Худди шундай объектнинг нархи (ёки сотиш ҳақидаги таклифи) баҳолаш объектининг қийматини тайинлаш учун асос бўлиб хизмат қилади. Ўрин босувчининг тўлиқ қиймати тузатишлар ёрдамида баҳолаш шартларига мослаштирилган аналогнинг нархига тенгдир.

Сотишларни тўғридан-тўғри қиёслаш усули аналогларнинг нархларига тегишли тузатишларни киритиш йўли билан қуйидаги формулага биноан амалга оширилади:

$$C = C_{ан} * K_{фв} / (1 - K_{из}) * K_1 * K_2 * K_3 * \dots * K_n + / - C_{доп},$$

бу ерда:

C — баҳолаш объектининг нархи;

$C_{ан}$ — аналог объектининг нархи;

$K_{фв}$ — аналоглар нархларининг вақт омили бўйича (ишлаб чиқарилган пайтидан бошлаб баҳолаш пайтигача) ўзгаришини ҳисобга олувчи коэффицент;

$K_{из}$ — ишлаб чиқарилган пайтидан бошлаб баҳолаш пайтигача фойдаланиш даврида аналогнинг жисмоний эскиришини ҳисобга олувчи коэффицент;

$K_1 * K_2 * K_3 * \dots * K_n$ — баҳоланаётган объект ва аналогнинг параметрлари қийматидаги фарқларнинг ҳисобга олувчи тузатувчи коэффицентлар;

$C_{доп}$ — аналог-объект қўшимча қурилмаларнинг мавжудлиги билан фарқланиб турадиган нарх.

Баҳолаш объекти ва аналогларнинг жисмоний ҳолатига тузатишлар (ишлаб чиқарилган пайтидан бошлаб баҳолаш пайтигача фойдаланиш даврида аналогнинг жисмоний эскиришини ҳисобга олувчи тузатиш):

$$K_{из} = \frac{(1 - I_{объект})}{(1 - I_{аналог})}$$

бу ерда:

$K_{из}$ — эскиришга тузатиш киритувчи коэффицент;

$I_{объект}$ — баҳолаш объекти жисмоний эскиришининг коэффицент кўрсаткичи;

$I_{аналог}$ — аналог-объект жисмоний эскиришининг коэффицент кўрсаткичи.

Автомашина кишлоқ хўжалик техникаларнинг таққослаш усули бўйича баҳолашда Ўзбекистон Республикасидаги бозорларда сотилган расмий манбаларда кўрсатилмаганлиги ва интернет тармоғидаги эълонларни ўрганиб чиқилганда ушбу объектга ўхшаш объектни сотилганлиги ҳақидаги маълумотла www.bibi.uz, www.avtobor.uz, www.goldenpages.uz, веб – саҳифаларида мавжуд эмас. Шу сабабли қиёсий ёндашувда баҳолаш ишларидан воз кечилди.

VII. Қўлланилган баҳолаш ёндашувларининг натижаларини мувофиқлаштириш ва баҳолаш объектининг якуний қийматини аниқлаш

Баҳолаш натижаларини мувофиқлаштириш ҳамда баҳолашнинг турли ёндашувларини қўлланилган натижаларни ўлчаш ва қиёслаш йўли билан баҳолаш объектининг якуний қийматини аниқлаш қуйидаги усуллардан бири ёрдамида амалга оширилади:

мантикий мувофиқлаштириш усулида баҳоловчи амалга оширадиган таҳлил асосида, барча муҳим параметрларни ҳисобга олган ҳолда солиштирма ўлчамларни танлашдан иборат. Баҳоловчи томонидан устувор ёндашув белгиланади, қолган ёндашувларнинг натижаларидан эса устувор ёндашув ёрдамида олинган натижани текшириш ва унга тузатиш киритиш учун фойдаланилади;

математик ўлчаш усулида баҳолашга турлича ёндашувлар билан олинган натижаларнинг ўлчушларини аниқлаш учун бир нечта мезонлардан фойдаланилади, уларнинг ёрдамида қўлланилган ҳисоблаш усулининг афзалликлари ёки камчиликлари муайян объектни баҳолаш хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда тавсифланади.

Улушларни аниқлашда баҳоловчи қуйидаги асосий омилларни таҳлил қилиши лозим:

баҳолаш мақсадини ва баҳолаш натижаларидан фойдаланиш мўлжалини;
 баҳолаш объектининг хусусиятини;
 таҳлил ва ҳисоб-китоблар ўтказилишига асос бўлган ахборотнинг батафсиллигини;
 баҳолаш ёндашуви баҳолаш объектига ўхшаш объектларнинг қоида тарикасидаги харидорлар
 ва сотувчилари мотивациясини акс эттиришга қодирлигини;
 баҳолаш ёндашуви бозор конъюнктурасини ҳисобга олишга қодирлигини.
 Баҳолаш объекти қийматининг якуний миқдори қуйидаги формула бўйича аниқланади:

$$C_{ис} = (C_d * K_1) + (C_c * K_2) + (C_3 * K_3),$$

бу ерда:

$C_{ис}$ — баҳолаш объектининг якуний қиймати;

C_d, C_c, C_3 — тегишинча даромад, қиёсий ва харажат ёндашувлари билан аниқланган қиймат

K_1, K_2, K_3 — ҳар бир баҳолаш ёндашуви учун танланган тегишли салмоқларни белгил
 коэффициентлар.

Бунда қуйидаги шарт бажарилиши лозим:

$$K_1 + K_2 + K_3 = 1$$

Тўпланган ахборот натижасининг тасдиғини ва тегишли ҳисоб-китобларни ўз ичига
 баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда баҳоловчининг баҳолаш объекти қийматида доир хулосаси т
 этилади.

Улушларни аниқлашда баҳоловчи қуйидаги асосий омилларни таҳлил қилиши лозим:

Курсаткичлар	Харажат ёндашуви	қиёсий ёндашуви
баҳолаш мақсадини ва баҳолаш натижаларидан фойдаланиш мўлжалли.	1,00	0,00
баҳолаш объектининг хусусияти.	1,00	0,00
таҳлил ва ҳисоб-китоблар ўтказилишига асос бўлган ахборотнинг батафсиллиги	1,00	0,00
баҳолаш ёндашуви баҳолаш объектига ўхшаш объектларнинг одатдаги харидорлари ва сотувчилари мотивациясини акс эттиришга қодирлиги	1,00	0,00
баҳолаш ёндашуви бозор конъюнктурасини ҳисобга олишга қодирлиги	1,00	0,00
Ёндашувларнинг солиштирма оғирлиги.	1,00	0,00

Бизга тақдим этилган ва тўпланган маълумотларга асосан, олиб борилган х
 натижаларига кўра, Хоразм вилоят «Тоза ҳудуд» давлат унитар корхонаси Гурлан туман
 бириктирилган техника ва автомашиналарини давлат-хусусий шерикчилик учун тавсия
 баҳолаш қиймати қуйидагича:

№	Номи ва русуми	Давлат ракам белгиси	Ишлаб чиқарилган йили	Баҳолашни қиймати Сўмда
1	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 013 OAA	2015	219 000 000
2	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 014 OAA	2015	219 000 000
3	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 016 OAA	2015	219 000 000
4	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 356 MAA	2014	219 000 000
5	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 357 MAA	2014	219 000 000
6	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 358 MAA	2014	219 000 000
7	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 680 ABA	2019	328 500 000
8	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 365 NAA	2014	268 200 000
9	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 103 NAA	2014	268 200 000
10	ISUZU NQR 71 PL (Крюковой погруз)	90871YAA	2018	399 600 000
11	ISUZU NQR 71 PL (Самосвал)	90359MAA	2014	163 500 000
12	WZ 30-25 Юклагич	90 321 DA	2014	165 000 000
13	Шантуи СД16 Булдозер	90 316 DA	2014	348 000 000
14	ISUZUNPR82LKL5VAY	90227VAA	2017	216 000 000

	(Ассенизатор)			
15	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 972 ОАА	2015	268 200 000
16	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 108 ОАА	2015	268 200 000
17	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 379 NAA	2014	268 200 000
18	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 165 BBA	2019	328 500 000
19	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 169 BBA	2019	328 500 000
20	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 639 CBA	2021	693 500 000
21	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 394 NAA	2013	182 500 000
	ЖАМИ:			5 808 600 000

Сифат тўғрисида баёнот:

- мазкур баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда баён этилган барча фактлар тўғри ва ҳаққонийдир;
- амалга оширилган таҳлил, билдирилган фикрлар ва чиқарилган хулосалар баҳоловчиларнинг ўзига қарашли ва фақат мазкур баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда айтиб қўйилган фаразлар ва чекловчи шартлар доирасида ҳақиқийдир;
- баҳолаш объектида баҳоловчининг жорий манфаатлари ҳам, бўлғуси манфаатлари ҳам мавжуд эмас ва у битимдан манфаатдор тарафларга нисбатан ҳолисона ва бегараз иш кўрган;
- баҳоловчига тўланадиган ҳақ баҳолаш объекти қийматининг якуний миқдорига, шунингдек буюртмачи ёки учинчи тараф мазкур баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботдан фойдаланиши натижасида юз бериши мумкин бўлган воқеаларга боғлиқ эмас;
- таҳлил, фикр-мулоҳазалар ва хулосаларни олиш, мазкур ҳисоботни тузиш Ўзбекистон Республикасининг "Баҳолаш фаолияти тўғрисида"ги Қонуни ва МБС талабларига тўла мувофиқ тарзда амалга оширилган.

Баҳоловчилар томонидан аниқланган қиймат Ўзбекистон Республикасининг «Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги қонунининг 18-моддасига асосан тавсия хусусиятига эга бўлиб, мулкни қийматини мулкни тасарруф этувчи ўз манфаатларидан келиб чиққан ҳолда белгилайди.

Баҳоловчи:**Б.Саттаров****VIII -Бўлим. Фойдаланилган манбалар рўйхати**

1. ЎзР 1999 йил 19 августдаги 811-1 сонли «Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги қонуни.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2020 йил 4 июндаги 3239-сон билан рўйхатдан ўтказилган Ўзбекистон Республикасининг ягона миллий баҳолаш стандарти.

I Бўлим. Баҳолаш фаолиятида фойдаланиладиган принциплар, атамалар ва тарифлар (1-сон МБС)

II Бўлим. Баҳолашга оид вазифа (2-сон МБС)

III Бўлим. Баҳолаш жараёнида ўтказиладиган ўрганишлар ва таҳлиллар (3-сон МБС)

IV Бўлим. Баҳолаш ҳақидаги ҳисоботни тузиш (4-сон МБС)

V Бўлим. Баҳолаш базалари (5-сон МБС)

VI Бўлим. Баҳолаш ёндашувлари ва усуллари (6-сон МБС)

VIII Бўлим. Машина ва ускуналарни баҳолаш (11-сон МБС)га ҳамда 1 — 6-сон МБСлар талаблари асосида амалга оширилади

IX. Бўлим. ИЛОВАЛАР

- Техника ва автомашиналарининг қайд этиш гувоҳномаларидан нусхалар
- Техника ва автомашиналарининг куздан кечириш далолатномасидан нусха;
- Интернет саҳифаларидан олинган прайс варақлар;
- Баҳолаш объектининг фото суратлари;
- Баҳоловчи мутахассис малака сертификати ва суғурта полиси нусхалари; Ассоциациясига аъзолиги тўғрисидаги сертификатидан нусха;

Баҳоловчи

Б.Саттаров

1

№	Автотранспорт восва	У/В тури	Девлят раскани	Ишлагб чисолияв йили	01.01.2022 йил холатига баликс киймати	01.01.2022 йил холатига колдик киймати	Девлят раскани	Шасси №	Ранги	Техник паспорт №	Жорий тьямбир-лангани	Мукамил тьямбир-лангани	Умумий эсаирши	Техник холати
1	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 013 OAA	2015	267 146 148,33	99 271 234,37	325922	308285	Белый (ОК)	AAF3115879	Йук	Йук	70	Соз
2	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 014 OAA	2015	267 146 148,33	99 271 234,37	323145	308314	Белый (ОК)	AAF3116039	Йук	Йук	70	Соз
3	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 016 OAA	2015	267 146 148,33	99 271 234,37	323634	308305	Белый (ОК)	AAF2915528	Йук	Йук	70	Соз
4	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 356 MAA	2014	274 299 940,51	19 182 426,39	197663	306801	Белый (ОК)	AAF3115875	Йук	Йук	70	Соз
5	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 357 MAA	2014	274 299 940,51	19 182 426,39	198718	306811	Белый (ОК)	AAF3115932	Йук	Йук	70	Соз
6	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 358 MAA	2014	274 299 940,51	19 182 426,39	185408	306722	Белый (ОК)	AAF3115934	Йук	Йук	70	Соз
7	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 680 ABA	2019	484 153 956,00	304 984 215,90	787736	Рақамсиз	Белый (ОК)	AAF0984830	Йук	Йук	55	Соз
8	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 365 NAA	2014	279 374 876,82	30 013 886,07	282031	400351	Белый (ОК)	AAF3140831	Йук	Йук	70	Соз
9	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 103 NAA	2014	279 374 876,82	30 013 886,07	275805	400357	Белый (ОК)	AAF3120206	Йук	Йук	70	Соз
10	Крюковой погруз	ISUZU NQR 71 PL	90 871 YAA	2018	444 569 836,11	224 107 195,77	755337	313918	Белый (ОК)	AAF0469477	Йук	Йук	60	Соз
11	Самосвал	ISUZU NQR 71 PL	90 359 MAA	2014	212 672 569,27	14 872 682,38	186377	106693	Белый (ОК)	AAF2915531	Йук	Йук	70	Соз
12	Автопогрузчик	WZ 30-25	90 321 DA	2014	299 466 385,92	93 313 501,76	00125	00260	Сарик	UZ-AA 097006	Йук	Йук	70	Соз
13	Бульдозер	Шангуй СД16	90 316 DA	2014	676 712 200,89	148 830 944,07	XXX	1035579	Сарик	UZ-AA 096982	Йук	Йук	70	Соз
14	Ассенизатор	ISUZUNPR82LKL5VAY	90 227 VAA	2017	384 117 764,36	209 318 177,47	605071	401893	Белый (ОК)	AAF3116027	Йук	Йук	60	Соз
15	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 972 OAA	2015	324 642 501,84	79 515 453,37	331769	400889	Белый (ОК)	AAF2915546	Йук	Йук	70	Соз
16	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 108 OAA	2015	324 642 501,84	79 515 453,37	317849	400638	Белый (ОК)	AAF2915540	Йук	Йук	70	Соз
17	Мусоравоз	"ISUZU" NPR 82 L	90 379 NAA	2014	279 374 876,82	30 013 886,07	275787	400359	Белый (ОК)	AAF3140824	Йук	Йук	70	Соз
18	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 165 BBA	2019	484 153 956,00	292 880 367,00	OBA101	315136	Белый (ОК)	AAF1265476	Йук	Йук	55	Соз
19	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 169 BBA	2019	484 153 956,00	309 018 832,20	OBD845	315179	Белый (ОК)	AAF1265480	Йук	Йук	55	Соз
20	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 639 CBA	2021	580 000 000,00	580 000 000,00	OGT036	318083	Белый (ОК)	AAF3515153	Йук	Йук	5	Соз
21	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 394 NAA	2013	246 790 217,70	47 680 789,37	079181	304815	Белый (ОК)	AAF3140817	Йук	Йук	75	Соз
Жами:														
													2 829 440 253,12	
													7 408 538 742,91	

И.Рахимов

А.Эрназаров

Б.Раджапов

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК директори

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК бош муҳандиси

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК бош хисобчи

Registratsiya raqami: №052

BAHOLOVCHI TASHKILOTLAR
ASSOSIATSIYASI

BTA100

АССОЦИАЦИЯ
ОЦЕНОЧНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ

SERTIFIKAT

Ushbu sertifikat

"URGANCH BAHOLASH VA KONSALTING"

Baholovchi Tashkilotlar Assosiat-siyasining
a'zolicini tasdiqlaydi

 Assosiat-siyani Boshqaruvi Raisi

Toshkent

 YURIDIK SHAXSNI DAVLAT RO'YHATIDAN
O'TKAZISH TO'G'RSIDA
GUVOHNOMA

Reestr tartib raqami № 4607 № 5461
 2012 йил 7 февраль

Mazkur guvohnoma juridik shaxs "URGANCH BAHOLASH VA KONSALTING"
 ma'suliyati cheklangan jamiyatiga berilgan.

Tashkiliy-huquqiy shakli:	ТХШ 1152
Mulkiylik shakli:	МШ 142
Почта manzili:	МХОБТ 1733401
Юридик shaxs kodi:	КТУТ 23847868
Tarmok kodi:	ХХТУГ 84500
Солик тудовчининг идентификация рақами:	СТИР 302198718
Кўшимча маълумотлар ДБИБТ (СООГУ) kodi:	07774

Urganch shahar Hokimligi huquqiy Tadbirkorlik sub'yektlarini ruhoatdan utkazish inspeksiya'si boshlig'i

 O. Abdullaev

APEX INSURANCE COMPANY
 ПОЛИС № 0470/1310/12/100338
 СТРАХОВАНИЕ ГРАЖДАНСКОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ОЦЕНЩИКОВ

ООО «APEX INSURANCE», на основании Лицензии Министерства финансов Республики Узбекистан СО №00241 от 20.04.2019 года и Приняв страхование по классу 11 отрасли общего страхования, а также согласно нижеотмеченному Договору страхования профессиональной ответственности оценщиков, предоставляет страховую защиту:

1. СТРАХОВАТЕЛЬ:	ООО "URGANCH BAHOLASH VA KONSALTING"
2. ДОГОВОР СТРАХОВАНИЯ:	№ 0470/1310/12/100338 от 19.08.2021 г.
3. ПЕРИОД СТРАХОВАНИЯ:	с 00.00 часов 19 августа 2021 г. по 24.00 часа 19 августа 2022 г. (оба даты включительно).
4. ГЕОГРАФИЧЕСКАЯ ЗОНА:	Республика Узбекистан
5. СТРАХОВОЙ СЛУЧАЙ:	Согласно Договору от № 0470/1310/12/100338 от 19.08.2021 г.
6. СТРАХОВАЯ СУММА:	2 000 000 000,00 (два миллиарда) сум.
7. ЛИМИТ ВОЗМЕЩЕНИЯ:	140 000 000,00 (сто сорок миллионов) сум по одному страховому случаю.
8. ФРАНШИЗА БЕЗУСЛОВНАЯ:	Не применяется
9. СТРАХОВАЯ ПРЕМИЯ:	Как оговорено в договоре страхования
10. ОПЛАЧЕНО:	1 000 000,00 (один миллион) без НДС и акцизного налога.

Обязательства ООО «APEX INSURANCE» по выплате страхового возмещения наступают в силу с «19» августа 2021 года и действуют по 24.00 часов «19» августа 2022 года (оба даты включительно).

При наступлении страхового события просим обращаться с заявлением по адресу по с 09.00 по 18.00 по телефону:
 Головной офис + (99871) 203 0808 Туркунский филиал + (99891) 375 11 12

При этом, необходимо сообщить следующие данные:
 1. Что застраховано в ООО "APEX INSURANCE". 2. Фамилия и имя (Организации). 3. Номер Вашего полиса. 4. Какая Вам требуется помощь.

От имени СТРАХОВЩИКА
 Директор СЦ «Туркун»
 Садуллаев Н.Б.

Дата выдачи: 19 августа 2021г.

0118532

WWW.APEXINSURANCE.UZ

 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT AKTIVLARINI BOSHQARISH
 AGENTLIGI

**BAHOLOVCHINING MALAKA
SERTIFIKATI**

0517 - sonli

Toshkent sh. 2020 y. 30 noyabr

O'zbekiston Respublikasi Davlat aktivlarini boshqarish agentligi tomonidan

SATTAROV BAXRAM DJABBAROVICH ga

(AA 441532 Xorazm viloyati Urganch shahar HB tomonidan 2014 yil 7 martda berilgan)
 (Agentligi agentligi, raqami: qurilish va HB tomonidan berilgan)

amal qilish muddati: 2020 yil 30 noyabrdan 2025 yil 30 noyabrgacha uzaytirilgan

O'zbekiston Respublikasi hududida ruyxatga olingan baholash tashkiloti nomidan mulkni baholashga ruxsat beriladi va sertifikatlangan baholovchi kafosi berildi.
 O'zbekiston Respublikasi Davlat aktivlarini boshqarish agentligi (vakolatlari shaxsi)

 T.N. Nabiyev

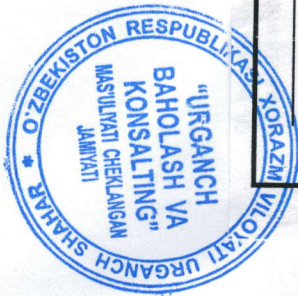
Babelovchi malaka sertifikatining amal qilish muddati:
 20__ y. ___ dan 20__ y. ___ gacha uzaytirilgan.

Imzo _____ M.O.

"Urganch baholash va konsalting" MCHJ
Ushbu hisobot "30" vарақдан iborat
b'lib muхrланган

[Handwritten signature]

Urganch baholash va konsaltingi»
Mas'uliyati cheklangan jamiyati

UBK

Общество с ограниченной ответственностью
«Urganch baholash va konsalting»

Urganch baholash va konsalting

Урганч ш. Й.Бобожонов кўчаси 8-уй, х/р: 20208000704955147001, «INFIN BANK» Хоразм вилоят филиали,
МФО: 01129, СТИР: 302198718, Тел.: +99895-606-55-22; E-mail: ubk2012@mail.ru

ТАСДИКЛАЙМАН :

«Urganch baholash va konsalting» МЧЖ

Директори *Б.Саттаров*

«26» апрел 2022 йил

Хоразм вилоят «Тоза худуд» давлат унитар корхонаси
Янгибозор туман филиалига бириктирилган техника ва
автомашиналарини давлат-хусусий шерикчилик учун
қийматини аниқлаш тўғрисида

БАҲОЛАШ ҲИСОБОТИ

Рўйхатга олинган рақам №75/02-UBK 2022 йил.

БАХОЛАНАЁТГАН ОБЪЕКТ МАНЗИЛИ: Урганч шаҳар Э.Раҳим кўчаси 118-уй.

БАХОЛАШ МАҚСАДИ: Давлат-хусусий шерикчилик учун.

АНИҚЛАНАЁТГАН ҚИЙМАТ ТУРИ: Бозор қиймати

БАХОЛАШ ҲИСОБОТИНИ ТУЗИШ САНАСИ: 26.04.2022 йил.

БУЮРТМАЧИ: Хоразм вилоят «Тоза Худуд» ДУК

МУЛКЧИЛИК ШАКЛИ: Давлат мулки.

БАХОЛОВЧИ ТАШКИЛОТ: «Urganch baholash va konsalting» МЧЖ
Ассоциацияга аъзолиги сертификати: №052, рақам

Урганч – 2022 йил

«Urganch baholash va konsaltingi»
Mas'uliyati cheklangan jamiyati

Общество с ограниченной ответственностью
«Urganch baholash va konsalting»

Urganch baholash va konsalting

Манзил: Й.Бобожонов кўчаси 8-уй, х/р: 20208000704955147001, «INFIN BANK» Хоразм вилоят филиали,
МФО: 01129, СТИР: 302198718, Тел.: +99895-606-55-22; E-mail: ubk2012@mail.ru

№75

25-апрел 2022 йил.

Хоразм вилоят «Тоза Худуд» ДУКга

«Urganch baholash va konsalting» МЧЖ билан тузилган 16.04.2022 йилдаги №226975-сонли шартномага асосан Хоразм вилоят «Тоза худуд» давлат унитар корхонаси Янгибозор туман филиалига бириктирилган техника ва машиналарини давлат-хусусий шерикчилик учун баҳолаш ишлари «Urganch baholash va konsalting» МЧЖ томонидан амалга оширилди.

Ушбу хисобот баҳоловчиларнинг баҳоланаётган мол-мулки тўғрисидаги профессионал фикрини асосан баҳолаш ва мол-мулк бир қўлдан бошқа қўлга хисоботда кўрсатилган баҳода ўтишини кафолатламайди. Баҳолаш натижаларини бошқа мақсадларда фойдаланиш мумкин эмас. Баҳолаш вақтида баҳоланаётган объектнинг ҳолати тўғрисида олинган натижалар – бозорда юзага келган ўзига хос иқтисодий хусусиятларини ва шартли баҳо ҳолатини инобатга олган ҳолда акс эттирилди.

Баҳолаш санаси 21.04.2022 йил ҳолатига.

Бюджетмачи томонидан тақдим этилган бошланғич маълумотларга асосан олиб борилган ҳисоб-китоб натижаларига кўра, Хоразм вилоят «Тоза худуд» давлат унитар корхонаси Янгибозор туман филиалига бириктирилган техника ва машиналарини давлат-хусусий шерикчилик учун тавсия этилаётган баҳолаш натижалари қуйидагича:

№	Номи ва русуми	Давлат рақам белгиси	Ишлаб чиқарилган йили	Баҳолашни қиймати Сўмда
1	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 294 YAA	2018	357 600 000
2	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 295 YAA	2018	357 600 000
3	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 296 YAA	2018	357 600 000
4	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 071 VAA	2017	357 600 000
5	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 809 CBA	2021	693 500 000
6	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 810 CBA	2021	693 500 000
7	ISUZU NQR 71 PL (Крюковой погруз)	90 905 YAA	2018	399 600 000
8	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 514 VAA	2017	357 600 000
9	ISUZU NQR 71 PL (самосвал)	90 943 OAA	2015	163 500 000
10	WZ 30-25 (Автопогрузчик)	90 323 DA	2014	165 000 000
11	ISUZUNPR82LKL5VAY (Ассенизатор)	90 069 UAA	2017	216 000 000
	ЖАМИ:			4 119 100 000

Баҳолаш ишларини амалга ошириш жараёнида қуйидаги норматив ҳужжатларга асосланган:

Баҳолаш ишларини амалга ошириш жараёнида қуйидаги норматив ҳужжатларга асосланди:

• 1999 йил 19 августдаги 811-1 сонли «Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги қонуни.

Баҳоловчи Б.Самтаров

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2020 йил 4 июндаги 3239-сон ўтказилган Ўзбекистон Республикасининг ягона миллий баҳолаш стандарти.

I Бўлим. Баҳолаш фаолиятида фойдаланиладиган принциплар, атамалар ва тариф

II Бўлим. Баҳолашга оид вазифа (2-сон МБС)

III Бўлим. Баҳолаш жараёнида ўтказиладиган ўрганишлар ва таҳлиллар (3-сон МБС)

IV Бўлим. Баҳолаш ҳақидаги ҳисоботни тузиш (4-сон МБС)

V Бўлим. Баҳолаш базалари (5-сон МБС)

VI Бўлим. Баҳолаш ёндашувлари ва усуллари (6-сон МБС)

VIII Бўлим. Машина ва ускуналарни баҳолаш (11-сон МБС)га ҳамда 1 — 6-сон МБС асосида амалга оширилади

Ушбу илова хат баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботга асосан тайёрланди ва фақат тўлиқ матнига боғлиқ равишда, яъни ҳисоботда қабул қилинган барча фарозлар ва ченалган ҳолда талқин қилиниши мумкин.

Баҳоловчилар томонидан аниқланган қиймат Ўзбекистон Республикаси фаолияти тўғрисида»ги қонунининг 18-моддасига асосан тавсия хусусиятига эга қийматини мулкни тасарруф этувчи ўз манфаатларидан келиб чиққан ҳолда бел

Баҳолаш ҳисоботида биз томондан аниқланган баҳолаш қийматлари ёки кўрсаткичлари тўғрисида саволлар туғилса бизга мурожаат этишингизни сўраймиз.

Директор

Б.Сатт

Баҳоловчи

III. АТАМАЛАР ВА ТУШУНЧАЛАР

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан тасдиқланган «Машина ва ускуналар баҳолаш» (11-СОН МБС). Адлия Вазирлигининг 2020 йил 04 июндаги 3239 сон билан рўйхатдан ўтказилган.

«Ўзбекистон Республикаси мулкни баҳолаш миллий тизими. Тушунча ва аниқликлар». ДМК нинг 14.06.2006 йилдаги №01/19-19 сонли қарори билан тасдиқланган, Ўз.Рес. Адлия Вазирлиги томонидан 24.07.2006 йилда №1604 сон билан рўйхатдан ўтган.

1. Услубий кўрсатмаларда қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

актив ёки активлар — баҳолашга оид вазифа (баҳолаш вазифаси) татбиқ этиладиган баҳолаш объектлари. Мазкур Стандартда «актив ёки активлар» тушунчасининг бошқача маъноси кўрсатилмаган бўлса, унинг қўлланилиши «актив», «активлар гуруҳи», «мажбурият», «мажбурият гуруҳи» ёки «активлар ва мажбуриятлар гуруҳи» маъносида ишлатилишини ҳам назарда тутати;

баҳолаш мақсади — актив қийматининг баҳолашга оид вазифада баҳолаш натижасидан қандай фойдаланилиши мўлжалланаётганлигини ҳисобга олиб белгиланган турини аниқлаш. Баҳолашнинг умумий мақсадлари молиявий ва солиқ ҳисоботи учун, мижознинг манфаатларини судда қилиш, битимларга ҳамроҳлик қилиш, гаров кредитлари бўйича қарорларни асослаш учун баҳолашни ўз ичига олади;

баҳолаш экспертизаси — қонун ҳужжатларига мувофиқ баҳолаш ҳақидаги ҳисоботларнинг шакл-материалларини эксперт текширувидан ўтказиш;

баҳоловчи — белгиланган тартибда лицензияловчи орган томонидан берилган баҳоловчининг қилиши сертификатига эга бўлган жисмоний шахс;

бўлиши мумкин/мумкин/эҳтимол — ушбу сўзлардан фойдаланилиши баҳоловчилар қилиши ва эътиборга олиши керак бўлган ҳаракатлар ва тартиб-таомиллар борлигини кўрсатади. Баҳоловчи бу масалаларни баҳолашга оид вазифада қандай ҳисобга олиши унинг ушбу Стандарт мақсадларига мувофиқ келадиган ҳолатларда қандай касбий мулоҳаза юритишига боғлиқ;

буюртмачи — баҳолаш ким учун олиб борилаётган бўлса, ўша шахс;

вази коэффициенти/вази — якуний қиймат ҳақида хулосани шакллантириш жараёнида қиймат қиймат кўрсаткичига ишонч даражаси;

гудвилл — корхонадан алоҳида идентификация қилиниши ва баҳолиниши мумкин бўлмаган активлар (корхона номи ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг машҳурлиги, муайян обрў ва ишга доир қилмавлар мавжудлиги, жойлашган ер ва бошқа шунга ўхшаш омиллар) таъсирида вужудга келадиган нематериявий актив;

дисконтлаш ставкаси — бўлгуси пул тушумларини жорий қийматга айлантириш учун фойдаланиладиган иқтисодий самара ставкаси;

жорий қиймат — тегишли дисконтлаш ставкасидан фойдаланиб, муайян санага келтирилган бўлгуси даромадлар қиймати;

интеллектуал мулк объекти — жисмоний ёки юридик шахснинг интеллектуал фаолият натижалари ҳамда фуқаролик муомаласи иштирокчиларининг товарлар, ишлар ва хизматларнинг ҳусусий аломатларини акс эттирувчи воситаларга бўлган мутлақ ҳуқуқи;

иштирокчи — баҳолаш ҳақида вазифада қўлланиладиган баҳолаш базаси (базалари)га мувофиқ манфаатдор иштирокчи ёки иштирокчилар. Баҳолаш базаларининг ҳар хиллиги баҳоловчига турли нуктаи назарларни, хусусан, «бозор иштирокчилари» позицияларини (масалан, бозор қиймати, аниқлиги қиймат) ёки муайян мулкдор ёки потенциал харидор позициясини (масалан, инвестиция қиймати) ҳисобга олиш зарурлигини уқтиради;

капиталлаштириш ставкаси — муайян давр учун даромад миқдорини қийматга айлантириш учун фойдаланиладиган, қоида тариқасида, фоиз ҳисобида ифодаланадиган бўлувчи. Кўчмас мулк объектнинг умумий таннархи уни ишлаб чиқаришга кетган бевосита ва билвосита харажатларни ўз ичига олади.

Агар харидор кўчмас мулкни сотиб олгандан кейин қўшимча капитал харажатлар қилган бўлса, таннархни ҳисоблашда бу харажатлар сотиб олишнинг ретроспектив (ўзи учун) қийматига қўйилади. Бу харажатлар объектнинг бозор қийматига бозор уларни қанчалик мақсадга мувофиқ деб баҳолашига қараб, ўз ҳиссасини қўшади;

қиймат — сотиб олиш мумкин бўлган товарлар ёки хизматлар харидорлари ва сотувчилари қилиши олишлари эҳтимоли юқори бўлган нархга тегишли иқтисодий тушунча. Қиймат бу факт эмас, балки аниқ вақтда аниқ товарлар ва хизматларнинг танланган қиймат талқинига мувофиқ эҳтимол қилинадиган ва ҳисоблаб чиқиладиган катталиқ. Қийматнинг иқтисодий тушунчаси баҳолаш санасида ушбу товарлар эгаси бўлган ёки ушбу хизматларнинг фойдаланувчилари оладиган фойдага бозорнинг қилишини акс эттиради.

Қиймат баҳоларини тушуниш ва қўллаш учун қийматнинг тури ва талқин шунингдек уларнинг баҳолаш бўйича топшириққа мувофиқлигини таъминлаш талқинининг ўзгариши турли мулк объектлари учун қайд қилиб қўйиладиган қиймат таъсир кўрсатиши мумкин.

Қиймат тушунчаси қандайдир битим билан боғлиқ пул суммасини назорат қарамай, баҳоланаётган мулкнинг сотилиши, унинг баҳолаш санасида бозор мужассам шартларга амал қилган ҳолда сотилиши мумкин бўлган нархини белгилаш бўлмайди;

қийматни баҳолаш соҳасидаги эксперт — бошқа баҳоловчи томонидан ҳақидаги ҳисоботнинг ишончлилиги экспертизасини ўтказадиган ҳамда баҳолаш баҳолашни ўтказмасдан эксперт ҳулосасида ўзининг баҳолаш ҳақидаги ҳисобот ҳақидаги ҳолис фикрини билдирадиган профессионал баҳоловчи;

мультипликатор — корхонанинг нархи ёки ўзгача қиймат асоси ва тавсифловчи молиявий, ишлаб чиқариш ёки ашёвий кўрсаткич ўртасидаги коэффициент;

нарх — қандайдир товар ёки хизмат учун таклиф этилаётган, сўралаётган суммаси. Сотув нархи, у очик эълон қилинган ёки сир сақланганлигидан қатъи назорат ҳисобланади. Аниқ харидорлар ва сотувчиларнинг молиявий имкониятлари, манфаатларидан келиб чиқиб, товар ёки хизматга тўланган нарх товар ёки хизмат келмаслиги мумкин. Шунга қарамай, нарх қоида тариқасида ушбу товарлар ёки харидор ва ёки сотувчи томонидан муайян вазиятларда ўрнатиладиган нисбий қиймат

номоддий активлар — ташкилот томонидан улардан ишлаб чиқарилган хизматлар кўрсатиш ёки товарларни сотиш жараёнида фойдаланиш мақсадида ёки функцияларни амалга ошириш учун узок муддат мобайнида тутиб туриладиган мазмунга эга бўлмаган идентификацияланувчи мол-мулк объектлари;

натижаларни ўлчаш — қоида тариқасида турли ёндашувларни қўллаш турли қиймат кўрсаткичларини таҳлил қилиш ва мувофиқлаштириш жараёни;

пул оқими — муайян давр мобайнида актив, активлар гуруҳи яратиладиган пул маблағлари оқими;

салмоқли/аҳамиятли/жиддий (ёки муҳим) — баҳолаш жиҳатларини (шу жумладан, дастлабки маълумотлар, фаразлар, шунингдек қўлланиладиган ушбу нуқтаи назаридан аҳамиятлилиги, уларни қўллаш ва ёки уларнинг баҳолаш фойдаланувчиларининг иқтисодий ёки бошқа қарорларига таъсир кўрсатади;

таннарх — товар ёки хизматни харид қилиш, яратиш ва ишлаб чиқариш йиғиндисидан иборат;

тиклаш қиймати — баҳолаш объектига ўхшаш янги объектнинг технологиялардан фойдаланиб яратиш харажатлари суммаси;

ўрнига белгилаш қиймати — баҳолаш объектига ўхшаш фойдали объектнинг замонавий материаллар ва технологиялар ёрдамида яратиш харажатлари

харажатлар — товар ёки хизматни яратиш ёки ишлаб чиқариш учун ресурслар миқдорининг пуллик ифодаси. Харидор томонидан товар ёки хизмат учун уларни сотиб олиш харажатларига айланади.

Мулк объекти учун харажатларни ҳисоблаб чиқиш ишлаб чиқариш алмаштириш харажатларининг ҳисоблаб чиқилган миқдорига асосланиши мумкин

Ишлаб чиқариш харажатлари мавжуд объект нусхасини ўхшаш материаллардан фойдаланиб яратишга қилинган харажатлардир.

Алмаштириш харажатлари эса ҳисобланган миқдори айни пайтда технологиялар ва материаллардан фойдаланиб таққосланарли фойдалиликка назарда тулади;

яхшилашлар — ер участкасини ундан кейинчалик фойдаланиш учун фаолият натижасида яратилган ва у билан узвий боғлиқ бўлган ер участкаси. Яхшилашлар бинолар, иншоотлар, муҳандислик системалари ва тармоқлари, ва улар билан жамулжам ҳолда конструктив ёки функционал яхлитликни таъминлаш объектларни ўз ичига олади.

айнан бир хил объект — баҳоланаётган объект каби хусусан (модификациядаги) объект бўлиб, унинг стандарт (заводдаги) конструктив параметрлари ва қўлланиладиган материаллари бўйича баҳоланаётган объект бўлмайди;

ник кўрсати
арур. Қий
орига жид
утади. Шун
ати тариф
зарурий ш
илган баҳо
тини такро
ишончили
г фаолият
ни кўрсату
и тўланган
бир бўлган
и ёки алоқ
қийматига
атларга ма
дикаторид
шлар бажар
мурий ва ба
моддий-аш
расида оли
она томон
лолаш вази
ва ёндашу
ьсири баҳо
доир хараж
материалла
а эга бўлган
наси;
лаб қилинад
н тўланган
аражатлари
технологияла
қўлланила
ектни ярат
ириш борас
даги ўзгари
лик ўсимлик
этадиган б
ндай моде
и, жиҳозла
кеч қандай

аналог — асосий функционал, фойдаланиш ва ишлаб чиқариш тавсифларига кўра баҳолаш объектига ўхшаш, айнан бир хил вазифаларни бажарувчи объект. Фарқлинишлар фақат конструктив тавсифларида (стандарт бутланиши, ташки кўриниши, фаолият кўрсатиш шартлари ва бошқалар) ҳамда ишлаб чиқариш қувватларида намоён бўлиши мумкин;

аналог-объект — баҳолаш жараёнида улар ҳақидаги ахборотдан фойдаланиладиган айнан бир хил объект ёки аналог;

жамланган эскириш — машина ва ускуналар қийматининг улар техник-иктисодий тавсифларини йўқотиши билан кечадиган кадрсизланиши;

жисмоний эскириш — фойдаланилиши давомида ишлаб чиқариш омиллари (корпус, агрегатлар, материалларнинг эскириши, ишқаланиш, занглаш, вибрация ва бошқалар) таъсирида баҳолаш объекти тавсифларининг табиий ёмонлашуви, шунингдек авариялар, табиий офатлар ва бошқалар натижасида ёмонлашуви оқибатида машина ва ускуналар қийматининг пасайиши;

машина парки — мажмуада мавжуд бўлган (масалан, ишлаб чиқариш цехи кўринишида), бироқ технологик жиҳатдан ўзаро боғлиқ бўлмаган, якка тартибдаги техникадан иборат машина ва ускуналар бирликларининг жами. Машина ва ускуналар ишлаб чиқариш жараёнида ягона циклнинг босқичма-босқич функцияларини бажариши мумкин, бироқ машина парки техникасининг ҳар бир бирлиги материалга ишлов беришнинг тугалланган жараёнини амалга ошириши муносабати билан машина паркини технологик мажмуадан фарқлаш зарур;

ташқи эскириш — машина ва ускуналарга истеъмол талабига таъсир кўрсатувчи ташқи омиллар (иктисодий, экологик ва бошқа) ўзгариши оқибатида ушбу машина ва ускуналар қийматининг пасайиши;

технологик мажмуа — ташкилотнинг ишлаб чиқариш фаолиятида фойдаланиладиган ҳамда ушбу мажмуада ишлаб чиқариш жараёнини таъминловчи технологик ва ташкилий жиҳатдан ўзаро боғлиқ машина ва ускуналарнинг, шунингдек компонентларнинг (инструментлар, материаллар, дастурий таъминотлар ва бошқалар) жами;

функционал эскириш — ишлаб чиқаришнинг арзонлашиши ёки янгиларига нисбатан тегишсизлиги пастроқлиги сабабли машина ва ускуналар истеъмол қийматининг қисман йўқотилиши.

IV. К И Р И Ш.

1. Баҳолаш объекти ҳақида умумий маълумотлар ва топширикни белгилаш.

Баҳоланаётган объект (ном ва кичикча тавсифи):	Хоразм вилоят «Тоза худуд» давлат унитар корхонасига қарашли техника ва автомашиналари
Баҳолаш объектига бўлган ҳужжатлар	Тўла эгаллик ҳуқуқи
Баҳолаш объектининг жойлашган жойи	Урганч шаҳар Э.Раҳим кўчаси 118-уй
Буюртмачи (номи, реванситлари):	Хоразм вилоят «Тоза Худуд» ДУК Манзили: Урганч шаҳар Э.Раҳим кўчаси 118-уй Банк: АТИБ "Ипотека банк" Тинчлик филиали Урганч шаҳар х/р: 2010010002224860001 ПНН: 304938220 МФО: 00580
Баҳолаш мақсади ҳамда баҳолашда иштирок этаётган тарафлар мажбуриятлари	Хоразм вилоят «Тоза худуд» давлат унитар корхонасига қарашли Техника ва автомашиналарини бозор қиймати ҳақида буюртмачига тавсия бериш
Баҳолаш натижаларидан фойдаланиш мўлжали	Давлат-хусусий шерикчилик учун
Баҳолаш санаси:	21.04.2022 йил
Баҳолаш мақсадига мувофиқ бўлган қиймат тури	Бозор қиймати
Ўқувчи шартлар	Баҳолаш натижалари баҳоланган кун ва ҳисоботда кўрсатилган мақсадлар учунгина тўғридир ҳамда баҳоловчи баҳоланаётган мулк қиймати тўғрисида тавсия беради
Буюртмачи ёки у ваколат берган шахс тақдим этиши лозим бўлган баҳолашчи ахборот рўйхати	Эгаллик ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжат, автотранспорт воситасининг техник гувоҳномаси, қўшимча маълумотлар..
Баҳолаш ишларини бажариш шартлари	Баҳолаш учун керак бўладиган маълумотлар тўплами тўлиқ тақдим қилингандан сўнг 20 кун.
Баҳоловчи суғуртаси:	Суғурта полиси: Полис рақами №0470/1310/1/2100336 2021 йил 19-августда «APEX INSURANCE» МЧЖ томонидан берилган.

	амал қилиш муддати 18.08.2022 йилгача.
Бахоловчилар хақида маълумот	«Urganch baholash va konsalting» МЧЖ Лицензия рақами BL 001, №0166 05.03.2012 йил лицензияни амал қилиш муддати чегараланмаган Манзил : Урганч шаҳар Й.Бобожонов кўчаси 8-у Х/Р 20208000704955147001 «INFIN BANK» Хоразм вилоят филиали МФО - 01129 СТИР - 302198718 ХХТУТ - 8 E-mail: ubk2012@mail.ru Бахоловчи мутахассис – Саттаров Баҳрам Д сертификати ҳисоб серияси № BS 003, рақами 30-ноябрда Ўзбекистон Республикаси Д бошқариш агентлиги томонидан берилган
Баҳолаш ўтказиш учун асос :	16.04.2022 йилдаги №226975-сонли шартнома.
21.04.2022 йил ҳолатига	1 АКШ доллари \$ = 11281,80 сўм
Баҳолаш санасида ЎЗР Марказий Банки томонидан аниқланган	1 Россия рубли = 138,57 сўм
АКШ доллари, Россия рубли ва Еврони сўмга нисбатан қиймати	1 Евро = 12245,27 сўм

V. Асосий қисм.

5-1 Қабул қилинган (йўл қўйилган) чегаралар ва чегараловчи

Баҳолаш тўғрисидаги ҳисобот қуйидаги чегаралар ва чегараловчи тайёрланди:

- баҳолаш жараёнида, мулкдор ўзининг энг яхши манфаатларидан келиб чиқиб баҳолаш деб ҳисоблаб хулосалар чиқарилди;
 - объектни баҳолаш қиймати таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ва ушбу ўтилганлардан ташқари, бирон-бир яширин нуқсонларга (дефектларга) эга эмас, агар тақдирда ҳам жавобгарлик баҳоловчи зиммасига юклатилмайди;
 - ҳисоботда буюртмачи томонидан тақдим қилинган ахборот манбаларидан
 - тақдим қилинган маълумотлар ҳаққонийлиги учун буюртмачи жавобгар;
 - муаллифнинг ёзма равишда розилигисиз баҳолаш ҳисоботидан тўлиқ ёки қисман мумкин эмас;
 - баҳолаш ҳисоботида кўрсатилган объектнинг баҳоланиш қиймати тўлиқ объектга тегишли. Ушбу объектни бирон-бир қисмини баҳоланиш қийматини бирон-бир қисмига ҳар қандай солиштириш ҳаққоний бўлмайди, агарда баҳолаш ҳисоботида кўрсатилмаган бўлса;
 - ҳисобот тайёрлашда баҳоловчи фойдаланган дастлабки маълумотлар олинди ва ҳаққоний ҳисобланади. Шунга қарамай баҳоловчи уларнинг мутлақо бера олмайди. Шунинг учун мумкин бўлган жойда ахборот манбаларига керакли
 - баҳолаш натижалари ҳисоботда кўрсатилган мақсадлар учун ва фақат баҳолаш қонуний ҳисобланади. Баҳоловчилар баҳоланаётган мулк нарҳига таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий ва табиий шароитлар бўйича ўзгартиришлар ушбу мақсадларга олиб келинган бўлса;
 - ушбу ҳисоботда келтирилган барча фикрлар жорий бозор ҳолатига қараганда вақт ўтиши билан ўзгариши мумкин.
- Ушбу ҳисоботда корхона мулкни инвентарлаш ва аудит текшируви келтирилган корхона томонидан тақдим этилган бухгалтерия маълумотларига асосланган маълумотлари ҳаққоний деб қабул қилинган. Баҳолаш натижалари фақат баҳолаш ҳисоботида кўрсатилган мақсадлар учун ҳаққоний.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2020 йил 4 июндаги 32-ўтказилган Ўзбекистон Республикасининг ягона миллий баҳолаш стандарти.

I Бўлим. Баҳолаш фаолиятида фойдаланиладиган принциплар, атамалар ва
II Бўлим. Баҳолашга оид вазифа (2-сон МБС)

Баҳоловчи

III Бўлим. Баҳолаш жараёнида ўтказиладиган ўрганишлар ва таҳлиллар (3-сон МБС)

IV Бўлим. Баҳолаш ҳақидаги ҳисоботни тузиш (4-сон МБС)

V Бўлим. Баҳолаш базалари (5-сон МБС)

VI Бўлим. Баҳолаш ёндашувлари ва усуллари (6-сон МБС)

VIII Бўлим. Машина ва ускуналарни баҳолаш (11-сон МБС)га ҳамда 1 — 6-сон МБСлари талаблари асосида амалга оширилади.

5-2. Ахборот йиғиш ва уни таҳлил қилиш.

5-2-1. Баҳолаш объектини идентификация қилиш.

Баҳолашда асосан айнан бир хил объектлар — худди баҳолаш объекти сингари битта ишлаб чиқарувчи томонидан тайёрланган ва айнан бир хил русумга, ишлаб чиқариш йилига ва бошқаларга эга бўлган объектлар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланилади;

айнан бир хил объектлар тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда аналоглар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланилади.

Аналоглар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланаётганда қуйидаги талабларга риоя этиш зарур: аналоглар ва баҳолаш объектининг тармоқдаги вазифаси (фойдаланиш, қўллаш соҳаси) бир хил бўлиши керак;

баҳолаш объекти ва танланган аналоглар битта савдо русумига (брендга) эга бўлиши керак, бундан савдо русуми ишлаб чиқаришдан олиб қўйилган ёки мазкур савдо русуми остида аналогларни ишлаб чиқариш тўхтатилган ҳоллар мустасно;

баҳолаш объекти ва танланган аналоглар битта мамлакатда ишлаб чиқарилган, шунингдек, ягона минтақавий сотиш бозорига (Европа, Осиё ва х.к.) эга бўлиши зарур. Аналогларнинг нархлари (сотиш ёки таклифлар) тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда тегишли тузатишларни киритган ҳолда бошқа минтақавий бозорлардаги ахборотдан фойдаланишга йўл қўйилади.

Баҳолаш объектини идентификация қилиш кўздан кечириш материалларига ишлов бериш, унинг паспорти ва рўйхатдан ўтказиш ҳужжатларини (улар мавжуд бўлганда) ўрганиш йўли билан ўтказилади.

Ўрнатилган қўшимча ускунага буюртмачи ва/ёки манфаатдор шахс томонидан тегишли техник, рухсат бериш ҳужжатлари ва баланс қиймати тўғрисидаги маълумотлар (юримдик шахслар учун) тақдим этилади.

Баҳолаш объектларини идентификация қилиш мақсадида автотранспортни жойига бориб кўришди. ўрганиш натижасида Хоразм вилоят «Тоза Худуд» ДУК томонидан тақдим қилинган Техника ва автомашиналарини техник ҳолатини кўриқдан ўтказиш далолатномаси ҳамда техник гувоҳномаларида келтирилган маълумотлар билан солиштирилди. Двигатель, кузов ва бошқа маълумотлар ўрганилди ва солиштириш натижасида тўғрилиги аниқланди.

№	Номи ва русуми	Давлат рақами	Ишлаб чиқарилган йили	Тех паспорт №	Двигатель №	Кузов/шасси №	Техник ҳолати
1	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 294 YAA	2018	AAF 0087666	713129	402555	Со3
2	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 295 YAA	2018	AAF 0087664	712830	402552	Со3
3	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 296 YAA	2018	AAF 0087663	717257	402561	Со3
4	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 071 VAA	2017	AAF 2853506	581767	401753	Со3
5	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 809 CBA	2021	AAF 3833636	OJK748	318340	Со3
6	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 810 CBA	2021	AAF 3833637	OHY403	318375	Со3
7	ISUZU NQR 71 PL (Крановой погруз)	90 905 YAA	2018	AAF 0476201	737179	313566	Со3
8	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 514 VAA	2017	AAF 2915548	577070	4018416	Со3
9	ISUZU NQR 71 PL (Самосвал)	90 943 OAA	2015	AAF 3115876	399949	109448	Со3
10	WZ 30-25 (Автопогрузчик)	90 323 DA	2014	UZ-AA 097025	BV761E00115	00231	Қисман
11	ISUZUNPR82LKL5VAY (Каменизатор)	90 069 UAA	2017	AAF 2915316	573682	401860	Со3

5.2.2 Аналог-объектларни танлаш ва аналог-объектлар тўғрисидаги фойдаланиш хусусиятлари.

11-сон МБС доирасида машина ва ускуналар қийматини баҳолаш ус аналогларни танлаш ва улар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланишнинг қуйидаги ўрнатилади:

баҳолашда асосан айнан бир хил объектлар — худди баҳолаш объекти чиқарувчи томонидан тайёрланган ва айнан бир хил русумга, ишлаб чиқариш йил бўлган объектлар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланилади;

айнан бир хил объектлар тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда а ахборотдан фойдаланилади.

Аналоглар тўғрисидаги ахборотдан фойдаланаётганда қуйидаги талаблар аналоглар ва баҳолаш объектининг тармоқдаги вазифаси (фойдаланиш хил бўлиши керак;

баҳолаш объекти ва танланган аналоглар битта савдо русумига (бренд бундан савдо русуми ишлаб чиқаришдан олиб қўйилган ёки мазкур савдо русуми ишлаб чиқариш тўхтатилган ҳоллар мустасно);

баҳолаш объекти ва танланган аналоглар битта мамлакатда ишлаб чиқарилган минтақавий сотиш бозорига (Европа, Осиё ва х.к.) эга бўлиши зарур. Аналоглар ёки таклифлар) тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда тегишли тузатишларни минтақавий бозорлардаги ахборотдан фойдаланишга йўл қўйилади.

VI. Баҳолаш ёндашувлари ва усулларини танлаш, асослаш

Машина ва ускуналарни баҳолаш қиёсий, даромад ва харажат ёндашув талабларига риоя этган ҳолда амалга оширилади. Ҳар бир баҳолаш ёндашуви белгиланган баҳолаш усулларини танлашни баҳоловчи баҳолаш мақсади, хусусияти ва ривожланиш имкониятлари, чекловчи шартлар, ахборот базаси тўлиқлигини ҳисобга олиб мустақил амалга оширади

6.1. Харажат ёндашуви.

Баҳолаш объектини баҳолашда харажат ёндашуви жамланган эски баҳолаш объектининг қисмлари ва (ёки) қўшимча ускуна қийматини ҳисобга тикланиш қийматини аниқлашга ёхуд алмаштиришга асосланган.

Баҳолаш объектининг қийматини баҳолашда харажат ёндашуви ҳисоб босқичларига риоя этишни ўз ичига олади:

тўлиқ тикланиш қийматини ёки алмаштириш қийматини аниқлаш;

баҳолаш объектига ўрнатилган, баҳолаш объектининг стандарт бутла кирмайдиган қўшимча ускунанинг қийматини аниқлаш;

баҳолаш объектининг товар қиймати йўқотилиши ҳажмини аниқлаш;

қўшимча ускуна қиймати ва жамланган эскиришнинг қиймат кўрсаткичи ҳолда тўлиқ тикланиш ёки алмаштириш қиймати ўртасидаги фарқ сифатини қийматини аниқлаш.

Тикланиш қиймати ёки алмаштириш қийматини аниқлаш қуйидаги усул орқали амалга оширилади:

алмаштириш усули;

турдош объект нархи бўйича ҳисоблаш усули;

элементма-элемент ҳисоблаш усули;

қийматни индексациялаш усули.

Алмаштириш усули аналог (аниқ ёки тахминий) объектлар тўғрисида (битим далиллари ва/ёки етказиб берувчиларнинг таклифлари тўғрисидаги ахборотдан) қўлланилади.

6.2 Қиёсий ёндашуви.

Қиёсий ёндашувдан, қоида тариқасида турдош бўлган машиналар ва ускуналар, алоҳида турдаги офис ускуналари ва х.к.ларни баҳолаш усули

Машина ва ускуналарнинг кўпчилик турлари ихтисослаштирилган бозор сотиш ҳақида тўғридан-тўғри далиллар бўлмаганда, бозор маълумотларини йўқлиги шароитида қиймат ҳақида даромад ёки харажат ёндашувидан фойдаланиш таклиф қилиш керак.

Қиёсий ёндашув айнан бир хил объектлар ва/ёки аналогларнинг баҳолаш маълумотларидан келиб чиқиб баҳолаш объектининг қийматини аниқлашга

объект ёки аналог билан битимлар тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда, ишлаб чиқарувчи заводлар, етказиб берувчилар таклифлари тўғрисидаги ахборот асосида қиёсий ёндашувдан фойдаланиш мумкин.

Аналогларни танлаш уларнинг баҳолаш объекти билан техник, технологик, жисмоний ва иқтисодий тавсифлари бўйича ўхшашлиги асосида амалга оширилади. Қиёсий ёндашув айнан бир хил объектлар ва/ёки аналогларнинг сотилишига доир бозор маълумотларидан келиб чиқиб баҳолаш объектининг қийматини аниқлашга асосланади. Айнан бир хил объект ёки аналог билан битимлар тўғрисида ахборот мавжуд бўлмаганда, ишлаб чиқарувчи заводлар, етказиб берувчилар таклифлари тўғрисидаги ахборот асосида қиёсий ёндашувдан фойдаланиш мумкин.

Аналогларни танлаш уларнинг баҳолаш объекти билан техник, технологик, жисмоний ва иқтисодий тавсифлари бўйича ўхшашлиги асосида амалга оширилади.

Машина ва ускуналарни баҳолашда қиёсий ёндашув қуйидаги усуллар ёрдамида амалга оширилади:

сотувларни тўғридан-тўғри қиёслаш усули;

статистик таҳлил усули

Қиёсий ёндашувда сотувларни тўғридан-тўғри қиёслаш усули айнан бир хил ёки аналог объектлар нархига уларнинг баҳолаш объектидан фарқланишига қараб тегишли тузатишлар (қиймат ва/ёки фоиз) киритиш орқали қўлланилади.

Статистик таҳлил усуллари корреляцион ва регрессион таҳлил усуллари билан ўрганиладиган, ўзгарувчан усуллар ўртасидаги статистик алоқаларни аниқлашдан иборатдир.

Аналогларни танлашдаги асосий талаб функционал мақсадига кўра тармоқ бўйича ва конструктив-технологик ўхшашлиги ҳисобланади.

6.3. Даромад ёндашуви.

Машина ва ускуналарни баҳолашда даромад ёндашуви қўлланилган тақдирда актив(лар) хизмат муддати давомида шаклландиган кутилаётган пул оқимлари, шунингдек активнинг хизмат муддати охиридаги қиймати ҳисобга олиниши лозим.

Даромад ёндашуви машина ва ускуналарни ялпи бизнес доирасида баҳолашда қўлланилмайди. фойдани тўғридан-тўғри капиталлаштириш усули;

қолдиқ усули;

бир хил самарадор функционал аналог усули билан амалга оширилади.

Фойдани капиталлаштириш усули баҳолаш объектидан фойдаланишдан келадиган фойдани жорий қийматга келтиришга асосланган.

Мулкдорнинг операцион харажатларини чегирган ҳолда баҳолаш объектини ижарага беришдан ҳосил бўлган йиллик пул оқими фойда сифатида қабул қилинади.

Фойдани тўғридан-тўғри капиталлаштириш усули, технологик мажмуадан қатъи назар, даромад ҳосил қилишга қодир бўлган яқка тартибдаги объектидан иборат баҳолаш объектига нисбатан қўлланилади.

Қолдиқ усули баҳолаш объекти томонидан технологик мажмуа сифатида ҳосил қилинадиган соф операцион даромадни капиталлаштиришга асосланади.

Ишлаб чиқариш бўлинмасини технологик мажмуа билан ажратишнинг имкони мавжуд бўлмаганда баҳолаш объектининг қийматини баҳолашга даромад ёндашуви қўлланилмайди.

6.4. Харажат ёндашувида баҳолаш.

Машина ва ускуналар қийматини баҳолашда харажат ёндашуви тикланиш қийматини кейинчалик унда жамланган эскиришнинг аниқланган элементлари келтириб чиқарган кадрсизланишни (жисмоний, функционал ва иқтисодий) ҳисобга олган ҳолда ҳисоблаш йўли билан баҳолаш объектининг жорий қийматини аниқлашга асосланади.

Харажат ёндашуви кўпроқ алоҳида ихтисослаштирилган активларни ёки махсус мақсадлардаги объектларни баҳолашда қўлланилади. Биринчи қадамда бозор иштирокчиси кўпроқ харажат такрор ишлаб чиқаришга ёки алмаштиришга кетишини аниқлаши, шундан келиб чиқиб, баҳоланаётган объектни алмаштириш харажатлари ҳисоблаб чиқилиши керак.

Алмаштириш харажатлари — бу бир хил фойдалиликдаги муқобил активни сотиб олишга харажатлардир, бунда худди шундай функционал имкониятларни таъминловчи замонавий эквивалент ёки баҳоланаётган объектнинг аниқ нусхасини такрор ишлаб чиқариш харажатлари ҳақида сўз бориши мумкин. Алмаштириш харажатлари ҳақида ахборот олингандан кейин қийматга жисмоний, функционал, технологик ёки иқтисодий эскириш таъсирини акс эттириш мақсадида тузатиш киритилиши лозим.

Алмаштириш харажатларини аниқлаб олгандан кейин жисмоний, функционал, технологик ва иқтисодий эскиришни акс эттириш мақсадида чегиришларни амалга ошириш керак.

Харажат ёндашуви доирасида мавжуд бўлган ахборотдан келиб чиқиб бири қўлланилади:

такрор ишлаб чиқариш қолдик қиймати усули;
алмаштириш усули;
турдош объект нархи бўйича ҳисоблаш усули;
элементма-элемент ҳисоблаш усули;
қийматни индексация қилиш усули.

Такрор ишлаб чиқариш қолдик қиймати усули қийматни аниқлаш объектларнинг нархи ҳақидаги ахборотдан фойдаланишни назарда тутати.

Алмаштириш қийматини аниқлаш учун алмаштириш усули айнан б аналоглар тўғрисидаги нарх ахборотини кейинчалик ишлаб чиқариш, т тавсифлардаги тафовутларга қараб тузатишлардан, шунингдек вақт мобайнид ҳисобга олувчи тузатишлардан келиб чиқиб қўллашни назарда тутати.

Турдош объект нархи бўйича ҳисоблаш усули кейинчалик ас кўрсаткичларидаги фарқланишларга тузатишлар киритиш орқали аналог тўғри (нархи маълум бўлганда) асосланган ҳолда баҳолаш объекти қийматини аниқлаш

Қийматни индексация қилиш усули жорий нархларга мос кел объектнинг базавий (бошланғич ёки тикланиш) қийматига нархлар қиммат индексларини қўллашга асосланади.

Алмаштириш усули аналог (аниқ ёки тахминий) объектлар тўғриси (битим далиллари ва/ёки етказиб берувчиларнинг таклифлари тўғрисидаги ахб қўлланилди.

Баҳолаш объектини баҳолашда харажат ёндашуви жамланган эски баҳолаш объектнинг қисмлари ва (ёки) қўшимча ускуна қийматини ҳисобга тикланиш қийматини аниқлашга ёхуд алмаштиришга асосланган.

Баҳолаш объектнинг қийматини баҳолашда харажат ёндашуви ҳисоб босқичларига роя этишни ўз ичига олади:

тўлиқ тикланиш қийматини ёки алмаштириш қийматини аниқлаш;
баҳолаш объектига ўрнатилган, баҳолаш объектнинг стандарт бутла кирмайдиган қўшимча ускунанинг қийматини аниқлаш;

баҳолаш объектнинг товар қиймати йўқотилиши ҳажмини аниқлаш;
қўшимча ускуна қиймати ва жамланган эскиришнинг қиймат кўр ҳолда тўлиқ тикланиш ёки алмаштириш қиймати ўртасидаги фарқ сифати қийматини аниқлаш.

Тикланиш қиймати ёки алмаштириш қийматини аниқлаш қуйидаги у орқали амалга оширилади:

Алмаштириш усули аналог (аниқ ёки тахминий) объектлар тўғриси (битим далиллари ва/ёки етказиб берувчиларнинг таклифлари тўғрисидаги ахб қўлланилади.

Аналог-объектларнинг битим ёки таклиф нархига тузатишларнинг киритилиши мумкин:

ишлаб чиқариш, техник, технологик, функционал тавсифлари, бу х.к. бўйича тафовутларга қараб тузатиш киритиш;

ташиш, битимни расмийлаштириш, солиқ ва йиғимларга қараб туза аналог-объектнинг жойлашган жойига қараб тузатиш киритиш;

нархлар ўзгариши динамикасини ҳисобга олиб тузатиш киритиш (ва таклифлар тўғрисидаги ахборот олинганига бир йилдан ортиқ бўлган такл Битимлар ва таклифларнинг нархларига нархни шакллантирувчи олиб тузатишлар киритилиши ҳам мумкин.

Турдош объект нархи бўйича ҳисоблаш усулини қўллаган ҳо қиймати қуйидаги тартибда аниқланади:

баҳоланаётган объект учун аввало тайёрлаш технологияси, фой конструкциялари бўйича баҳоланаётган объектга ўхшаш турдош объект та нархи маълум бўлиши керак;

Хоразм вилоят «Тоза ҳудуд» давлат унитар корхонаси Ян бириктирилган техника ва автомашиналарини харажат ёндашувида баҳо нусхасини яратиш ёки уни ўхшашига алмаштириш харажатларининг ж ташланган ҳолда ҳисоблашга асосланади.

Тикланиш қийматини аниқлаш.

1. Хоразм вилоят «Тоза худуд» давлат унитар корхонаси Янгибозор туман филиалига бириктирилган техника ва автомашиналарини тикланиш қийматини аниқлашда интернетнинг <https://grandmotors.uz>, сайтидаги тижорат таклиф нархларидан фойдаланилди тикланиш қиймати аниқланди.

№	Номи	Давлат рақами	Тикланиш қиймати (сўм)
1	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 294 YAA	894 000 000
2	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 295 YAA	894 000 000
3	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 296 YAA	894 000 000
4	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 071 VAA	894 000 000
5	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 809 CBA	730 000 000
6	ISUZU NQR 71 PL (Мусоровоз)	90 810 CBA	730 000 000
7	ISUZU NQR 71 PL (Крюковой погруз)	90 905 YAA	999 000 000
8	ISUZU NPR 82L (Мусоровоз)	90 514 VAA	894 000 000
9	ISUZU NQR 71 PL (самосвал)	90 943 OAA	545 000 000
10	WZ 30-25 (Автопогрузчик)	90 323 DA	550 000 000
11	ISUZUNPR82LKL5VAY (Ассенизатор)	90 069 UAA	540 000 000

Эскириш ҳисоб-китоблари**Машина ва ускуналар жисмоний ҳолатининг эксперт баҳолари ШКАЛАСИ**

Ҳолатнинг баёни	Техник ҳолатнинг тавсифи	Хизмат муддатининг қолдиғи, фоизда	Эскириш, фоизда
Янги	Янги, бироқ давлат органларида рўйхатдан ўтказилмаган, аъло даражадаги ҳолатда, савдога тайёрлашдан кейинги даврда, фойдаланиш белгилари мавжуд эмас.	100 95	0 5
Жуда яхши	Деярли янги, фойдаланишнинг кафолатли даврида, техник хизматлар ҳажми кўрсатилган ва таъмирга ёки бирор-бир қисмини алмаштиришга эҳтиёжсиз.	90 85	10 15
Яхши	Фойдаланишнинг кафолатли давридан кейинги даврда, техник хизматлар ҳажми кўрсатилган, жорий таъмирга ёки бирор-бир қисмини алмаштиришга эҳтиёжсиз. Мукамал таъмирдан сўнг.	80 75 70 65	20 25 30 35
Қанчалли	Олдин фойдаланишда бўлган, техник хизматлар ҳажми кўрсатилган, жорий таъмирга ёки айрим деталларни алмаштиришга эҳтиёж бор, лок-бўёк копламасининг бироз зарарланиши мавжуд.	60 55 50 45 40	40 45 50 55 60
Шарти-яроқли	Олдин фойдаланишда бўлган, агрегатлар жорий таъмирдан чиққач, кузов (кабина) таъмирлангач (алмаштирилгач) кейинчалик фойдаланишга яроқли.	35 30 25 20	65 70 75 80

Қоникарсиз	Олдин фойдаланишда бўлган, рақамли агрегатларнинг (двигатель, кузов, рамалар) мукамал таъмирланиши ёки алмаштирилиши, тўлиқ бўялиши талаб қилинади.	15 10
Қўллашга яроқсиз ёки лом	Олдин фойдаланишда бўлган, бажарилиши иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқликдан ошадиган ҳажмда таъмирга талаб бор; буни бажариш учун техник имкониятнинг йўқлиги; фойдаланишга ва таъмирга яроқли эмас.	2; 0

Баҳолаш объектининг баҳолаш санасидаги жамланган эскириши унинг (жисмоний эскириш), баҳолаш объекти бозорнинг замонавий талаблар (функционал эскириш), шунингдек ташки омилларнинг таъсири остида қийм (ташқи/иқтисодий эскириш) келиб чиқиб баҳолаш объектини кўздан кечирири аниқланади. Жамланган эскириш 100 фоиздан ортиқ бўлиши мумкин эмас.

Жамланган эскириш тикланиш қийматидан (коэффициент кўрсаткичи алмаштириш қийматидан (мутлақ миқдор) фоизларда ёки улушларда аниқланиши

Жамланган эскириш қуйидаги формулага мувофиқ аниқланади:

$$I_{\text{нак}} = 1 - (1 - I_{\text{физ}}) * (1 - I_{\text{функ}}) * (1 - I_{\text{ви}})$$

$I_{\text{нак}}$ — баҳолаш объекти жамланган эскиришининг коэффициенти кўрсат

$I_{\text{физ}}$ — баҳолаш объекти жисмоний эскиришининг коэффициенти кўрсат

$I_{\text{функ}}$ — баҳолаш объекти функционал эскиришининг коэффициенти кўрсат

$I_{\text{ви}}$ — баҳолаш объекти ташқи эскиришининг коэффициенти кўрсаткичи

Баҳолаш объектининг жисмоний эскириши қуйидаги усуллардан бири ё

асосий параметрнинг ёмонлашуви усули;

норматив эскириш усули;

жисмоний эскиришни ўлчашнинг тўғридан-тўғри усули;

хронологик ёшга тузатиш киритиш усули;

тикланиш усули;

ўртача ўлчанган эскириш усули;

ёшни ва қилинган капитал таъмирлашларни ҳисобга олиш усули;

эксперт-тахлили усул.

Асосий параметрнинг ёмонлашуви усули жисмоний эскириш баҳола бир фойдаланиш параметрининг (унумдорлиги, аниқлиги, қуввати, ёнилғи сарф намоён бўлишини назарда тутди. Агар мазкур турдаги машина/ускуналар топилган бўлса, у ҳолда жисмоний эскириш қуйидаги тартибда ҳисобланади:

Харажат ёндашувини қўллаганда баҳолаш объектининг қиймати чегирган ва ташқи қимматлашувни ҳисобга олган ҳолда баҳолаш объекти (алмаштириш қиймати) сифатида аниқланади. Баҳолаш объекти қийматини ҳис

$$C = C_t \times (100\% - I_{\text{эск}})$$

Бу ерда: C_t — баҳолаш объектининг тикланиш қиймати ёки алмашти

$I_{\text{эск}}$ — баҳолаш объектининг жамланган эскириши, фоизда.

Хоразм вилоят «Тоза Худуд» ДУК томонидан такдим қилинган Техн техник ҳолатини кўриқдан ўтказиш далолатномаси ҳамда техник ҳолатини а эскириши қуйидагича.

№	Номи	Давлат рақами	Тикланиш қиймати (сўм)	Эскириш фоизи
1	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 294 YAA	894 000 000	60
2	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 295 YAA	894 000 000	60
3	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 296 YAA	894 000 000	60
4	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 071 VAA	894 000 000	60
5	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 809 CBA	730 000 000	5
6	ISUZU NQR 71 PL	90 810 CBA	730 000 000	5

	(Мусоравоз)				
85 90	7	ISUZU NQR 71 PL (Крюковой погруз)	90 905 YAA	999 000 000	60
	8	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 514 VAA	894 000 000	60
97,5 100	9	ISUZU NQR 71 PL (самосвал)	90 943 OAA	545 000 000	70
	10	WZ 30-25 (Автопогрузчик)	90 323 DA	550 000 000	70
	11	ISUZUNPR82LKL5 VAY (Ассенизатор)	90 069 UAA	540 000 000	60

6.5. Даромад ёндашувида баҳолаш.

Даромад ёндашуви машина ва ускуналарнинг жорий кийматини улардан фойдаланишдан (эксплуатация қилишдан) олинган келгусидаги даромадларнинг йиғиндиси сифатида аниқлашга асосланади.

11-сон МБС доирасида даромад ёндашуви қуйидаги усулларни қўллаш йўли билан амалга оширилади:

фойдани тўғридан-тўғри капиталлаштириш усули;

қолдиқ усули;

тенг самарали функционал аналог усули.

Даромад ёндашуви усуллари баҳолаш объектдан фойдаланишдан соф операцион даромад миқдорини капиталлаштиришга асосланган.

Соф операцион даромад операцион харажатлар суммасини ялпи даромад миқдоридан айириш йўли билан аниқланади. Бунда, шунингдек, соф операцион даромаднинг миқдори савдо маркаси (бренд) учун пул устамасидан тўзаланган бўлиши зарур.

Соф операцион даромаднинг ўртача йиллик миқдорига жорий молия йили давомида баҳолаш объектнинг юкланганлигини ҳисобга олган ҳолда тузатиш киритилади.

Даромадни тўғридан-тўғри капиталлаштириш усули қуйидаги формулага мувофиқ амалга оширилади:

$$C = \frac{\text{ЧОД}}{R_k} \text{ бу ерда:}$$

C — баҳолаш объектнинг киймати;

ЧОД — соф операцион даромад;

R_k — капиталлаштириш ставкаси (коэффициент ифодасида).

Ушбу автомашина кишлоқ хўжалик техникаларни баҳолаш жараёнида ундан олинган мумкин бўлган даромадларни аниқлашни имкони бўлмаганлиги сабабли даромад ёндашувидан воз кечилди.

6.6. Қиёсий ёндашувида баҳолаш.

Қийматни қиёсий ёндашув билан ҳисоблаш қуйидаги кетма-кетликда амалга оширилади:

бозорни тадқиқ этиш, аналог-объектлар бўйича ахборотни таҳлил қилиш ва йиғиш;

қиёслаш аналогларини танлаш;

қиёслаш бирликларини аниқлаш;

қиёслаш элементларини танлаш;

қийматни ҳисоблаш усулларини танлаш;

қиёслаш элементлари бўйича тузатишларни ҳисоблаш;

аналог-объектлар нархига (қиймати) тузатишлар киритиш;

баҳолаш объекти қийматини аниқлаш.

Машина ва ускуналар бозори аналог-объектларга доир битимлар (таклифлар) тўғрисида ахборот олиш

тадқиқ ва таҳлил қилинади.

Қиёсий ёндашув усулларини қўллашда камидан 2 та аналог-объект тўғрисида ахборот йиғиш лозим.

Қиёслаш бирликлари баҳолаш объекти ва аналог-объектлар тўғрисида ахборот мавжудлигига қараб

қилинади.

Қуйидагилар машина ва ускуналар қийматини баҳолашда асосий қиёслаш бирликлари ҳисобланади:

техник тавсифлар — унумдорлиги ёки қуввати, юк қўтариши, юк тортиши, иш макони ҳажмлари

қиймати, автоматлаштириш даражаси ва х.к.;

фойдаланиш тавсифлари — автоматик, ярим автоматик ёки ноавтоматик фойдаланилиши, тўхтовси

қиймати, чидамлилиги, таъмирга яроқлилиги, бут сақланганлиги ва х.к.;

конструктив тавсифлар — массаси, оғирлиги, асосий конструктив материалларнинг таркиби ва х.к.;

иктисодий тавсифлар — машиналар вақт бирлигида, маҳсулот ёки иш кўрсатганда турли захиралар сарфланиши.

Баҳоловчи ўзида мавжуд ахборот ва баҳолаш объектининг хусусиятларига (ноё объектининг бошқа тавсифларидан ҳам киёслаш бирликлари сифатида фойдаланиши мум

Баҳолаш объекти ва аналог-объектларни киёслаш бирлиги бўйича солиш

элементлари танланади:

мулкый ҳуқуқлар — баҳолаш объекти ва (ёки) аналог-объектлар сотилганда ў таҳлил қилинади;

молиялаштириш шартлари — баҳолаш объекти ва (ёки) аналог-объектнинг кўрсатадиган тўлов шартлари (бўлиб тўлаш, кредит, лизинг в.б.) таҳлил қилинади;

бозор ҳолати (сотиш вақти) — аналог-объектларга нархларнинг ўзгариши та юритилади;

сотиш шартлари — сотувчи ва харидор ўртасидаги бозорга хос бўлмаган муно физик тавсифлар — баҳолаш объекти ва аналог-объектларнинг техник-фойда қилинади ва ҳисоби юритилади. Ҳажмлардаги, конструктив қисмлардаги (элемен

(эскириш фоизи), жорий фойдаланиш хусусияти, қўшимча бутланиши ва бошқа фарқлар фойдаланиш шартлари — баҳолаш объекти ва аналог-объектлардан фойдал

анекланади;

баҳолаш объектининг нархига таъсир кўрсатувчи бошқа киёслаш элементлари Киёслаш элементларини танлаш ушбу Методиканинг 5-боби талабларини

оширилади.

Физик тавсифларни киёслаш элементлари сифатида икки гуруҳга ажратиш м баҳолаш объектининг конструкциясига (стандарт бутланишига) тегишли

томонидан ўрнатилган туркум бутлаш қисмларининг мавжуд эмаслиги, қўшимча бутла ишлаб чиқариладиган конструкциянинг жиддий ўзгартирилганлиги билан боғлиқ туза

баҳолаш объектининг ҳақиқатдаги техник ҳолатига тегишли бўли фойдаланишнинг узлуксизлиги режими, баҳолаш объекти асосий тизимлари ва қис

фойдаланиш нуксонлари, фойдаланишдаги, авариявий жиддий шикастланиш ва н товар кўринишининг (қийматининг) йўқотилиши билан боғлиқ тузатишлар).

Киёсий ёндашув куйидаги усулларнинг биридан фойдаланган ҳолда амалга сотишларни тўғридан-тўғри киёслаш усули;

статистик таҳлил усуллари.

Сотишларни тўғридан-тўғри киёслаш усулини қўллашда баҳоловчи у сотилиш нархлари тўғрисида ва ёки сотиш ҳақидаги таклифлари тўғрисида ахборотга

Худди шундай объектининг нархи (ёки сотиш ҳақидаги таклифи) баҳо тайинлаш учун асос бўлиб хизмат қилади. Ўрин босувчининг тўлиқ қиймати ту

шартларига мослаштирилган аналогнинг нархига тенгдир.

Сотишларни тўғридан-тўғри киёслаш усули аналогларнинг нархларига те йўли билан куйидаги формулага биноан амалга оширилади:

$$C = C_{ан} * K_{фн} / (1 - K_{из}) * K_1 * K_2 * K_3 * \dots * K_n + / - C_{доп}$$

бу ерда:

C — баҳолаш объектининг нархи;

$C_{ан}$ — аналог объектининг нархи;

$K_{фн}$ — аналоглар нархларининг вақт омили бўйича (ишлаб чиқарилган пайтигача) ўзгаришини ҳисобга олувчи коэффициент;

$K_{из}$ — ишлаб чиқарилган пайтидан бошлаб баҳолаш пайтигача фожисмоний эскиришини ҳисобга олувчи коэффициент;

$K_1 * K_2 * K_3 * \dots * K_n$ — баҳоланаётган объект ва аналогнинг параметрларига олувчи тузатувчи коэффициентлар;

$C_{доп}$ — аналог-объект қўшимча қурилмаларнинг мавжудлиги билан фарқ

Баҳолаш объекти ва аналогларнинг жисмоний ҳолатига тузатишлар бошлаб баҳолаш пайтигача фойдаланиш даврида аналогнинг жисмоний эскириши

$$K_{из} = \frac{(1 - I_{объект})}{(1 - I_{аналог})} \text{ бу ерда:}$$

$K_{из}$ — эскиришга тузатиш киритувчи коэффициент;

$I_{объект}$ — баҳолаш объекти жисмоний эскиришининг коэффициент кўрсати

$I_{аналог}$ — аналог-объект жисмоний эскиришининг коэффициент кўрсати

Автомашина кишлоқ хўжалик техникаларнинг такқослаш усули

Республикасидаги бозорларда сотилган расмий манбаларда кўрсатилмаган

эълонларни ўрганиб чиқилганда ушбу объектга ўхшаш объектни сотил

www.bibi.uz, www.avtobor.uz, www.goldenpages.uz, веб – саҳифаларида маъ

ёндашувда баҳолаш ишларидан воз кечилди.

Баҳоловчи

VII. Қўлланилган баҳолаш ёндашувларининг натижаларини мувофиқлаштириш ва баҳолаш объектининг якуний қийматини аниқлаш

Баҳолаш натижаларини мувофиқлаштириш ҳамда баҳолашнинг турли ёндашувларини қўллаб олинган натижаларни ўлчаш ва қиёслаш йўли билан баҳолаш объектининг якуний қийматини аниқлаш қуйидаги усуллардан бири ёрдамида амалга оширилади:

манتيкий мувофиқлаштириш усулида баҳоловчи амалга оширадиган таҳлил асосида, барча муҳим параметрларни ҳисобга олган ҳолда солиштирма ўлчамларни танлашдан иборат. Баҳоловчи томонидан устувор ёндашув белгиланади, қолган ёндашувларнинг натижаларидан эса устувор ёндашув ёрдамида олинган натижани текшириш ва унга тузатиш киритиш учун фойдаланилади;

математик ўлчаш усулида баҳолашга турлича ёндашувлар билан олинган натижаларнинг улушларини аниқлаш учун бир нечта мезонлардан фойдаланилади, уларнинг ёрдамида қўлланилган ҳисоблаш усулининг афзалликлари ёки камчиликлари муайян объектни баҳолаш хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда тавсифланади.

Улушларни аниқлашда баҳоловчи қуйидаги асосий омилларни таҳлил қилиши лозим:

баҳолаш мақсадини ва баҳолаш натижаларидан фойдаланиш мўлжалини;

баҳолаш объектининг хусусиятини;

таҳлил ва ҳисоб-китоблар ўтказилишига асос бўлган ахборотнинг батафсиллигини;

баҳолаш ёндашуви баҳолаш объектига ўхшаш объектларнинг қоида тариқасидаги харидорлари ва сотувчилари мотивациясини акс эттиришга қодирлигини;

баҳолаш ёндашуви бозор конъюнктурасини ҳисобга олишга қодирлигини.

Баҳолаш объекти қийматининг якуний миқдори қуйидаги формула бўйича аниқланади:

$$C_{ис} = (C_a * K_1) + (C_c * K_2) + (C_s * K_3),$$

бу ерда:

$C_{ис}$ — баҳолаш объектининг якуний қиймати;

C_a, C_c, C_s — тегишинча даромад, қиёсий ва харажат ёндашувлари билан аниқланган қийматлар;

K_1, K_2, K_3 — ҳар бир баҳолаш ёндашуви учун танланган тегишли салмоқларни белгилловчи

коэффициентлар.

Бунда қуйидаги шарт бажарилиши лозим:

$$K_1 + K_2 + K_3 = 1$$

Тўпланган ахборот натижасининг тасдиғини ва тегишли ҳисоб-китобларни ўз ичига олган баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда баҳоловчининг баҳолаш объекти қийматига доир хулосаси тақдим этилади.

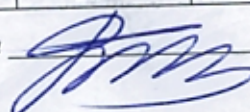
Улушларни аниқлашда баҳоловчи қуйидаги асосий омилларни таҳлил қилиши лозим:

Курсаткичлар	Харажат ёндашуви	қиёсий ёндашуви
баҳолаш мақсадини ва баҳолаш натижаларидан фойдаланиш мўлжали.	1,00	0,00
баҳолаш объектининг хусусияти.	1,00	0,00
таҳлил ва ҳисоб-китоблар ўтказилишига асос бўлган ахборотнинг батафсиллиги	1,00	0,00
баҳолаш ёндашуви баҳолаш объектига ўхшаш объектларнинг одатдаги харидорлари ва сотувчилари мотивациясини акс эттиришга қодирлиги	1,00	0,00
баҳолаш ёндашуви бозор конъюнктурасини ҳисобга олишга қодирлиги	1,00	0,00
Ёндашувларнинг солиштирма оғирлиги.	1,00	0,00

Бизга тақдим этилган ва тўпланган маълумотларга асосан, олиб борилган ҳисоб-китоб натижаларига кўра, Хоразм вилоят «Тоза ҳудуд» давлат унитар корхонаси Янгибозор туман филиалига бириктирилган техника ва автомашиналарини давлат-хусусий шерикчилик учун тавсия этилаётган баҳолаш қиймати қуйидагича:

№	Номи ва русуми	Давлат ракам белгиси	Ишлаб чиқарилган йили	Баҳолаш қиймати Сўмда
1	ISUZU NPR 82L	90 294 YAA	2018	357 600 000

Баҳоловчи

Б.Самтаров

	(Мусоравоз)		
2	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 295 YAA	2018
3	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 296 YAA	2018
4	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 071 VAA	2017
5	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 809 CBA	2021
6	ISUZU NQR 71 PL (Мусоравоз)	90 810 CBA	2021
7	ISUZU NQR 71 PL (Крюковой погруз)	90 905 YAA	2018
8	ISUZU NPR 82L (Мусоравоз)	90 514 VAA	2017
9	ISUZU NQR 71 PL (самосвал)	90 943 OAA	2015
10	WZ 30-25 (Автопогрузчик)	90 323 DA	2014
11	ISUZUNPR82LKL5VAY (Ассенизатор)	90 069 UAA	2017
	ЖАМИ:		

Сифат тўғрисида баёнот:

-мазкур баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботда баён этилган барча фактлар тўғрисида амалга оширилган таҳлил, билдирилган фикрлар ва чиқарилган ҳуқуқий ҳаққондорлик шартлар доирасида ҳақиқийдир;

-баҳолаш объектида баҳоловчининг жорий манфаатлари ҳам, бўлғуси эҳтимолий манфаатлари ҳам битимдан манфаатдор тарафларга нисбатан ҳолисона ва бегараз иш қилинган;

-баҳоловчига тўланадиган ҳақ баҳолаш объекти қийматининг якуний буюртмачи ёки учинчи тараф мазкур баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботдан фойда олиши мумкин бўлган воқеаларга боғлиқ эмас;

-таҳлил, фикр-мулоҳазалар ва ҳулосаларни олиш, мазкур ҳисобот Республикасининг "Баҳолаш фаолияти тўғрисида"ги Қонуни ва МБС талаблари амалга оширилган.

Баҳоловчилар томонидан аниқланган қиймат Ўзбекистон Республикасининг «Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги қонунининг 18-моддасига асосан эътибор берилиб, мулкни қийматини мулкни тасарруф этувчи ўз манфаатлари ҳолда белгилайди.

Баҳоловчи:

Б.

VIII - Бўлим. Фойдаланилган манбалар рўйхати

1. ЎзР 1999 йил 19 августдаги 811-1 сонли «Баҳолаш фаолияти тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2020 йил 4 июндаги ўтказилган Ўзбекистон Республикасининг ягона миллий баҳолаш стандарти.

I Бўлим. Баҳолаш фаолиятида фойдаланиладиган принциплар, атамалар

II Бўлим. Баҳолашга оид вазифа (2-сон МБС)

III Бўлим. Баҳолаш жараёнида ўтказиладиган ўрганишлар ва таҳлиллар

IV Бўлим. Баҳолаш ҳақидаги ҳисоботни тузиш (4-сон МБС)

V Бўлим. Баҳолаш базалари (5-сон МБС)

VI Бўлим. Баҳолаш ёндашувлари ва усуллари (6-сон МБС)

VIII Бўлим. Машина ва ускуналарни баҳолаш (11-сон МБС)га талаблари асосида амалга оширилади

Баҳоловчи

IX. Бўлим. ИЛОВАЛАР

- Техника ва автомашиналарининг қайд этиш гувоҳномаларидан нусхалар
- Техника ва автомашиналарининг куздан кечириш далолатномасидан нусха:
- Интернет саҳифаларидан олинган прайс варақлар;
- Баҳолаш объектининг фото суратлари;
- Баҳоловчи мутахассис малака сертификати ва сугурта полиси нусхалари;
- Ассоциациясига аъзолиги тўғрисидаги сертификатидан нусха;

500 000
 500 000
 500 000
 500 000
 500 000
 500 000
 500 000
 500 000
 500 000
 500 000
 500 000
 500 000
 500 000

қонунийдир;
 баҳоловчилар
 лар ва чек
 лари ҳам ма
 орига, шунинг
 ни натижасид
 рузиш Ўзбек
 да мувофиқ
 спубликаси
 сия хусусия
 ан келиб чи

РОВ

қонуни.
 билан рўй
 лар (1-сон
 МБС)

— 6-сон МБ

Баҳоловчи Б.Саттаров

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI EKOLOGIYA VA ATROF-MUHITNI
MUHOFAZA QILISH DAVLAT QO'MITASI

100043, Toshkent sh., Chilonzor tumani, Bunyodkor shoh ko'chasi, 7a-uy. tel.: 71-207-11-02,
faks: 71-236-02-32 veb-sahifa: <http://www.eco.gov.uz>, elektron pochta: info@uznature.uz

2022-yil "14" 04 04/01/1.611 - son

Toshkent sh.

Хоразм вилояти Экология
ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш
бошқармаси

Нусхаси

Хоразм вилояти
"Тоза ҳудуд" ДУКга

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 29 сентябрдаги "Маиший ва қурилиш чиқиндилари билан боғлиқ ишларни бошқариш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ПҚ-4845-сон Қарори ижросини таъминлаш мақсадида, маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни давлат-хусусий шериклик (кейинги ўринларда - ДХШ) асосида амалга ошириш юзасидан Хоразм вилоятида хусусий сектор улушини 100 фоизга етказиш режалаштирилган.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 26 апрелдаги 259-сон қарори билан тасдиқланган "Давлат-хусусий шериклик лойиҳаларини амалга ошириш тартиби тўғрисида"ги Низом талабларига кўра, ДХШ лойиҳа концепцияси давлат ташаббуси билан Давлат экология қўмитаси томонидан босқичма-босқич ишлаб чиқиб, эълонга қўйилмоқда.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, Сиздан вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК балансидаги барча махсус автотранспорт воситалари нархларини ҳозирги кун бўйича баҳоловчи ташкилотлар томонидан ўрнатилган тартибда баҳолатиб, натижаси ҳақидаги тегишли ҳужжатларни ҳамда МФЙлар бўйича маълумотларни мазкур хатга илова қилинаётган намунавий жадвалларга мувофиқ жорий йилнинг 20 апрель кунига қадар Давлат экология қўмитасига тақдим қилишингизни сураймиз.

Илова 2 varaқда

Раис ўринбосари

И. Боқижонов

Икром: Р.Рахматов
Тел: 207-0770 (50036)

XORAZM VILOYATI	
"TOZA HUDUD" DAVLAT UNITAR	
KORXONASI	
KIRIM №	14
SANA "14" 04	2022

№	Автомобиль модели	Г-В (гггг-гг)	Доп. код региона	Начало ввоза в Узбекистан	ВН (ВН) код ввоза в Узбекистан	ВН (ВН) код ввоза в Узбекистан	Доп. код региона	Шасси №	Рамка	Гос. паспорт №	Исход. гос. паспорт	Исход. гос. паспорт	Гос. паспорт №	Возраст	Гос. паспорт №
1	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 294 YAA	2018	583 108 592,61	321 156 174,33	713129	402555	Белый (ОК)	AAF 0087666	Ўук	Ўук	60	Соз	
2	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 295 YAA	2018	583 108 592,61	321 156 174,33	712830	402552	Белый (ОК)	AAF 0087664	Ўук	Ўук	60	Соз	
3	Мусоравоз	ISUZU NPR 82 PL	90 296 YAA	2018	583 108 592,61	321 156 174,33	717257	402561	Белый (ОК)	AAF 0087663	Ўук	Ўук	60	Соз	
4	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 071 VAA	2017	409 531 983,17	223 167 206,23	581767	401753	Белый (ОК)	AAF 2853506	Ўук	Ўук	60	Соз	
5	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 809 CBA	2021	580 000 000,00	580 000 000,00	OJK748	318340	Белый (ОК)	AAF 3833636	Ўук	Ўук	5	Соз	
6	Мусоравоз	ISUZU NQR 71 PL	90 810 CBA	2021	580 000 000,00	580 000 000,00	OHY403	318375	Белый (ОК)	AAF 3833637	Ўук	Ўук	5	Соз	
7	Крепкой погруз	ISUZU NQR 71 PL	90 905 YAA	2018	444 569 836,11	224 107 195,77	737179	313566	Белый (ОК)	AAF 0476201	Ўук	Ўук	60	Соз	
8	Мусоравоз	ISUZU NPR 82L	90 514 VAA	2017	453 099 215,43	246 908 398,38	577070	4018416	Белый (ОК)	AAF 2915548	Ўук	Ўук	60	Соз	
9	Самосвал	ISUZU NQR 71 PL	90 943 OAA	2015	172 362 862,60	93 926 091,45	399949	109448	Белый (ОК)	AAF 3115876	Ўук	Ўук	70	Соз	
10	Автопогрузчик	WZ 30-25	90 323 DA	2014	333 905 771,09	56 741 439,87	BV761E00115	00231	САРИК	UZ-AA 097025	Ўук	Ўук	70	Кремль Новос	
11	Ассенизатор	ISUZUNPR82LKL5VAY	90 069 UAA	2017	362 334 148,23	197 447 581,40	573682	401860	Белый (ОК)	AAF 2915316	Ўук	Ўук	60	Соз	
					Жами:	5 085 129 594,46									3 165 766 436,07

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК директори

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК бош муҳаллиси

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК бош ҳисобчи

И.Рахимов
А.Эриязаров
Б.Радажапов

Дефектний АКТ № 3

«14» апрел 2022 йил

Транспорт воситаси қайси ташкилот балансида

Хоразм вилоят "Тоза ҳудуд" ДУК Янгибозор туман филиалига бириктирилган

Мирқаси Автопогурчик WZ 30-25 _____

Ишлаб чиқарилган йили _____ 2014 й _____

Дивлат белгиси _____ 90 323 DA _____

Двигатель номери _____ 682101 _____

Завод номери _____ 016653 _____

Носозликлари Радиатор носоз, Эншо носоз таъмирталаб, 2 та Шиналар носоз яроқсиз холда, Орқа кутаргич яроқсиз холда бўлиб ушбу транспорт трактори таъмирталаб холатда.

Талаб қилинадиган эҳтиёт қисмлар Радиатор, Эншо носоз, 2 дона автошина, Орқа кутаргич комплект цилиндрлари билан.

Корхона бош муҳандиси

Корхона директор ўринбосари

Корхона бўлим бошлиғи

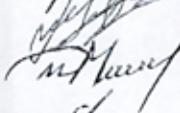
Янгибозор туман филиали раҳбари

Туман филиал муҳандиси

Туман филиал диспетчер механики

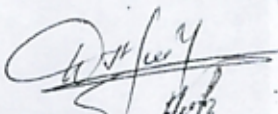
Туман филиал ҳисобчиси

 А.Эрназаров

 А.Машарипов

 Х.Хажиев

 К.Юлдошев

 У.Дусаматов .

 М.Акмуратов .

 Ж. Садиков

Registratsiya raqami №002

BAHOLOVCHI TASHKILOTLAR
ASSOCIATSIYASI

BA100

ASSOCIATION
ОЦЕНОЧНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ

SERTIFIKAT

Ushbu sertifikat

"URGANCH BAHOLASH VA KONSALTING"

Baholovchi Tashkilotlar Assosiatseyasining

a'zolicini tasdiqlaydi

 Assosiatseyani boshqaruv Raisi

Toshkent

 YURIDIK SHAXSNI DAVLAT RO'YHATIDAN
 O'TKAZISH TO'G'RSIDA
GUVOHNOMA

Reestr tartib raqami № 4607 № 5461
 2012 йил 7 февраль

Mazkur guvohnoma juridik shaxs **"URGANCH BAHOLASH VA KONSALTING"**
 ma'suliyati cheklangan jamoatiga berilgan.

Tashkilot-yuridik shaxsi:	TXIII 1152
Mulkiylik shakli:	MIII 142
Pochta manzili:	MXOBT 1733401
Juridik shaxs kodi:	KTUT 23847868
Tarmon kodi:	XXTUT 84500
Sotish guvohnonini identifikatsiya raqami:	STIP 302198718
Kutubxona ma'lumotlar D'BYBT (COOBY) kodi:	07774

Ushbu shaxs **Shomurodov N.** xuzuridagi
 Tadbirkorlik subyektlari ruhiylik
 uzbekiston inspeksiyasi bo'shlig'i

O. Abdullayev

APEX INSURANCE COMPANY

ПОЛИС № 84791310/1/2100336
СТРАХОВАНИЕ ГРАЖДАНСКОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ОЦЕНЩИКОВ

ООО «APEX INSURANCE», на основании Лицензии Министерства финансов Республики Узбекистан от 23.04.2018 года и Правил страхования по классу 12 отрасли работы страховщика, в таком объеме заключительному Договору страхования профессиональной ответственности оценщиков, предоставлен страховой заступ:

1. СТРАХОВАТЕЛЬ:	ООО "URGANCH BAHOLASH VA KONSALTING"
2. ДОГОВОР СТРАХОВАНИЯ:	№ 84791310/1/2100336 от 19.08.2021 г.
3. ПЕРИОД СТРАХОВАНИЯ:	с 06.00 часа 19 августа 2021 г. по 24.00 часа 19 августа 2022 г. (оба даты включительно)
4. ГЕОГРАФИЧЕСКАЯ ЗОНА:	Республика Узбекистан
5. СТРАХОВОЙ СЛУЧАЙ:	Согласно Договору от № 84791310/1/2100336 от 19.08.2021 г.
6. СТРАХОВАЯ СУММА:	1 000 000 000,00 (один миллиард) сум.
7. ЛИМИТ ВОЗМЕЩЕНИЯ:	140 000 000,00 (четыреста миллионов) сум на каждый страховой случай.
8. ФРАНШИЗА БЕЗУСЛОВНАЯ:	Не применяется
9. СТРАХОВАЯ ПРЕМИЯ:	Как оговорено в договоре страхования
10. ОПЛАЧЕНО:	1 400 000,00 (один миллион) без НДС и акцизного налога.

Объемы работы ООО «APEX INSURANCE» на условиях лицензии Министерства финансов Республики Узбекистан от 23.04.2018 года и действует по 24.00 часа «19 августа 2022 года (оба даты включительно).

При наступлении страхового случая просим обратиться по номеру телефона по телефону (0907) 233 0808 Туркмульский филиал + (99891) 375 11 12
 При этом, необходимо сообщить следующие данные:
 1. Имя застрахованного в ООО «APEX INSURANCE». 2. Фамилия и имя (Ф.И.О.) застрахованного.
 3. Номер Вашего полиса. 4. Ссылка Ваш требуется полиса.

От имени СТРАХОВАТЕЛЯ
 Директор ОО «Туркмуль»
 Садуллаев К.Б.

Дата выдачи: 19 августа 2021.

0118532

WWW.APEXINSURANCE.UZ

 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT AKTIVLARINI BOSHQARISH
 AGENTLIGI

**BAHOLOVCHINING MALAKA
 SERTIFIKATI**

0517 - sonli

Toshkent sh. 2020 y. 30 noyabr

O'zbekiston Respublikasi Davlat aktivlarini boshqarish agentligi tomonidan

SATTAROV BAXRAM DJABBAROVICH ga

(AA 4615212 Xorazm viloyati Urganch shahar III nomidan 2014 yil 7 marta berilgan.)
(Boshqaruvchi, raqami, qancha va qila nomidan berilgan)

amal qilish muddati: 2020 yil 30 noyabrdan 2025 yil 30 noyabrgacha ta'sir etadigan
amal qilish muddati:

O'zbekiston Respublikasi haddida o'ziga olingan baholovchi tashkiloti tomonidan
 malika baholovchi faxriyat berildi va sertifikatlangan baholovchi to'fqat berildi.
 O'zbekiston Respublikasi Davlat
 aktivlarini boshqarish agentligi
 (vakolatli shaxs) T.N. Nabilov

Baholovchi malika sertifikatining amal qilish muddati:
 20 y. * * dan 20 y. * * gacha ta'sir etadigan

Imzo: M.O.

"Urganch baxolash va konsalting" MUXH
Tushbu hisobot " 29 " vарақдан iborat
butub muxrланган

**Санитар тозалаш корхоналари томонидан юридик ташкилотлар билан маиший чиқиндиларни ташиб кетиш хизмати юзасидан тузилган шартномалар тўғрисида
маълумот**

Т/р	Худудлар	Жами статистика бўйича юридик ташкилотлар сони	Амалда тузилган шартномалар сони	шундан,		камров даражаси % да	хизмат кўрсатилмаётган юридик ташкилотлар бўйича		
				"Тоза худуд" ДУКлар бўйича сони	бошқа санитар тозалаш корхоналари бўйича сони		шартнома тузилмаган юридик ташкилотлар сони	шартнома тузилмасдан олиб чиқилган маиший чиқинди миқдори, м ³	хизмат кўрсатиш суммаси (млрд.сўм)
Республика бўйича жами:		253 367	48 592	34 619	13 973	19,2%	204 775	1 638 200	75,4
1	Қорақалпоғистон Республикаси	24 291	1 400	1 115	285	5,8%	22 891	183 128	8,4
2	Андижон вилояти	15 194	2 031	1 608	423	13,4%	13 163	105 304	4,8
3	Бухоро вилояти	19 429	2 064	1 279	785	10,6%	17 365	138 920	6,4
4	Жиззах вилояти	14 666	4 172	4 042	130	28,4%	10 494	83 952	3,9
5	Қашқадарё вилояти	24 002	1 521	1 001	520	6,3%	22 481	179 848	8,3
6	Навоний вилояти	9 617	2 270	1 291	979	23,6%	7 347	58 776	2,7
7	Наманган вилояти	15 971	2 406	1 305	1 101	15,1%	13 565	108 520	5,0
8	Самарқанд вилояти	30 446	7 501	3 672	3 829	24,6%	22 945	183 560	8,4
9	Сирдарё вилояти	10 052	3 055	3 055		30,4%	6 997	55 976	2,6
10	Сурхондарё вилояти	22 306	6 444	5 102	1 342	28,9%	15 862	126 896	5,8
11	Тошкент вилояти	19 954	3 013	2 124	889	15,1%	16 941	135 528	6,2
12	Хоразм вилояти	12 717	1 533	1 328	205	12,1%	11 184	89 472	4,1
1	Боғот	1 109	255	255		23,0%	854	6 832	0,3
2	Гурлан	1 022	195	195		19,1%	827	6 616	0,3
3	Қўшқўпир	837	105	105		12,5%	732	5 856	0,3
4	Хорзарасп	974	121	121		12,4%	853	6 824	0,3
5	Хива тумани	1 051	45	45		4,3%	1 006	8 048	0,4
6	Хонка	1 058	115	115		10,9%	943	7 544	0,3
7	Шовот	831	178	178		21,4%	653	5 224	0,2
8	Янгиарик	234	68	68		29,1%	166	1 328	0,1
9	Янгибозор	605	138	138		22,8%	467	3 736	0,2
10	Тупроққалъа	1 260	108	108		8,6%	1 152	9 216	0,4
13	Фарғона вилояти	34 722	11 182	7 697	3 485	32,2%	23 540	188 320	8,7

« 16 » март 201 9 yil

Урганч ш.

№ 146к

Нусха № _____

**Вилоят ҳудудидаги чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш
хизматлари учун янги тарифларни белгилаш тўғрисида**

“Чиқиндилар тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 22 ноябрдаги ПФ-5580-сон Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6 февралдаги 95-сон қарори билан тасдиқланган “Қаттиқ ва суюқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш бўйича хизматлар кўрсатиш қоидалари”, 2010 йил 28 октябрдаги 239-сон қарори билан тасдиқланган “Товарлар (ишлар, хизматлар)га тартибга солинадиган нархлар (тарифлар)ни шакллантириш, декларация қилиш (тасдиқлаш) ва белгилаш ҳамда уларнинг қўлланилишини давлат томонидан назорат қилиш тартиби тўғрисида”ги низом ва 1992 йил 14 августдаги “Аҳолига сотиладиган ёқилғи, энергия ва кўрсатиладиган хизматлар чакана нархлари ҳамда тарифларини қайта кўриб чиқиш тўғрисида”ги 381-сон қарорининг ижросини таъминлаш мақсадида “Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 6,25-моддаларига асосан

Қарор қиламан:

1. Вилоят “Тоза Ҳудуд” давлат унитар корхонасининг Хива шаҳри ва туманлар филиаллари ҳудудидаги қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш бўйича хизматлар учун тўловлар, шунингдек, юридик шахс ва яқка тартибдаги тадбиркорларга маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиб кетиш бўйича кўрсатиладиган хизматлар учун янги тўлов тарифлари иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Маҳалла фуқаролар йиғини раислари ҳамда кўп хонадонли уйларда хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларига вилоят “Тоза Ҳудуд” давлат унитар корхонасининг Хива шаҳри ва туманлар филиаллари томонидан аҳолидан чиқиндиларни тўлаб олиб кетганлиги учун тўловларни вақтида тўланишида яқиндан амалий ёрдам кўрсатишлари тавсия қилинсин.

3. Вилоят молия бош бошқармаси (М.Искандаров) вилоят Ғазначилик бошқармаси (Б.Панаев) билан биргаликда бюджетдан маблағ билан таъминланадиган ташкилотларнинг харажатлар сметасида қаттиқ ва суюқ маиший чиқиндиларини ташиб чиқариш харажатлари бўйича белгиланган нормативлар асосида зарур маблағларни режалаштирилишини таъминласинлар.

4. Мазкур қарор вилоят ҳокимлигининг расмий нашри ҳисобланган “Хоразм ҳақиқати” ва “Хорезмская правда” газеталарида эълон қилинган кундан кучга киради.

5. Вилоят ҳокимлигининг “Ахборот хизмати” (Ш.Қарриев) мазкур қарорни ҳокимликнинг веб-сайтида жойлаштирилишини таъминласин.

6. Хоразм вилоят ҳокимининг 2018 йил 2 июндаги 384қ-сон қарори ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

7. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари К.Игамбергенов зиммасига юклатилсин.

Вилоят ҳокими

Ф.Эрманов

**Вилоят ҳокимининг
2019 йил “16” мартдаги
“146к” - сонли қарорига
илова**

**“Тоза ҳудуд” давлат унитар корхонасининг Хива шаҳри ва туманлар ҳудудларидаги қаттиқ маиший
чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиш кетиши бўйича хизматлар учун тўловлар, шунингдек, юридик
шахс ва яққа тартибдаги тадбиркорларга маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиш кетиши
бўйича кўрсатилган хизматлар учун тўлов тарифлари
(кўшилган қиймат солиғисиз)**

Тўлов тарифлари					
Т/р	Ҳудудлар	Жисмоний шахслар (аҳоли) учун қаттиқ маиший чиқиндилар (бир кишига бир ойда)	Юридик шахслар ва яққа тартибдаги тадбиркорлар учун қаттиқ маиший чиқиндилар (бир м ³ учун)	Юридик шахслар ва яққа тартибдаги тадбиркорлар учун суюқ маиший чиқиндилар (бир тонна учун)	Юридик шахслар ва яққа тартибдаги тадбиркорлар ўз техникаси билан марказий чиқинди саклаш объектига қаттиқ маиший чиқиндиларни олиб бориб жойлаштириши учун (бир м ³ учун)
1	Хива шаҳри ва вилоятдаги барча туманлар	2 300 сўм	32 000 сўм	45 000 сўм	12 500 сўм